Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 23. julija 2025*

„Konkurenca – Omejevalni sporazumi – Sektor promptnega trgovanja z valutami G10 na valutnem trgu (Forex) – Sklep o ugotovitvi kršitve člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP – Izmenjava informacij – Sporazumi ali usklajena ravnanja, ki se nanašajo na dejavnosti trgovanja z valutami G10 – Omejevanje konkurence zaradi cilja – Enotna in trajajoča kršitev – Načelo dobrega upravljanja – Pravica do obrambe – Globe – Osnovni znesek – Približek vrednosti prodaje – Člen 23(2) in (3) Uredbe (ES) št. 1/2003 – Neomejena sodna pristojnost“

V zadevi T-84/22,

UBS Group AG, pravna naslednica Credit Suisse Group AG, s sedežem v Zürichu (Švica),

UBS AG, pravna naslednica Credit Suisse AG, s sedežem v Zürichu,

Credit Suisse Securities (Europe) Ltd s sedežem v Londonu (Združeno kraljestvo),

ki jih zastopata R. Wesseling in F. Brouwer, odvetnika,

tožeče stranke,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopajo A. Boitos, C. Zois in T. Franchoo, agenti,

tožena stranka,

SPLOŠNO SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi K. Kowalik-Bańczyk, predsednica, E. Buttigieg (poročevalec), sodnik, in B. Ricziová, sodnica,

sodna tajnica: I. Kurme, administratorka,

na podlagi pisnega dela postopka,

na podlagi obravnave z dne 7. marca 2024

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

1 Tožeče stranke, in sicer družba UBS Group AG, ki je pravna naslednica družbe Credit Suisse Group AG, družba UBS AG (v nadaljevanju: UBS), ki je pravna naslednica družbe Credit Suisse AG, in družba Credit Suisse Securities (Europe) Ltd, s tožbo na podlagi člena 263 PDEU predlagajo, prvič, razglasitev ničnosti Sklepa Komisije C(2021) 8612 final z dne 2. decembra 2021 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva AT.40135 – FOREX (Sterling Lads)) (v nadaljevanju: izpodbijani sklep) in, drugič, znižanje zneska globe, ki je bila s tem sklepom solidarno naložena družbam Credit Suisse Group, Credit Suisse in Credit Suisse Securities (Europe) (v nadaljevanju skupaj: družbe Credit Suisse).

I. Dejansko stanje

A. Postopek, v katerem je bil sprejet izpodbijani sklep

2 Postopek se je začel na podlagi prošnje za zaznamek v skladu z Obvestilom Komisije o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (UL 2006, C 298, str. 17, v nadaljevanju: obvestilo o prizanesljivosti), ki jo je 27. septembra 2013 vložila družba UBS. Družba UBS je v tej prošnji Evropsko komisijo obvestila o domnevni kršitvi v sektorju promptnega trgovanja z valutami G10.

3 Po tej prošnji je družba UBS podala ustne izjave in predložila listinske dokaze. Komisija je 2. julija 2014 družbi UBS odobrila pogojno imuniteto pred globami v skladu s točko 8(a) obvestila o prizanesljivosti.

4 Družbe Barclays plc, Barclays Execution Services Limited in Barclays Bank PLC (v nadaljevanju skupaj: Barclays), družbi HSBC Holdings plc in HSBC Bank plc (v nadaljevanju skupaj: HSBC) ter družbi NatWest Group plc in NatWest Markets Plc (v nadaljevanju skupaj: RBS) so 11. oktobra 2013, 14. oktobra 2013 oziroma 17. julija 2015 vložile prošnje za znižanje glob v skladu z obvestilom o prizanesljivosti. Po vložitvi teh prošenj so podale ustne izjave in predložile listinske dokaze.

5 Komisija je 25. julija 2014 ter 1. marca in 29. aprila 2016 družbam Credit Suisse in vsem podjetjem, navedenim v točkah 3 in 4 zgoraj, poslala zahteve po informacijah.

6 Komisija je 27. oktobra 2016 na podlagi člena 11(6) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 in 102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) začela postopek za ugotavljanje kršitev zoper družbe Credit Suisse in vsa podjetja, navedena v točkah 3 in 4 zgoraj, pri čemer jih je pozvala, naj izrazijo interes za sodelovanje v postopku poravnave v skladu s členom 10a njene uredbe (ES) št. 773/2004 z dne 7. aprila 2004 v zvezi z vodenjem postopkov Komisije v skladu s členoma [101 in 102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 3, str. 81), kakor je bila spremenjena.

7 Družbe Credit Suisse in vsa podjetja, navedena v točkah 3 in 4 zgoraj, so se odločili sodelovati v postopku poravnave in na sestankih s Komisijo 9. novembra 2016 in 7. februarja 2018. Družbe Credit Suisse so 19. februarja 2018 Komisijo obvestile, da bodo prenehale sodelovati v navedenem postopku. Zato je Komisija v zvezi s temi družbami nadaljevala redni postopek na podlagi točke 19 svojega obvestila o vodenju postopkov poravnave za sprejetje odločb v skladu s členoma 7 in 23 Uredbe št. 1/2003 v kartelnih zadevah (UL 2008, C 167, str. 1).

8 Komisija je 24. julija 2018 v okviru rednega postopka družbam Credit Suisse poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Ko so družbe Credit Suisse dobile dostop do spisa, so predložile pisne pripombe na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in podale izjavo na zaslišanju, ki je bilo 7. decembra 2018.

9 Komisija je 18. marca 2021 družbam Credit Suisse poslala dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

10 Ko jim je bil omogočen dostop do spisa, so družbe Credit Suisse v za to določenem roku predložile pisne pripombe na dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Drugo zaslišanje je potekalo 8. junija 2021.

11 Družbe Credit Suisse so 25. junija 2021 odgovorile na zahtevo po informacijah, podano na drugem zaslišanju.

12 Komisija je 2. decembra 2021 sprejela izpodbijani sklep, ki je bil naslovljen le na družbe Credit Suisse.

13 Istega dne je Komisija sprejela Sklep C(2021) 8613 final v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva AT.40135 – FOREX (Sterling Lads)) (v nadaljevanju: sklep o poravnavi), ki je bil naslovljen na stranke, ki so privolile v sodelovanje v postopku poravnave in so predložile vloge za poravnavo, to so družbe Barclays, HSBC, RBS in UBS.

B. Izpodbijani sklep

1. Zadevni proizvodi in zadevni sektor

14 Ravnanja, ki so predmet izpodbijanega sklepa, zadevajo sektor promptnega trgovanja z valutami G10, in sicer z euri (EUR), avstralskimi dolarji (AUD), kanadskimi dolarji (CAD), švicarskimi franki (CHF), danskimi kronami (DKK), britanskimi funti (GBP), japonskimi jeni (JPY), norveškimi kronami (NOK), novozelandskimi dolarji (NZD), švedskimi kronami (SEK) in ameriškimi dolarji (USD).

15 Dejavnost trgovanja za vrsto poslov, omenjeno v točki 14 zgoraj, je bila v izpodbijanem sklepu opredeljena kot dogovor med dvema strankama o zamenjavi dveh valut, in sicer nakupu določenega zneska („nominalni znesek“) ene valute v zameno za ustrezni znesek v drugi valuti po vrednosti v času sklenitve dogovora („menjalni tečaj“). Menjalni tečaj ene valute je določen glede na znesek druge valute, za katero se lahko zamenja. Tako se z valutami vedno trguje v parih in zato ima vsaka relativno vrednost. Menjalni tečaji se razlikujejo glede na informacije o njihovi temeljni vrednosti. Kratkoročno jih določajo predvsem tokovi naročil trgovcev, medtem ko temeljna tržna načela določajo dolgoročnejše menjalne tečaje.

16 Ker je dejavnost elektronskega trgovanja (v smislu poslov, ki jih samodejno knjižijo ali izvedejo bodisi platforme za elektronsko trgovanje za lastni račun zadevne banke bodisi računalniški algoritmi) v obravnavani zadevi izključena iz obsega analize, se izpodbijani sklep nanaša le na dejavnost „glasovnega trgovanja“.

17 Promptni valutni posli se sklepajo na izvenborznem trgu, tako da ostajajo decentralizirani z visoko ravnjo likvidnosti in neprestanim trgovanjem. Ti posli se običajno začnejo, kadar se na finančno institucijo obrne končna stranka, pri čemer so to zlasti finančne institucije, ki se štejejo za poučene stranke, ker so ob upoštevanju obsega svojega poslovanja močno spodbujene k pridobitvi informacij, ki bi lahko vplivale na gibanje menjalnih tečajev. Te finančne institucije vzpostavijo posebna prodajna mesta, ki lahko nastopajo kot vmesnik med končnimi strankami in trgovci, ki so pri borznih posrednikih zaposleni za trgovanje z valutami. Končne stranke se lahko obrnejo tudi neposredno na trgovce.

18 Banke, katerih trgovci so bili vpleteni v izmenjave informacij, ki so predmet obravnavane zadeve, delujejo kot vzdrževalci trga na promptnem valutnem trgu in so pripravljene kadar koli sklepati posle s svojimi strankami, da bi zagotovile likvidnost trga.

19 Vrste poslov, ki jih sprožijo stranke, se nanašajo zlasti na:

– takojšnja naročila (ki omogočajo takojšen vstop v posel za določen znesek valute na podlagi prevladujočega menjalnega tečaja na trgu, pri čemer do poravnave običajno pride v dveh dneh po sklenitvi posla);

– pogojna naročila (do katerih poravnave pride le, če so izpolnjeni nekateri tržni pogoji, na primer če vrednost valute doseže določeno raven);

– naročila, ki se izvršijo ob določenem referenčnem menjalnem tečaju (*fixing*), ki so v tem primeru zadevala le referenčne tečaje WM/Reuters Closing Spot Rates in referenčne tečaje Evropske centralne banke (ECB) (do katerih poravnave pride, ko je dosežen določen referenčni menjalni tečaj).

20 Trgovci običajno ponujajo dvosmerne cene (nakupno ceno in prodajno ceno), ki so odvisne od obsega posla in od valut, s katerimi se trguje. Prihodki od promptnih valutnih poslov so odvisni od količine valut, s katerimi se trguje, ter razlike med nakupno ceno in prodajno ceno iste valute (v nadaljevanju: cenovni razpon). Cenovni razpon je nadomestilo, ki ga trgovec prejme za takojšnjost opravljene storitve in za tveganje, ki mu je pozneje izpostavljen, ker ima v svojem portfelju nominalni znesek dane valute.

21 Po transakciji nakupa ene valute proti drugi se namreč trgovec znajde v „dolgi poziciji“ v smislu, da ima v svojem portfelju pozitiven nominalni znesek valute, dokler ne „zapre“ te pozicije, kar pomeni, da to valuto proda naprej. Po transakciji prodaje ene valute proti drugi se trgovec znajde v „kratki poziciji“ v smislu, da ima v svojem portfelju negativen nominalni znesek valute, dokler ne „zapre“ te pozicije, kar pomeni, da to valuto kupi. Tako „pozicija tveganja“ ostane odprta, dokler ne pride do nasprotnega posla. Te pozicije pa zaradi hitrih nihanj menjalnih tečajev na trgu pomenijo tveganja za trgovce, tako da ti na tem trgu tekmujejo v strokovnem obvladovanju tveganj, povezanih s temi pozicijami.

22 Trgovci opredelijo svojo strategijo in še posebej določanje cenovnih razponov ali celo cen zlasti glede na svoj portfelj in informacije, ki jih imajo na voljo. Na eni strani iz elementov iz spisa izhaja, da morajo vzdrževalci trga dejavno prilagajati cene portfeljem tako, da spreminjajo cene, in ne zgolj cenovnih razponov, da bi dosegli hiter obrat portfelja in ne bi kopičili obsežnih pozicij na določenem delu trga. Na drugi strani je za sprejemanje odločitev trgovcev pomemben dostop do informacij o trgu. Na gibanje menjalnih tečajev namreč dolgoročno vplivajo makroekonomske spremenljivke, kratkoročno pa tokovi naročil strank ali, drugače povedano, mikroekonomske

spremenljivke. V zvezi z zadnjenavedenimi spremenljivkami se stranke v tej zadevi tudi strinjajo, da naročila poučenih strank, in sicer drugih finančnih institucij, trgovcem nakazujejo smer, v katero se bo verjetno razvijal trg, s čimer trgovce, ki imajo te informacije, spodbujajo, da trgujejo v isti smeri kot poučena stranka. Informacije o tokovih naročil strank so načeloma zaupne.

23 Poleg tega so trgovci lahko pripravljeni oblikovati, ohraniti ali povečati (odprte) pozicije (tveganja) v svojem portfelju trgovanja za lastni račun. Trgovci trgujejo za lastni račun, kadar opravljajo pretežno dejavnosti trgovanja z lastnimi sredstvi bank, in ne za račun njihovih strank, ter poskušajo izkoristiti konkurenčno prednost na trgu z oblikovanjem odprtih pozicij tveganja, ki bi jim omogočile doseganje presežnega donosa.

24 Nazadnje, kadar trgovci v okviru svoje vloge vzdrževalcev trga ne dobivajo novih naročil končnih strank, običajno trgujejo med seboj na tako imenovanem „*interdealer*“ trgu – strukturi promptnega valutnega trga, ki je pridržana izključno finančnim institucijam („*dealers*“) –, da bi prilagodili pozicije v svojem portfelju ali sprejeli neko pozicijo za namene svojih dejavnosti trgovanja za lastni račun. V tem primeru so trgovci drug drugemu nasprotne stranke. Komunicirajo lahko neposredno (dvostransko), običajno prek elektronskega sistema. Ponujene cene so končne, mogoče jih je le sprejeti ali zavrniti. Komunicirajo lahko tudi prek sistema borznih posrednikov, ki najboljše cenovne razpone prikazujejo na zaslonih in dajejo informacije na voljo na svojih platformah.

2. Ravnanja, ki se očitajo družbam Credit Suisse

25 Komisija je v izpodbijanem sklepu navedla tri ravnanja, do katerih je prihajalo v zasebni in večstranski spletni klepetalnici, in sicer Sterling Lads (v nadaljevanju: zadevna klepetalnica), med petimi podjetji, ki delujejo v bančnem in finančnem sektorju, in sicer družbami Barclays, Credit Suisse, HSBC, RBS in UBS. Ta ravnanja so se glede na izraze, uporabljene v izpodbijanem sklepu, nanašala na, prvič, osnovni dogovor, drugič, izmenjavo informacij in, tretjič, občasne primere usklajevanja. Glede na izpodbijani sklep so pogovori, povezani s temi ravnanji, v tej klepetalnici potekali od 25. maja 2011 do 12. julija 2012, družbe Credit Suisse pa so v pogovorih v navedeni klepetalnici sodelovale od 7. februarja do 12. julija 2012 (v nadaljevanju: upoštevno obdobje).

26 Na prvem mestu, v zvezi z osnovnim dogovorom je Komisija menila, da je sodelovanje v zadevni klepetalnici pomenilo, da so bili sodelujoči del zaupnega kroga, imeli vzajemna pričakovanja in koristi ter upoštevali sklop tihih pravil, ki jih je mogoče v bistvu povzeti tako: (i) trgovci so se v zadevni klepetalnici sestajali, da bi izmenjevali informacije skozi ves dan; (ii) prejemniki informacij, izmenjanih v tej klepetalnici, teh niso razkrivali drugim konkurenčnim trgovcem; (iii) izmenjane informacije je bilo mogoče uporabiti v korist sodelujočih trgovcev in (iv) te informacije se niso smele uporabiti proti osebam, ki so jih zagotovile. Menila je, da to ravnanje pomeni sporazum, ki ga je opredelila kot „omejevanje zaradi cilja“ v smislu člena 101(1) PDEU, ker je zadevno ravnanje v bistvu vključevalo razumna vnaprejšnja pričakovanja, namenjena odpravi negotovosti, ki so neločljivo povezane z zadevnim trgom, v skupno korist trgovcev, s čimer je torej izkazana zadostna škodljivost za konkurenco.

27 Na drugem mestu, Komisija se je v zvezi z izmenjavami informacij sklicevala na številne stike med trgovci zadevnih bank. Po mnenju Komisije so ti stiki vključevali ponavljajoče se in obširne izmenjave aktualnih ali v prihodnost usmerjenih poslovno občutljivih informacij o njihovih dejavnostih trgovanja, ki so zadevnim bankam omogočile, da so bile pri sprejemanju odločitev na trgu obveščene o pozicijah, namenih in omejitvah svojih konkurentov, kar jim je pomagalo pri poznejših odločitvah.

28 V tem okviru je Komisija menila, da je bil splošni cilj izmenjav informacij vplivati na dva bistvena parametra konkurence na področju dejavnosti promptnega trgovanja na zadevnem trgu, in sicer na ceno in strokovno obvladovanje tveganj, s čimer bi se odpravile negotovosti, ki so neločljivo povezane z navedenim trgom. S tem pa naj bi sodelujoči trgovci zavestno nadomestili tveganja neodvisne konkurence v zvezi s tema parametroma z medsebojnim praktičnim sodelovanjem, in to v škodo drugih udeležencev na trgu, kar naj bi torej izkazovalo zadostno škodljivost za konkurenco. Zato je te izmenjave informacij opredelila kot sporazume in/ali usklajena ravnanja, ki omejujejo konkurenco „zaradi cilja“ v smislu člena 101(1) PDEU.

29 Na tretjem mestu, glede občasnih primerov usklajevanja je Komisija menila, da so izmenjave poslovno občutljivih informacij trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, omogočile, da so prepoznali položaje, v katerih je obstajalo tveganje križanja z interesi drugih, kar je povečalo njihovo možnost, da občasno uskladijo svoje delovanje v obliki „opustitve“. To ravnanje naj bi zmanjšalo tveganje, da trgovci ne bi dosegli želenega rezultata, in naj bi omogočalo izognitev sočasnemu trgovanju v nasprotnih smereh. Presodila je, da to ravnanje pomeni sporazum in/ali usklajeno ravnanje, ki ga je opredelila kot „omejevanje zaradi cilja“ v smislu člena 101(1) PDEU, ker je zadevno ravnanje v bistvu omogočalo zmanjšanje običajnih negotovosti, ki so neločljivo povezane z zadevnim trgom, saj so podjetja, vpletena v zadevna dejanja, lahko prepoznala položaje, v katerih bi eno od njih lahko ustvarilo dobiček, ko so se druga vzdržala trgovanja, da ne bi posegla v njegovo trgovalno strategijo, s čimer je torej izkazana zadostna škodljivost za konkurenco.

30 Na četrtem mestu, Komisija je tudi ugotovila, da tri zgoraj navedene omejitve konkurence skupaj tvorijo enotno in trajajočo kršitev, ker se je z njimi uresničeval skupni cilj ublažitve običajnih negotovosti, ki so neločljivo povezane s trgom promptnega valutnega trgovanja, da bi se zmanjšalo tveganje ter se podjetjem, ki so sodelovala v zadevni klepetalnici (v nadaljevanju: sodelujoča podjetja), olajšalo sprejemanje odločitev v zvezi z določanjem cen in obvladovanjem tveganj, in sicer zato, da si ne bi neodvisno konkurirala. Menila je, da so se različna zgoraj navedena ravnanja umeščala v „celovit načrt“, ker so se izvajala z enakim načinom delovanja prek zadevne klepetalnice, kar nakazuje stalnost sodelujočih v njej.

31 Na eni strani je Komisija menila, da so družbe Credit Suisse pokazale namen prispevati k skupnemu cilju, ki se je uresničeval, to je omejiti konkurenco na trgu promptnega trgovanja z valutami G10. Na drugi strani je presodila, da so bile družbe Credit Suisse seznanjene z osnovnim dogovorom in izmenjavami informacij, ne pa z občasnimi primeri usklajevanja, ki so se dogajali pred upoštevnim obdobjem. Komisija je nato ugotovila, da so družbe Credit Suisse odgovorne za izmenjave informacij, ki so del enotne in trajajoče kršitve, vendar je izključila njihovo odgovornost za, prvič, osnovni dogovor in, drugič, občasne primere usklajevanja.

32 Tako je Komisija v členu 1 izpodbijanega sklepa ugotovila, da so družbe Credit Suisse kršile člen 101(1) PDEU s tem, da so v upoštevnem obdobju sodelovale pri izmenjavah „aktualnih ali v prihodnost usmerjenih in poslovno občutljivih informacij, ki so pomenile sporazume in/ali usklajena ravnanja (ki se umeščajo v okvir enotne in trajajoče kršitve) in katerih cilj je bil omejiti in/ali izkriviti konkurenco v sektorju promptnega trgovanja z valutami G10, ki je zajemal celotni EGP“.

3. Globa

33 Komisija je navedla, da je znesek globe, naložene družbam Credit Suisse, določila v skladu s Smernicami o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice o načinu določanja glob).

a) Osnovni znesek globe

34 Kar zadeva določitev osnovnega zneska globe, je Komisija ob upoštevanju posebnosti sektorja promptnega valutnega trgovanja in zlasti dejstva, da dejavnosti promptnega trgovanja z valutami G10 ne ustvarjajo prodaje v običajnem pomenu izraza, vrednost prodaje podjetij, ki so sodelovala pri zadevni kršitvi, izračunala na podlagi „približka vrednosti prodaje“ (nadaljevanju: približek).

35 Dalje, Komisija je upoštevala faktor teže kršitve v višini 16 %, ker je zadevna kršitev po naravi ena od najtežjih omejitev, in trajanje te kršitve na podlagi množilnega količnika v vrednosti 0,42 leta.

36 Nazadnje je Komisija, potem ko je neodvisno od trajanja kršitve prištela dodatni znesek v višini 16 % vrednosti prodaje zaradi odvračanja od sodelovanja pri takih ravnanjih, osnovni znesek globe določila na 86.765.000 EUR.

b) Končni znesek globe

37 Pri določitvi končnega zneska globe je Komisija upoštevala, da je bila odgovornost družb Credit Suisse ugotovljena le za izmenjave informacij, ki so del enotne in trajajoče kršitve, in je od skupnega osnovnega zneska globe iz naslova olajševalnih okoliščin, ker te družbe niso bile odgovorne na eni strani za osnovni dogovor in na drugi strani za občasne primere usklajevanja, odštela 4 %, po 2 % za vsako od teh okoliščin.

38 Tako je družbam Credit Suisse v členu 2(a) izpodbijanega sklepa naložila globo v znesku 83.294.000 EUR.

II. Predlogi strank

39 Tožeče stranke Splošnemu sodišču predlagajo, naj:

– izpodbijani sklep razglasi za ničen;

– podredno, člen 1 izpodbijanega sklepa razglasi za delno ničen in zniža globo, naloženo v členu 2;

– vsekakor zniža znesek globe, naložene v členu 2 izpodbijanega sklepa;

– Komisiji naloži plačilo stroškov ali, podredno, ustreznega dela njihovih stroškov.

40 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo v celoti zavrne;

– tožečim strankam naloži plačilo stroškov.

III. Pravo

41 Tožeče stranke v utemeljitev tožbe navajajo pet tožbenih razlogov. S prvimi tremi tožbenimi razlogi, ki se nanašajo na kršitev člena 101 PDEU in kršitev obveznosti obrazložitve, ter s petim tožbenim razlogom, ki se nanaša na kršitev načela dobrega upravljanja in pravice do obrambe, se v bistvu izpodbija ugotovitev Komisije iz člena 1 izpodbijanega sklepa, da so družbe Credit Suisse kršile člen 101 PDEU. S četrtim tožbenim razlogom, ki se nanaša na kršitev člena 23 Uredbe št. 1/2003, Smernic o načinu določanja glob, načel sorazmernosti in enakega obravnavanja ter obveznosti obrazložitve, se izpodbija globa, ki jo je Komisija družbam Credit Suisse naložila v členu 2 izpodbijanega sklepa.

A. Člen 1 izpodbijanega sklepa

1. Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in nezadostna obrazložitev opredelitve spletnih izmenjav informacij kot protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj

42 Tožeče stranke s prvim tožbenim razlogom v bistvu trdijo, da izmenjave informacij, ki so potekale med trgovci v zadevni klepetalnici, ne pomenijo protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj, in to ne glede na to, ali se obravnavajo ločeno ali skupaj z osnovnim dogovorom. Ta prvi tožbeni razlog je razdeljen na dva dela.

43 Tožeče stranke v okviru prvega dela prvega tožbenega razloga trdijo, da Komisija ni dokazala obstoja osnovnega dogovora in da zato spletne izmenjave informacij pomenijo protikonkurenčni sporazum in/ali usklajeno ravnanje.

44 V okviru drugega dela prvega tožbenega razloga trdijo, da Komisija ni predložila potrebnih dokazov o tem, da spletne izmenjave informacij pomenijo samostojne sporazume in/ali usklajena ravnanja.

a) Uvodne ugotovitve

45 Opozoriti je treba, da je treba merili usklajevanja in sodelovanja, ki pomenita usklajeno ravnanje, razumeti glede na zasnovo določb PDEU v zvezi s konkurenco, v skladu s katero mora vsak gospodarski subjekt samostojno določiti politiko, ki jo namerava voditi na notranjem trgu (glej sodbo z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 119 in navedena sodna praksa).

46 Čeprav ta zahteva po samostojnosti ne izključuje pravice gospodarskih subjektov, da se razumno prilagodijo ugotovljenemu ali pričakovanemu ravnanju konkurentov, pa vendar močno nasprotuje vsakemu neposrednemu ali posrednemu stiku med temi subjekti, ki bi bodisi vplival na ravnanje dejanskega ali potencialnega konkurenta na trgu bodisi bi takemu konkurentu razkril ravnanje na trgu, za katero se je podjetje odločilo ali ki se ga namerava držati, kadar je cilj ali končna posledica teh stikov – upoštevajoč naravo proizvodov ali ponujenih storitev, velikost in število podjetij ter tudi velikost trga – vzpostavitev konkurenčnih razmer, ki ne ustrezajo normalnim razmeram na zadevnem trgu (glej sodbo z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 120 in navedena sodna praksa).

47 Sodišče je tako razsodilo, da bi bila lahko izmenjava informacij med konkurenti v nasprotju s pravili konkurence, če zmanjšuje ali odpravlja stopnjo negotovosti pri delovanju zadevnega trga, zaradi česar bi bila omejena konkurenca med podjetji (glej sodbo z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 121 in navedena sodna praksa).

b) Prvi del prvega tožbenega razloga: Komisija ni dokazala obstoja osnovnega dogovora in posledično tega, da spletne izmenjave informacij pomenijo protikonkurenčni sporazum in/ali usklajeno ravnanje

48 Tožeče stranke navajajo tri očitke. S prvim očitkom trdijo, da izpodbijani sklep temelji na premisi, v skladu s katero je osnovni dogovor temeljni pogoj za opredelitev izmenjav informacij kot protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj v smislu člena 101(1) PDEU. Z drugim očitkom trdijo, da Komisija ni dokazala, da so bile v zadevni klepetalnici informacije izmenjane na podlagi tega dogovora. V podporo temu očitku izpodbijajo to, kako je Komisija razlagala dokaze iz zadevnega obdobja, in sicer spletne pogovore med trgovci, in trdijo, da ne ti pogovori, ne vloge za poravnavo, ne spremljajoči indici ne dokazujejo obstoja navedenega dogovora. S tretjim očitkom trdijo, da Komisija osnovnega dogovora ne more izvzeti iz sodnega nadzora z obrazložitvijo, da ni bila ugotovljena odgovornost družb Credit Suisse za ta dogovor, glede na to, da gre za enega od glavnih elementov teze Komisije zoper te družbe.

49 V zvezi s prvim očitkom, ki ga navajajo tožeče stranke, je treba poudariti, da je iz celovite razlage izpodbijanega sklepa ter zlasti točk od 337 do 341, 344, 345 in od 347 do 349 njegove obrazložitve v povezavi s točkami od 394 do 405 in od 411 do 417 iste obrazložitve razvidno, da je Komisija ločeno pravno opredelila na eni strani osnovni dogovor kot sporazum, ki omejuje konkurenco, in na drugi strani izmenjave informacij kot sporazume in/ali usklajena ravnanja, ki omejujejo konkurenco. V točkah 487, 489 in od 491 do 499 obrazložitve tega sklepa je ti obliki ravnanj opredelila tudi kot ločena elementa enotne in trajajoče kršitve (glej točke od 26 do 31 zgoraj). Nato je treba opozoriti, da je bila odgovornost družb Credit Suisse ugotovljena le za kršitev, ki jo pomeni ravnanje, povezano z izmenjavami informacij.

50 Navesti je treba tudi, da čeprav so izmenjave informacij, ki so vključevale družbe Credit Suisse, potekale v spletni klepetalnici, te povezave s tem vidikom osnovnega dogovora ni mogoče enačiti z obstojem temeljnega pogoja, na katerega se sklicujejo tožeče stranke, ki bi lahko vplival na ločeni pravni opredelitvi osnovnega dogovora in izmenjav informacij.

51 Natančneje, kot je razvidno iz točk od 337 do 341 obrazložitve izpodbijanega sklepa, se pravna opredelitev izmenjav informacij kot protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj, ki jo je Komisija uporabila v tem sklepu, ne opira niti na pravila osnovnega dogovora niti na tiho privolitev trgovcev, ki so sodelovali pri teh izmenjavah informacij (v nadaljevanju: zadevni trgovci), v taka pravila. V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, izpodbijanega sklepa torej ni mogoče razlagati tako, da je v njem osnovni dogovor postavljen za temeljni pogoj za opredelitev izmenjav informacij.

52 Te ugotovitve ni mogoče ovreči z vsebino točk 346 in od 369 do 371 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki jih tožeče stranke navajajo v utemeljitev svojih trditev.

53 V zvezi s tem je treba, prvič, glede točke 346 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki se nanaša na opredelitev osnovnega dogovora kot sporazuma, ugotoviti, da je v tem dogovoru sicer res v bistvu navedeno, da so izmenjave informacij trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, dopuščale, da so nadzirali morebitno neupoštevanje pravil. Vendar v njem ni nikjer omenjena pravna opredelitev, sprejeta v navedenem sklepu glede izmenjav informacij.

54 Drugič, iz točk od 369 do 371 obrazložitve izpodbijanega sklepa, katerih edini namen je odgovoriti na trditve, ki so jih družbe Credit Suisse navedle v upravnem postopku, je razvidno, da je Komisija obstoj navedenega dogovora oprla na posredne dokaze, in sicer izmenjave informacij, ker je osnovni dogovor „logična premisa“ teh izmenjav. Torej je treba sklicevanje na „logično premiso“ razumeti preprosto tako, da je uporabljeno za ta isti namen dokazovanja njegovega obstoja v obravnavani zadevi. Zato je treba okoliščino, da je iz izmenjav informacij mogoče sklepati o obstoju osnovnega dogovora, prav tako razumeti tako, da se nanaša na dokaz o njegovem obstoju, ne da bi to vplivalo na ločeni pravni opredelitvi izmenjav informacij na eni strani in osnovnega dogovora na drugi strani.

55 Poleg tega v nasprotju s trditvami tožečih strank Komisiji v izpodbijanem sklepu ni bilo treba pojasniti razlogov, iz katerih naj bi si družbe Credit Suisse informacije izmenjevale drugače kot druge banke, vpletene v očitana dejanja, v primerjavi s preudarki iz sklepa o poravnavi.

56 V zvezi s tem je treba opozoriti, da sta postopek poravnave in redni upravni postopek različna. Tako je bila Komisija ob sprejetju sklepa v zvezi z družbami Credit Suisse po rednem upravnem postopku, prvič, vezana le na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in je morala, drugič, ob spoštovanju načela kontradiktornosti upoštevati vse upoštevne okoliščine, vključno z vsemi informacijami in trditvami, ki so jih družbe Credit Suisse podale med uveljavljanjem svoje pravice do izjave, tako da je bila dolžna znova preučiti spis z vidika teh elementov (glej v tem smislu sodbo z dne 20. maja 2015, Timab Industries in CFPR/Komisija, T-456/10, EU:T:2015:296, točke 90, 96 in 107).

57 Glede sprejetja izpodbijanega sklepa v zvezi z družbami Credit Suisse po rednem upravnem postopku je treba ugotoviti, da je iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, dopolnjenega z dodatnim obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah, razvidno, da je Komisija osnovni dogovor in izmenjave informacij ločeno opredelila kot protikonkurenčne sporazume in/ali usklajena ravnanja ter da družbe Credit Suisse v upravnem postopku v zvezi s tem niso podale očitkov. Zato Komisija ni biti dolžna znova preučiti spis, kar zadeva ti pravni opredelitvi.

58 Iz navedenega izhaja, da ob upoštevanju ločenih pravnih opredelitev na eni strani izmenjav informacij in na drugi strani osnovnega dogovora, za katerega ni bila ugotovljena odgovornost družb Credit Suisse (glej točko 32 zgoraj), ni treba preučiti drugega in tretjega očitka prvega dela prvega tožbenega razloga, ki temeljita na napačni premisi, da je osnovni dogovor v izpodbijanem sklepu temeljni pogoj za opredelitev izmenjav informacij kot protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj v smislu člena 101(1) PDEU.

59 Torej je treba prvi del prvega tožbenega razloga zavrniti.

60 Vendar v delu, v katerem se tožeče stranke v okviru drugega dela prvega tožbenega razloga opirajo na to, da izmenjave informacij niso protikonkurenčne in da so neodvisne od osnovnega dogovora, pri čemer analiza tega zahteva preučitev vsebine in razlage navedenih izmenjav, dejstvo, da so očitki tožečih strank v zvezi z obsegom in razlago dokazov iz zadevnega obdobja navedeni v okviru njihove argumentacije, ki temelji na osnovnem dogovoru in se navaja v podporo prvemu

delu prvega tožbenega razloga, ne more prejudicirati analize, ki jo bo Splošno sodišče v zvezi z njimi izvedlo v okviru drugega dela tega tožbenega razloga, da bi ugotovilo, ali tožeče stranke utemeljeno izpodbijajo opredelitev izmenjav informacij kot samostojnih sporazumov ali usklajenih ravnanj.

c) Drugi del prvega tožbenega razloga: neobstoj dokazov o tem, da so spletne izmenjave informacij pomenile samostojne sporazume in/ali usklajena ravnanja

61 Ta drugi del je v bistvu razdeljen na tri očitke. Tožeče stranke s prvim očitkom grajajo razlago, ki jo je Komisija podala v zvezi z nekaterimi dokazi iz zadevnega obdobja, in sicer nekaterimi spletnimi pogovori, na katere se je oprla pri ugotovitvi, da spletne izmenjave informacij pomenijo sporazume in/ali usklajena ravnanja, pri čemer med drugim trdijo, da ti pogovori niso poslovno občutljivi. Tožeče stranke z drugim očitkom trdijo, da spletnih izmenjav informacij ni mogoče opredeliti kot protikonkurenčne sporazume in/ali usklajena ravnanja, pri čemer v bistvu trdijo, da domnevna poslovna občutljivost teh informacij in zmanjšanje negotovosti med konkurenti, ki bi lahko izhajala iz njih, ne zadostujeta za tako opredelitev. S tretjim očitkom trdijo, da je Komisija napačno uporabila pravo s tem, da je ugotovila, da legitimno pojasnilo zadevnih izmenjavah informacij, ki so ga zagotovile družbe Credit Suisse, ni upoštevno.

62 Komisija je v izpodbijanem sklepu predstavila in razložila vsebino več kot sto pogovorov. Tako so bile izmenjave informacij, analizirane v tem sklepu, razdeljene v štiri kategorije glede na obravnavane teme, to so (i) cenovni razponi (točke od 245 do 251 obrazložitve), (ii) naročila strank (točke od 183 do 228 obrazložitve), (iii) odprte pozicije tveganja (točke od 234 do 238 obrazložitve) in (iv) trenutne ali načrtovane dejavnosti trgovanja (točke od 258 do 285 obrazložitve). Komisija je v bistvu menila, da so se vse te izmenjave nanašale na aktualne ali v prihodnost usmerjene poslovno občutljive informacije o dejavnostih trgovanja vpletenih trgovcev, ki so zadevnim bankam omogočile, da so bile obveščene o pozicijah, namenih in omejitvah svojih konkurentov, kar jim je pomagalo pri poznejših odločitvah. Na podlagi te analize je Komisija v točkah od 337 do 341 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da te izmenjave informacij pomenijo protikonkurenčno usklajeno ravnanje v smislu člena 101(1) PDEU.

63 Prva dva očitka je treba preučiti skupaj.

1) Prvi in drugi očitek: napačna razlaga nekaterih dokazov iz zadevnega obdobja, ki jo je podala Komisija, oziroma spletne izmenjave informacij ne pomenijo protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj

i) Dopustnost nekaterih trditev in dokazov tožečih strank

64 Komisija izpodbija dopustnost, prvič, trditev tožečih strank v zvezi z napačno razlago nekaterih izmenjav informacij in Priloge A.8 k tožbi, na katero so oprte te trditve, in drugič, trditev v zvezi z neobstojem kršitvene narave izmenjav informacij, Priloge A.9 k tožbi ter prilog C.2 in C.3 k repliki, na katere so oprte te trditve.

65 V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora v skladu s členom 21 Statuta Sodišča Evropske unije in členom 76(d) Poslovnika Splošnega sodišča vsaka tožba vsebovati predmet spora in kratek povzetek tožbenih razlogov. V skladu z ustaljeno sodno prakso morajo biti te navedbe dovolj

jasne in natančne, da toženi stranki omogočijo pripravo obrambe, Splošnemu sodišču pa, da odloči o tožbi (sodba z dne 7. marca 2017, United Parcel Service/Komisija, T-194/13, EU:T:2017:144, točka 191).

66 Opozoriti je treba tudi, da je za dopustnost tožbe pred Splošnim sodiščem med drugim potrebno, da so bistveni dejanski in pravni elementi, na katere se tožeča stranka opira, vsaj na kratko, vendar koherentno in razumljivo razvidni iz besedila same tožbe. Čeprav je besedilo tožbe glede specifičnih vprašanj gotovo lahko podprto in dopolnjeno s sklicevanjem na odlomke iz dokumentov, ki so ji priloženi, pa splošno sklicevanje na druge dokumente, tudi če so priloženi k tožbi, ne more nadomestiti pomanjkanja bistvenih elementov pravne utemeljitve, ki morajo biti na podlagi določb, navedenih v točki 65 zgoraj, zajeti v tožbi (glej sodbo z dne 7. marca 2017, United Parcel Service/Komisija, T-194/13, EU:T:2017:144, točka 192 in navedena sodna praksa).

67 Priloge se tako lahko upoštevajo le v delu, v katerem utemeljujejo ali dopolnjujejo tožbene razloge ali trditve, ki jih je tožeča stranka izrecno navedla v besedilu pisanj, in v katerem je mogoče natančno ugotoviti, kateri elementi iz teh prilog utemeljujejo ali dopolnjujejo navedene tožbene razloge ali trditve (glej sodbo z dne 9. septembra 2015, Samsung SDI in drugi/Komisija, T-84/13, neobjavljena, EU:T:2015:611, točka 33 in navedena sodna praksa). Poleg tega Splošno sodišče ni dolžno v prilogah iskati ter prepoznavati razlogov in trditev, ki bi jih lahko štelo za podlago za tožbo, ker imajo priloge le dokazno in pomožno funkcijo (glej sodbo z dne 17. septembra 2007, Microsoft/Komisija, T-201/04, EU:T:2007:289, točka 94 in navedena sodna praksa).

68 Na prvem mestu, glede dopustnosti – ki jo Komisija v bistvu izpodbija – trditev tožečih strank v zvezi z napačno razlago nekaterih izmenjav informacij, analiziranih v izpodbijanem sklepu, je treba ugotoviti, da se, kot je razvidno iz tožbe, tožeče stranke v podporo svoji trditvi, da „[Komisija] še naprej slabo razume trgovalni žargon in delovanje promptnega valutnega trga“, sklicujejo na Prilogo A.8 k tožbi, ki je izvedensko mnenje nekdanjega predsednika medbančnega oddelka Global FX Committee, in za ponazoritev svoje trditve navajajo tri primere iz tega mnenja.

69 V okviru replike tožeče stranke v odgovor na trditve Komisije o nedopustnosti ponavljajo zgoraj navedeno trditev in nato dodajajo, da Priloga A.8 dokazuje tudi, prvič, da „o obstoju celovitega protikonkurenčnega načrta ali cilja omejevanja konkurence ni mogoče zlahka ali neposredno sklepati iz listinskih dokazov“, in drugič, da je Komisija o „obstoju osnovnega dogovora“ sklepala zgolj na podlagi svojih razlag. Prav tako v okviru replike trdijo, da je dejstvo, da Komisija ni bila zmožna razlikovati med preteklimi ali prihodnjimi naročili, „dejavnik, ki ga je treba upoštevati, saj vzbuja dvom o skrbnosti in zanesljivosti njene preiskave“. Nazadnje, tožeče stranke se opirajo na pomen in posebnost svojih trditev, pri čemer napotujejo na točke 18, 69 in 78 tožbe. Te točke se nanašajo na domnevno za konkurenco pozitivno naravo izmenjav informacij, kot naj bi bila priznana v prošnjah za prizanesljivost (točka 18), na to, da naj bi Komisija nepravilno razlagala ali razumela trgovalni žargon in delovanje promptnega valutnega trga (točka 69), ter v bistvu na štiri pravila osnovnega dogovora (točka 78).

70 Tožeče stranke so na obravnavi v odgovor na vprašanje, ki ga je postavilo Splošno sodišče, vztrajale pri stališču, da so njihove trditve jasno in natančno predstavljene v njihovih pisanjih.

71 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so trditve, ki jih podajajo tožeče stranke in kot so predstavljene v točkah 68 in 69 zgoraj, omejene na splošne in nepodrobne navedbe, ki so pogosto izražene v enem ali dveh stavkih in ki so tudi zgolj predmet splošnega sklicevanja na Prilogo A.8, pri čemer ni koherentno in razumljivo navedeno, kako naj bi te trditve – in še manj izvedensko

mnenje, na katerem temeljijo – vplivale na utemeljenost ugotovitev Komisije v izpodbijanem sklepu. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da te trditve ne izpolnjujejo zahtev, navedenih v točkah od 65 do 67 zgoraj.

72 Zato je treba trditve tožečih strank, ki se v bistvu nanašajo na napačno razlago nekaterih izmenjav informacij, analiziranih v izpodbijanem sklepu, in v katerih se tožeče stranke sklicujejo na Prilogo A.8, zavreči kot nedopustne in ob upoštevanju splošnega sklicevanja na to prilogo te ne upoštevati.

73 Na drugem mestu, glede dopustnosti trditev v zvezi z neobstojem protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so utemeljene s sklicevanjem na Prilogo A.9 k tožbi ter prilogi C.2 in C.3 k repliki, je treba ugotoviti, da je treba v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, te trditve šteti za dovolj jasne in natančne. Iz njihovih pisanj pred Splošnim sodiščem je namreč jasno razvidno, četudi le na kratko, da tožeče stranke s kategorizacijo izmenjav informacij – te so razvrstile med (i) splošne pogovore, ki jih ni mogoče šteti za „poslovno občutljive“, o promptnem valutnem trgu, (ii) natančne(jše) ali v prihodnost usmerjene pogovore, ki naj bi zadevali razmeroma majhne količine, s katerimi se je trgovalo, in naj ne bi mogli zagotoviti pomembnih informacij o pričakovanem domnevnem gibanju menjalnih tečajev, ter (iii) pogovore, ki naj bi se nanašali na večje količine, s katerimi se je trgovalo, toda ki naj bi lahko imeli le en hipotetičen protikonkurenčni namen, in sicer, da bi trgovec, ki je informacijo prejel, to uporabil, da bi poskusil ustvariti dobiček pred trgovcem, ki je informacijo delil – nameravajo izpodbijati ugotovitev Komisije glede protikonkurenčnosti spletnih izmenjav informacij ob upoštevanju njihove vsebine, njihovega cilja ali njihove zmožnosti za „izkrivljanje“ konkurence. Tako je treba šteti, da so te trditve tožečih strank v skladu z zahtevami iz sodne prakse, navedenimi v točkah 65 in 66 zgoraj, in da so torej dopustne.

74 Poleg tega bodo upoštevajoč sodno prakso, navedeno v točki 67 zgoraj, priloge A.9, C.2 in C.3 upoštevane le v delu, v katerem utemeljujejo ali dopolnjujejo trditve, ki so jih tožeče stranke izrecno navedle v svojih vlogah.

ii) Protikonkurenčnost pogovorov, ki jih tožeče stranke posebej izpodbijajo

75 Tožeče stranke posebej izpodbijajo razlago, ki jo je Komisija podala glede pogovorov, ki so jih razvrstile v prvo kategorijo (glej točko 73 zgoraj), in sicer pogovorov z dne 14. junija, 5. avgusta in 4. oktobra 2011, 7. februarja in 1. junija 2012, 14. maja 2012, 11. aprila 2012, 13. aprila 2012, 9. maja 2012, 5. junija 2012, 25. aprila 2012, 10. februarja 2012 ter 25. aprila, 19. junija, 3. julija in 4. julija 2012, ker so informacije, izmenjane med temi pogovori, „tržne informacije“, ne pa poslovno občutljive informacije, in ker niso protikonkurenčne.

76 Da bi se ugotovilo, ali je Komisija pravilno menila, da so trgovci izmenjevali poslovno občutljive informacije, ki so protikonkurenčne, je treba presoditi naravo navedenih izmenjav. Natančneje, analizirati je treba, ali so se te izmenjave nanašale na nejavne informacije, s katerimi trgovci niso mogli biti seznanjeni, po potrebi združene in anonimizirane, ter preučiti zlasti natančnost in cilj njihove izmenjave.

– *Pogovori z dne 14. junija, 5. avgusta in 4. oktobra 2011 ter 7. februarja in 1. junija 2012*

77 Za pogovore z dne 14. junija, 5. avgusta in 4. oktobra 2011 ter 7. februarja in 1. junija 2012, ki so prikazani v točkah 107, 111, 122, 139, 150 in 504 obrazložitve izpodbijanega sklepa ter katerih razlago, kot jo je podala Komisija, tožeče stranke izpodbijajo, Komisija ni štela, da so poslovno občutljivi.

78 Na prvem mestu, glede pogovorov z dne 14. junija, 5. avgusta in 4. oktobra 2011 ter 7. februarja in 1. junija 2012, prikazanih v točkah 107, 111, 122, 139 in 150 obrazložitve izpodbijanega sklepa, je treba namreč ugotoviti, da je Komisija menila, da ti pogovori v bistvu dokazujejo, da je dostop do zadevne klepetalnice temeljil na medsebojnem zaupanju med sodelujočimi trgovci in da so ti trgovci delovali v zaprtem krogu, namenjenem dajanju prednosti lastnim interesom. Po mnenju Komisije so izmenjave iz točk 139 in 150 obrazložitve navedenega sklepa dokazovale tudi, da se je trgovec družb Credit Suisse, ki je sodeloval v zadevni klepetalnici, preden se je zaposlil pri družbah Credit Suisse, tej klepetalnici ponovno pridružil kot zaposlena oseba, ki je popolnoma seznanjena z njenim delovanjem in tem, kaj zajema njeno sodelovanje.

79 Na drugem mestu, glede pogovora z dne 5. avgusta 2011 iz točke 504 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija menila, da ta dokazuje, da je bil trgovec družb Credit Suisse, ne da bi dejavno sodeloval pri izmenjavah, z njimi seznanjen.

80 Zato trditev tožečih strank, ki se nanaša na napačno opredelitev pogovorov, navedenih v točki 77 zgoraj, ki so se šteli za poslovno občutljive, nima dejanske podlage in jo je torej treba zavrniti.

– *Pogovor z dne 14. maja 2012*

81 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 14. maja 2012, ki je prikazan v točki 209 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 196 do 202 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da so trgovci med njim izmenjevali informacije o svojih pozicijah zunaj okvira potencialnih medsebojnih poslov in o špekulacijah o ceni valutnega para GBP/USD. Na podlagi tega je ugotovila, da so bile take informacije, ki so se nanašale na naročila strank, poslovno občutljive in so lahko prispevale k protikonkurenčnosti vseh izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

82 Tožeče stranke izpodbijajo razlago, ki jo je glede tega pogovora podala Komisija, in trdijo, da se ta nanaša na splošne informacije, ne vsebuje informacij o prihodnjih naročilih ali o pozicijah trgovcev in tako ustreza sporočanju „tržnih informacij“. Dodajajo, da se sklicevanje na „RHS light“ in „LHS samlls cable“ ne nanaša na zneske, cene ali stranke in da je torej anonimizirano. Ugotavljajo, da s tem pogovorom ni mogoče dokazati, da so informacije, izmenjane v zadevni klepetalnici, protikonkurenčne.

83 Komisija izpodbija razlago zadevnega pogovora, kot jo podajajo tožeče stranke.

84 Ugotoviti je treba, da je bil trgovec družb Credit Suisse, kot je razvidno iz izvlečka iz zadevnega pogovora, tega dne prisoten v zadevni klepetalnici in da je ob 14:50:48 drugim sodelujočim sporočil, da ima naročila za prodajo manjše količine neopredeljenega valutnega para, ki jih je treba izvršiti ob določenem referenčnem menjalnem tečaju (*fixing*) („rhs lights“). Neki trgovec ga je ob 14:52:57 vprašal, ali gre za valutni par GBP/USD („[c]able??“), in je ob 14:55:51 delil informacije o naročilih strank, ki jih je imel, in sicer o naročilih za prodajo manjše količine valutnega para GBP/USD, ki jih je bilo treba izvršiti ob določenem referenčnem menjalnem tečaju (*fixing*) („LHS samlls cable“). Med istim pogovorom je še en trgovec izrazil svoje stališče o povečanju vrednosti valutnega para GBP/USD („feels like its just being put higher wsith sof eur/gbp and eur/usd running into some bids …“), pri čemer je pojasnil, da nima naročil za ta valutni par.

85 Kot je razvidno iz prepisa zadevnega pogovora, so trgovci izmenjali informacije, ki niso bile javne in so se nanašale na posebna naročila, ki so jih imeli, pri čemer so natančno navedli njihovo vrsto (naročilo za prodajo, ki se izvrši ob določenem referenčnem menjalnem tečaju), zadevni valutni par (GBP/USD) in njihovo količino. Ta pogovor torej odraža sporočila o dejavnostih trgovcev v realnem času, ki so privedla do izmenjave poslovno občutljivih informacij.

86 Tudi ob predpostavki, da so izmenjane informacije, kot trdijo tožeče stranke, anonimizirane, ta okoliščina ne preprečuje, da se opredelijo kot poslovno občutljive, ker te informacije zaradi svojega predmeta in stopnje natančnosti ter dejstva, da niso dostopne konkurentom, ki niso prisotni v zadevni klepetalnici, njihovim prejemnikom dajejo poslovno prednost.

87 S takimi informacijami pa se lahko trgovci, specializirani za to področje, seznanijo s premiki na trgu v zvezi z valutnim parom GBP/USD, preden je dosežen določen referenčni menjalni tečaj (*fixing*), ob upoštevanju okoliščine, da imajo naročila za prodajo manjšega obsega, ki jih je treba izvršiti ob določenem referenčnem menjalnem tečaju (*fixing*), manjšo zmožnost bistvenega vplivanja na gibanje menjalnega tečaja. Sporočanje takih informacij tako trgovcem omogoča, da ustrezno prilagodijo svoje trgovalne strategije in ublažijo negotovosti, ki so neločljivo povezane s promptnim valutnim trgom.

88 Zato je Komisija pravilno menila, da se je pogovor z dne 14. maja 2012 nanašal na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Pogovor z dne 11. aprila 2012*

89 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 11. aprila 2012, ki je prikazan v točki 223 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 214 do 221 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da se je ta pogovor nanašal na takojšnje naročilo konkretne stranke in da je razkritje te poslovno občutljive informacije odpravilo nekatere negotovosti, ki so neločljivo povezane s promptnim valutnim trgom, kar je trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, omogočilo, da bolje predvidijo premike na trgu in prilagodijo svoje strategije, da bi izkoristili razkrite informacije in posledično povečanje preglednosti trga, ter je torej lahko prispevalo k protikonkurenčnosti zadevnih izmenjav informacij.

90 Tožeče stranke trdijo, da pogovor z dne 11. aprila 2012 zadeva splošne informacije, ki ne zajemajo prihodnjih naročil ali pozicij trgovcev. Dodajajo, da v sporočilu „lost some X“, ki ga vsebuje ta pogovor, niso omenjeni zneski ali cena in da se je na trgu na različne trgovce obračalo več strank, zaradi česar iz tega ni bilo mogoče izluščiti konkretnih informacij o neki stranki. Ugotavljajo, da se navedeni pogovor nanaša na tržne informacije, ki nimajo nobenega protikonkurenčnega pomena.

91 Komisija izpodbija razlago zadevnega pogovora, ki jo predlagajo tožeče stranke.

92 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da izvleček iz pogovora z dne 11. aprila 2012 iz točke 223 obrazložitve izpodbijanega sklepa potrjuje, da je trgovec družbe UBS ob 6:50:23 trgovce, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, obvestil, da je pravkar sklenil posel s prodajo eurov proti britanskim funtom („lost some X“, to je valutni par EUR/GBP), pri čemer je ob 6:50:23 natančneje pojasnil, da je posel zadeval običajno nasprotno stranko, ki prehaja od trgovca do trgovca („usual geezer who does the rounds“). Nekateri sodelujoči v navedeni klepetalnici, med drugim trgovec družb Credit Suisse, so se zahvalili za to informacijo („ta“).

93 Šteti je treba, da ta pogovor razkriva izmenjavo natančnih, aktualnih in zaupnih informacij, saj so bili z njimi drugim trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, razkriti vrsta zadevnega naročila (takojšnje), čas njegove izvršitve (sedanjost), zadevni valutni par (EUR/GBP) in sklicevanje na vrsto stranke, s katero je bil posel pravkar sklenjen.

94 Kar zadeva zadnjenavedeno sklicevanje na vrsto stranke, ni mogoče pritrditi tožečim strankam, ko trdijo, da iz njega ni bilo mogoče izluščiti konkretnih informacij o stranki. Sklicevanje trgovca družbe UBS na nasprotno stranko, ki „prehaja od trgovca do trgovca“, je treba v okoliščinah navedene izmenjave namreč razumeti kot dovolj specifično za njeno prepoznavo s strani teh trgovcev, ki so strokovnjaki na tem področju, kar jim je omogočilo, da upoštevajo zlasti, ali je zadevna stranka poučena ali ne. Tak sklep je potreben na eni strani glede na navedbo, da je šlo za običajno nasprotno stranko („usual geezer“), na drugi strani pa zaradi dejstva, da nobeden od trgovcev, ki so se mu zahvalili za to informacijo, ni vprašal po natančnejših pojasnilih glede sklicevanja na to stranko. Vendar kot je Komisija menila v točki 40(b) obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi z opombo 381, ne da bi tožeče stranke to izpodbijale, je treba za dajanje informacij o tem, ali je zadevna stranka poučena ali ne, na voljo drugim trgovcem šteti, da lahko prejemnikom teh informacij omogoči, da predvidijo morebitne premike na trgu.

95 V teh okoliščinah informacij, izmenjanih med zadevnim pogovorom, ni mogoče šteti za splošne informacije zgolj zato, ker niso vsebovale natančnih zneskov, s katerimi se je trgovalo, ali ravni menjalnih tečajev ali ker se niso nanašale na prihodnja naročila. V zvezi s tem je dovolj navesti, da so „tržne informacije“ v bistvu splošni in anonimizirani preudarki o stanju trga, od katerih so se informacije, kot so bile sporočene med zadevnim pogovorom, očitno razločevale.

96 Zato je treba šteti, da so bile zadevne izmenjane informacije poslovno občutljive, aktualne in natančne ter so lahko odpravile nekatere negotovosti, ki so neločljivo povezane s promptnim valutnim trgom. Trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, so torej omogočale, da bolje predvidijo premike na trgu za valutni par EUR/GBP in prilagodijo svoje strategije, da bi izkoristili razkrite informacije, in so posledično lahko prispevale k protikonkurenčnosti zadevnih izmenjav informacij.

97 Zato je Komisija pravilno menila, da se je pogovor z dne 11. aprila 2012 nanašal na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Pogovor z dne 13. aprila 2012*

98 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 13. aprila 2012, navedenim v točki 224 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 214 do 221 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da se je ta pogovor nanašal na aktualne ali v prihodnost usmerjene poslovno občutljive informacije, povezane s takojšnjimi naročili strank, saj so bili v zadevni klepetalnici sporočeni obseg ali smer konkretnega nezdruženega naročila ali vrsta stranke, s čimer so bile odpravljene nekatere negotovosti, ki so neločljivo povezane s trgovanjem na promptnem valutnem trgu, in je bila povečana raven preglednosti gibanja menjalnega tečaja za zadevni valutni par. Na podlagi tega je ugotovila, da je ta pogovor lahko prispeval k protikonkurenčnosti zadevnih izmenjav informacij.

99 Tožeče stranke trdijo, da izmenjava informacij, do katere je prišlo med pogovorom z dne 13. aprila 2012, zadeva „tržne informacije“, ker se ne nanaša na prihodnja naročila ali pozicije trgovcev. Tako naj bi bil izraz „lose more cable“, ki ga je uporabil trgovec družb Credit Suisse,

anonimiziran in naj bi se nanašal na približne zneske ter naj ne bi zajemal navedb cen ali informacij o strankah. Kot navajajo tožeče stranke, je izraz „corp“ splošen izraz za označitev podjetja in tako ne omogoča prepoznave stranke.

100 Komisija izpodbija razlago zadevnega pogovora, kot jo podajajo tožeče stranke.

101 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da izvleček iz pogovora z dne 13. aprila 2012, prikazan v točki 224 obrazložitve izpodbijanega sklepa, potrjuje, da je trgovec družb Credit Suisse ob 9:56:42 drugemu trgovcu, prisotnemu v zadevni klepetalnici, sporočil informacije o svoji trenutni transakciji prodaje v znesku 40 milijonov v valutnem paru GBP/USD z velikim podjetjem („lose more cable 40 odd corp“), za kar se mu je ta drugi trgovec zahvalil („tks ratty“).

102 Tako je iz zadevnega pogovora jasno razvidna izmenjava natančnih, aktualnih in iz javne sfere izključenih informacij, ki so bile znane le strankama posla, in sicer trgovcu in njegovi stranki. Informacije o poslu, ki jih je sporočil trgovec družb Credit Suisse, so namreč vsebovale konkretni znesek (40 milijonov), zadevni valutni par (GBP/USD), smer tega posla (prodaja) in sklicevanje na vrsto stranke (veliko podjetje).

103 V zvezi s tem ni mogoče sprejeti trditve tožečih strank, da iz izraza „corp“, ki ga je v zadevnem pogovoru omenil trgovec družb Credit Suisse, ni mogoče sklepati o konkretni identiteti zadevne stranke. Vseeno je namreč nakazal vrsto stranke, in sicer zlasti, da gre za veliko podjetje. Poudariti pa je treba, da se informacije o tokovih naročil nekaterih velikih podjetij in mednarodnih podjetij lahko štejejo za informativne, saj trgovcem, ki imajo te informacije, omogočajo, da predvidijo gibanje menjalnega tečaja za zadevni valutni par, s čimer se odpravijo nekatere negotovosti, ki so neločljivo povezane s promptnim valutnim trgom, in se poveča preglednost na navedenem trgu samo v korist prejemnikov teh informacij.

104 Poleg tega uporabnost podatka o vrsti stranke, v tem primeru „corp“, potrjujejo druge izmenjave, ki so navedene v izpodbijanem sklepu (glej zlasti točke od 278 do 280 obrazložitve tega sklepa) in iz katerih izhaja, da so trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, cenili ta podatek.

105 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da informacij, ki so jih trgovci izmenjali med pogovorom z dne 13. aprila 2012, ni mogoče šteti za „tržne informacije“ zgolj zato, ker se ne nanašajo na prihodnja naročila.

106 Zato je Komisija pravilno menila, da se je pogovor z dne 13. aprila 2012 nanašal na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Pogovor z dne 9. maja 2012*

107 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 9. maja 2012, navedenim v točki 276 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 252 do 257 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da je trgovec družbe Barclays trgovca družb Credit Suisse vprašal, ali je dokončal svojo trgovalno strategijo, na kar je trgovec družb Credit Suisse odgovoril pritrdilno in zagotovil dodatne podrobnosti o trgovalnih ravneh. Po mnenju Komisije trgovec družbe Barclays v normalnih tržnih razmerah ne bi imel nobenega razloga ali načina za to, da bi razpolagal z informacijo o tem, da je trgovec družb Credit Suisse pred kratkim „počistil svoje nakupne ponudbe“ („cleared his bids“). Izmenjava teh poslovno občutljivih informacij pa naj bi trgovcu družbe Barclays

zagotovila konkurenčno prednost, ker je lahko vplivala na njegovo poznejše ravnanje v zvezi s cenami, saj je lahko ta trgovec svoje nakupne ponudbe („bids“) prilagodil na manj konkurenčno raven, zavedajoč se, da je trgovec družb Credit Suisse uspel izpolniti vse svoje nakupne ponudbe.

108 Tožeče stranke trdijo, da pogovor z dne 9. maja 2012 zadeva splošne preudarke glede na to, da omembe naročil ne vsebujejo zneskov, cen ali informacij o zadevnih strankah ter so torej anonimizirane. Ta pogovor se naj se prav tako ne bi nanašal na prihodnja naročila ali pozicije trgovcev.

109 Poleg tega so tožeče stranke v odgovor na vprašanje, ki ga je Splošno sodišče postavilo v okviru ukrepa procesnega vodstva, izjavile, da bi bil lahko cilj zadevnega pogovora raziskati možnost sklenitve posla med trgovci, ki so sodelovali v tem pogovoru, vendar so pri tem navedle, da te razlage ne morejo dokončno potrditi. Podredno so ponovile svoje stališče, da je bil cilj zadevnega pogovora izmenjati „tržne informacije“, da bi si ti trgovci olajšali razumevanje trga. Vsekakor naj bi bile izmenjane informacije – tudi ob predpostavki, da so poslovno občutljive – splošne, anonimne, zgodovinske in nespecifične ter naj ne bi mogle voditi do protikonkurenčnega ravnanja.

110 Komisija meni, da so informacije, izmenjane med zadevnim pogovorom, poslovno občutljive informacije, ki presegajo okvire „tržnih informacij“, ker se v bistvu nanašajo na konkretne in trenutne trgovalne ravni.

111 Komisija je v odgovor na vprašanje, ki ga je Splošno sodišče postavilo v okviru ukrepa procesnega vodstva, ponovila svoje stališče, da je zadevni pogovor zadeval izmenjavo nejavnih in konkretnih informacij, ki so prejemniku teh informacij omogočile, da je prilagodil ceno, ki jo je ponujal svojim strankam, in jo celo poskusil zvišati ob zavedanju, da ni verjetno, da bo njegov konkurent, potem ko je dokončal svojo trgovalno strategijo, še naprej trgoval z zadevnim valutnim parom. Dodala je, da to, da je trgovec družb Credit Suisse sporočil znižanje ravni menjalnega tečaja, ne bi imelo smisla, če trgovec družbe Barclays ne bi vedel, s katerim valutnim parom so bile nakupne ponudbe trgovca družb Credit Suisse pravkar izvedene.

112 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je trgovec družb Credit Suisse med zadevnim pogovorom z natančno navedbo trgovalnih ravni resda sporočil informacije o svojih dejavnostih trgovanja, ki so že po naravi poslovno občutljive („yeh all filled“; „feels like its dropped 200 pips its only 40“). Vendar zgoraj navedeni izvleček iz pogovora v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, ne omogoča sklepanja, da je izmenjava teh poslovno občutljivih informacij trgovcu družbe Barclays zagotovila konkurenčno prednost, ker je lahko vplivala na njegovo poznejše ravnanje v zvezi s cenami s tem, da mu je omogočila, da prilagodi svoje nakupne ponudbe.

113 Prvič, pri trditvi Komisije, da navedba v zvezi z ravnmi menjalnih tečajev „ne bi imela smisla, če bi [trgovca] razpravljala o izpolnitvi svojih nakupnih ponudb na splošno, ne da bi se sklicevala na dani valutni par“, gre glede na vsebino tega pogovora za ugibanje. Noben podatek v tem pogovoru ali v katerem koli drugem pogovoru, ki je naveden v izpodbijanem sklepu, namreč ne omogoča sklepanja, da sta trgovca govorila o izpolnitvi nakupnih ponudb pri ravneh, ki jih je omenil trgovec družb Credit Suisse, za konkretni valutni par.

114 Drugič, noben podatek v zadevnem pogovoru ne omogoča potrditve navedbe Komisije, da je trgovec, ki je prejel informacije, ki jih je delil trgovec družb Credit Suisse, lahko vedel, da ni verjetno, da bo njegov konkurent še naprej trgoval z zadevnim valutnim parom. Ta navedba je torej prav tako ugibanje.

115 Taka ugibanja pa ne zadostijo dokaznemu standardu, ki ga mora upoštevati Komisija, da pravno zadostno dokaže obstoj dejstev, ki pomenijo kršitev (glej sodbo z dne 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisija, C-89/11 P, EU:C:2012:738, točka 71 in navedena sodna praksa).

116 Tako ob neobstoju natančnejših informacij ni mogoče ugotoviti, da je ta pogovor zmanjšal ali odpravil negotovost na trgu tako, da je bila prejemniku informacij lahko zagotovljena konkurenčna prednost.

117 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da Komisija ni pravno zadostno dokazala, da je pogovor z dne 9. maja 2012 lahko prispeval k protikonkurenčnosti ravnanja, ki se očita družbam Credit Suisse. Tožeče stranke torej pravilno trdijo, da ga Komisija ni mogla upoštevati zoper družbe Credit Suisse.

– *Pogovor z dne 5. junija 2012*

118 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 5. junija 2012, ki je prikazan v točki 281 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 252 do 257 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da je ta pogovor zadeval poslovno občutljive informacije, ker je trgovec družbe UBS delil informacije o nedavno izvršenem naročilu, pri čemer je sporočil konkretne podrobnosti o valutnem paru, menjalnem tečaju in vrsti stranke, za katere ob neobstoju tega pogovora ne bi bilo nobenega razloga ali načina za to, da bi jih trgovec družb Credit Suisse poznal. Seznanjenost s takimi informacijami pa naj bi trgovca družb Credit Suisse postavila v položaj konkurenčne prednosti, če bi ista vrsta stranke pri njem poizvedovala po poslu z istim valutnim parom, ker je vedel, da je stranka privolila v posle po menjalnem tečaju, ki ga je predhodno ponujal trgovec družbe UBS. Tako naj bi izmenjava informacij med tem pogovorom lahko prispevala k protikonkurenčnosti zadevnih izmenjav informacij.

119 Tožeče stranke v bistvu trdijo, da so informacije, izmenjane med tem pogovorom, „tržne informacije“ glede na to, da so bile omembe naročil strank anonimizirane in niso vsebovale zneskov ali informacij o strankah, ampak le približne ravni menjalnih tečajev. Dodajajo, da ni jasno, da sklicevanje na „rooskies“ zadeva konkretno stranko.

120 Komisija izpodbija razlago zadevnega pogovora, kot jo podajajo tožeče stranke.

121 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da izvleček iz zadevnega pogovora potrjuje, da je trgovec družbe UBS ob 8:38:40 trgovca družb Credit Suisse vprašal, ali je prejel naročila za prodajo („are you seeing much eurusd selling Ratty“), ob 8:44:28 pa je navedel, da je neka vrsta stranke pravkar kupila britanske funte proti ameriškim dolarjem po določenem menjalnem tečaju („rooskies buying cable at 2530“). Trgovec družb Credit Suisse je ob 9:06:14 v odgovor navedel, da jih ni prejel („sry mate no“), ob 9:06:24 pa pojasnil, da je opazil znižanje ravni menjalnega tečaja tega valutnega para („nothing just seen it melt 100 pips“). Trgovec družbe UBS se mu je ob 9:06:44 zahvalil za to informacijo („tks bro“).

122 V zvezi z razlago vsebine zadevnega pogovora je treba ugotoviti, da so, kot je razvidno iz točke 121 zgoraj, izmenjane informacije zadevale natančne, aktualne in zaupne informacije, ki so bile znane le strankama posla, in sicer trgovcu in njegovi stranki, ker so se nanašale na vrsto naročil, njihovo količino, zadevni valutni par, raven menjalnega tečaja zadevnega valutnega para in vrsto stranke v poslu.

123 Zgoraj navedene ugotovitve ni mogoče ovreči z nobeno od trditev tožečih strank.

124 Prvič, glede sklicevanja na „rooskies“, za katero naj ne bi bilo gotovo, da se nanaša na konkretno stranko, je treba ugotoviti, da je treba to sklicevanje, uporabljeno med zadevnim pogovorom, razumeti tako, da opredeljuje posebno vrsto stranke, ob upoštevanju na eni strani dejstva, da se je trgovec družbe UBS zahvalil za to informacijo, in na drugi strani okoliščine, da navedeno sklicevanje ni spodbudilo dodatnih vprašanj drugih trgovcev. Poleg tega to ugotovitev potrjuje splošni kontekst izmenjav, navedenih v izpodbijanem sklepu, iz katerega izhaja, da so drugi trgovci vedno cenili omembo te vrste strank („rooskies“ ali „roosky“) (glej točki 263 in 272 obrazložitve izpodbijanega sklepa), zaradi česar je mogoče domnevati, da so sami to omembo zlahka prepoznali kot konkretno vrsto zadevne stranke, in sicer kot poučeno ali nepoučeno stranko, kar je tem trgovcem, ki so strokovnjaki na tem področju, omogočilo, da predvidijo morebitne premike na trgu in lažje sprejemajo strateške odločitve.

125 Drugič, v zvezi z ravnmi menjalnih tečajev, ki so bile po mnenju tožečih strank v zadevnem pogovoru navedene približno, je treba ugotoviti, da besedilo tega pogovora in še posebej njegovega dela v zvezi z valutnim parom GBP/USD, ki je predstavljen v točki 121 zgoraj, očitno nasprotuje razlagi, ki jo predlagajo tožeče stranke, saj je navedena številka zelo natančna.

126 V teh okoliščinah informacij, izmenjanih med zadevnim pogovorom, ni mogoče šteti za splošne ali take, ki zadevajo „tržne informacije“, zgolj zato, ker se niso nanašale na prihodnja naročila. Zato je Komisija pravilno menila, da se je pogovor z dne 5. junija 2012 nanašal na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Pogovor z dne 25. aprila 2012*

127 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 25. aprila 2012, navedenim v točki 195 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 176 do 182 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da med tem pogovorom trgovec družb Credit Suisse ni sporočil nobene informacije. Vendar naj bi bil prisoten v zadevni klepetalnici, ko je prišlo do tega pogovora o poslovno občutljivih informacijah, oziroma naj bi imel do njega dostop ob poznejši prijavi. Poslovno občutljive informacije o pogojnih naročilih, ki so bile tega dne izmenjane v zadevni klepetalnici, pa naj bi lahko povečale stopnjo zaupanja trgovca družb Credit Suisse v možno gibanje tržne cene za valutni par GBP/AUD, kar naj bi mu omogočilo, da sprejema bolj poučene odločitve glede svoje poslovne strategije in tako izkoristi to raven privilegiranih – in torej protikonkurenčnih – informacij.

128 Tožeče stranke navajajo, da zadevni pogovor zadeva „tržne informacije“ glede na to, da ne vsebuje informacij o prihodnjih naročilih ali pozicijah trgovcev. Večina izmenjanih informacij naj bi namreč zajemala ugibanja o prihodnjih premikih. Dodajajo, prvič, da se izraz „hypo“ ne nanaša na trgovčevo stranko, ampak na nasprotno stranko na elektronskih platformah, ki trguje z več nasprotnimi strankami na trgu, in drugič, da se izraz „russia selling eur“ lahko navezuje na javno znano dejavnost centralne banke Ruske federacije.

129 Tožeče stranke v tožbi in nato v repliki v bistvu tudi trdijo, da Komisija ni navedla zadostnih razlogov, zakaj bi ta pogovor in drugi pogovori, analizirani v točkah od 137 do 162 spodaj, lahko dokazovali njene trditve, da so navedeni pogovori poslovno občutljivi in protikonkurenčni, ter da ni niti njihova naloga niti naloga Splošnega sodišča ugotavljati, na kateri del izvlečka iz pogovora se Komisija opira ob neobstoju natančnega časovnega žiga.

130 Komisija izpodbija razlago zadevnega pogovora, kot jo podajajo tožeče stranke.

131 V zvezi s tem je treba v delu, v katerem je trditev tožečih strank, povzeto v točki 129 zgoraj, mogoče razumeti tako, da se z njo Komisiji očita nezadostna obrazložitev izpodbijanega sklepa, ugotoviti, da je iz točke 195 obrazložitve tega sklepa – ki je sicer res predstavljena na kratko – jasno in nedvoumno razvidno razlogovanje Komisije glede poslovne občutljivosti in protikonkurenčnosti pogovora z dne 25. aprila 2012, katerega izvleček je prikazan v točki 191 obrazložitve izpodbijanega sklepa. Iz točke 195 obrazložitve tega sklepa je namreč razvidno, da je bil ta pogovor zoper družbe Credit Suisse upoštevan z utemeljitvijo, da je njihovemu trgovcu omogočil, da poveča svojo stopnjo zaupanja v možno gibanje tržne cene za valutna para GBP/AUD in GBP/NZD, zaradi česar je lahko sprejemal bolj poučene odločitve glede svoje trgovalne strategije.

132 Poleg tega je treba poudariti, da besedilo prepisa drugega izvlečka iz pogovora z dne 25. aprila 2012, ki so ga Splošnemu sodišču predložile tožeče stranke, potrjuje, da so trgovci izmenjali informacije o svojih „čakajočih naročilih za nakup“, pri čemer so natančno navedli zadevne valutne pare s sprožitvenimi ravnmi za njihovo izvršitev, kot je razvidno iz vprašanja trgovca družbe UBS (ob 8:42:19: „what's the trigger point for all these gbp/aud and gbp/nzd longs to puke“) in odgovorov trgovcev družb HSBC in RBS (ob 8:42:36: „looking at 1.6040 as a bit of a lvi“ oziroma ob 8:42:56: „1.5500 gpaud“).

133 Za informacije, izmenjane med zadevnim pogovorom, v nasprotju s trditvami tožečih strank ni mogoče šteti, da spadajo med „tržne informacije“, ker take informacije očitno presegajo preudarke o splošnem stanju trga.

134 Zadevni pogovor namreč jasno kaže izmenjavo zelo natančnih, aktualnih in zaupnih informacij, ker se izmenjane informacije nanašajo na vrste naročil strank, njihovo smer, njihove sprožitvene ravni in zadevne valutne pare, ki so bili znani le strankama posla, in sicer trgovcu in njegovi stranki. Tako ta pogovor odraža sporočila o dejavnostih trgovcev v realnem času, ki so privedla do izmenjave poslovno občutljivih informacij, kar je lahko povečalo preglednost med trgovci in zmanjšalo negotovost na trgu zgolj v njihovo korist.

135 Tožeče stranke te ugotovitve ne morejo ovreči zgolj s trditvijo, da nekatere informacije, sporočene med zadevnim pogovorom, zadevajo ugibanja o tem, kako se bodo premiki razvijali v prihodnje. Poleg tega, da je ta trditev splošna, namreč okoliščina, da se nekatere izmenjane informacije ne štejejo za poslovno občutljive, ne pomeni, da ima ta pogovor kot celota splošno naravo. Navesti je treba tudi, da to, da se ne ve, na kaj natančno se sklicujeta izraza „hypo“ ali „russia selling eur“, prav tako ne more pomeniti, da je navedena izmenjava splošne narave, saj zadostuje, da tako sklicevanje omogoča natančno opredelitev, ali je zadevna stranka poučena ali ne (glej točko 94 zgoraj), česar tožeče stranke ne prerekajo.

136 Zato je Komisija pravilno menila, da se je pogovor z dne 25. aprila 2012 nanašal na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Pogovor z dne 10. februarja 2012*

137 Komisija je v zvezi s pogovorom z dne 10. februarja 2012, navedenim v točki 228 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 214 do 221 in od 337 do 341 obrazložitve, menila, da trgovec družb Credit Suisse med tem pogovorom ni sporočil nobene informacije. Vendar naj bi bil prisoten v zadevni klepetalnici, ko je prišlo do tega pogovora o poslovno občutljivih informacijah, oziroma naj bi imel do navedenega pogovora dostop pozneje. Po njenem mnenju so

poslovno občutljive informacije o takojšnjih naročilih, ki so bile tega dne izmenjane v zadevni klepetalnici, lahko povečale stopnjo zaupanja trgovca družb Credit Suisse v možno gibanje tržne cene, kar mu je omogočilo, da sprejema bolj poučene odločitve glede svoje poslovne strategije.

138 Tožeče stranke navajajo, da zadevna izmenjava informacij zadeva „tržne informacije“ glede na to, da ne vsebuje informacij o prihodnjih naročilih ali pozicijah trgovcev. Po njihovem mnenju so trgovci med to izmenjavo ugibali o prihodnjem trgovanju konkretne nasprotne stranke („JP“) brez kakršne koli gotovosti. Dodajajo, da sklicevanje zlasti na „corp“ pomeni splošen in anonimiziran izraz za korporacijo, ne da bi bilo mogoče iz njega sklepati, da se nanaša na konkretno stranko.

139 Komisija izpodbija razlago vsebine zadevne izmenjave, kot jo predlagajo tožeče stranke.

140 V zvezi s tem je treba uvodoma pripomniti, da točka 228 obrazložitve izpodbijanega sklepa ne vsebuje prepisa zadevnega pogovora. Komisija je v tej točki obrazložitve pojasnila, da se ta nanaša na izmenjavo informacij, povezano z nasprotno stranko, ki je želela izvesti določen posel in je skušala skleniti naročilo za prodajo („exchange of information regarding JPMorgan (‚JP‘) getting a specific trade and still trying to sell“). Ta pogovor je bil zoper družbe Credit Suisse upoštevan z obrazložitvijo, da je njihovemu trgovcu omogočil, da poveča svojo stopnjo zaupanja v možno gibanje tržne cene, zaradi česar je lahko sprejemal bolj poučene odločitve glede svoje trgovalne strategije.

141 Po tem pojasnilu je treba ugotoviti, da besedilo izvlečka iz izmenjave z dne 10. februarja 2012, ki so ga predložile tožeče stranke, potrjuje, da je trgovec družbe UBS ob 10:12:14 navedel, da je konkretna nasprotna stranka pravkar izvedla posel („JP had the trade“). Trgovec družbe HSBC se mu je ob 10:12:46 zahvalil za to informacijo in prosil za dodatne informacije, da bi izvedel, ali se izplača prodajati valutni par GBP/USD („thx“, „cable worth a sell?“), na kar je trgovec družbe UBS med 10:13:35 in 10:14:08 odgovoril pritrdilno ter poleg tega natančneje pojasnil, da ima ta konkretna nasprotna stranka takojšnje naročilo za valutni par EUR/GBP, in navedel raven njegovega menjalnega tečaja („yep“, „eurgbp held here at 57-60 pops draghi“, „but i thik that plmub in JP is still rying to sell X“). Nazadnje, trgovec družbe Barclays je ob 10:15:32 drugim trgovcem, prisotnim v zadevni klepetalnici, sporočil, da je pravkar prodal 100 milijonov EUR velikemu podjetju („sold ton eur for a corp“).

142 Tako pogovor, do katerega je prišlo 10. februarja 2012, kaže izmenjavo natančnih, aktualnih in zaupnih informacij, ker so bila z njo konkurentom, prisotnim v zadevni klepetalnici, razkrita naročila strank, ki so jih sklenili ali pravkar sklenili drugi sodelujoči, pri čemer so bili natančno navedeni zadevni valutni pari, ravni njihovih menjalnih tečajev in konkretna nasprotna stranka pri teh naročilih. Ta pogovor, ki torej odraža sporočila o dejavnostih in pozicijah trgovcev v realnem času, je privedel do izmenjave poslovno občutljivih informacij.

143 Poleg tega, kot je jasno razvidno iz izvlečka iz zgoraj navedenega pogovora, so trgovci izmenjali mnenja o smotrnosti prodaje britanskih funtov proti ameriškim dolarjem. Taka izmenjava informacij, ki je neločljivo povezana z določanjem trgovalne strategije, pa je že po naravi v nasprotju s samostojnostjo, ki jo mora gospodarski subjekt v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 45 zgoraj, izkazovati na trgu, ko določa politiko, ki jo namerava voditi na njem.

144 V zvezi s tem ni mogoče sprejeti trditve tožečih strank, da domnevno anonimizirano in splošno sklicevanje na „corp“ ni specifično za določeno stranko. Ne glede na to, ali to sklicevanje označuje konkretno stranko, je namreč dovolj spomniti, kot je bilo navedeno v točki 94 zgoraj, da vrsta

stranke, in sicer poučena ali nepoučena stranka, kot je v obravnavanem primeru veliko podjetje, zadostuje, da lahko trgovci, ki so strokovnjaki na tem področju, predvidijo morebitne premike na trgu in lažje sprejemajo strateške odločitve.

145 Zato je Komisija pravilno menila, da se je pogovor z dne 10. februarja 2012 nanašal na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Pogovori z dne 25. aprila, 19. junija ter 3. in 4. julija 2012*

146 Komisija je v zvezi z izmenjavami z dne 25. aprila, 19. junija ter 3. in 4. julija 2012, navedenimi v točki 285 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 337 do 341 obrazložitve, menila, da je bil trgovec družb Credit Suisse, ki med temi izmenjavami ni sporočil informacij, prisoten v zadevni klepetalnici in je imel torej dostop do navedenih izmenjav. V bistvu je menila, da je skupek izmenjav poslovno občutljivih informacij povečal stopnjo zaupanja tega trgovca v možno gibanje tržne cene valutnih parov, ki so bili predmet pogovorov, zaradi česar je lahko sprejemal bolj poučene odločitve glede svoje trgovalne strategije. Natančneje, trgovci naj bi si izmenjali informacije o dejavnostih trgovanja za valute, zlasti za EUR/JPY in USD/JPY (izmenjava z dne 25. aprila 2012), GBP/USD (izmenjava z dne 19. junija 2012), EUR, USD/JPY in GBP/USD (izmenjava z dne 3. julija 2012) ter EUR in GBP/USD (izmenjava z dne 4. julija 2012).

147 Tožeče stranke trdijo, da zgoraj navedene izmenjave zadevajo splošne informacije o trgu. Te naj bi bile anonimizirane in naj se ne bi nanašale na prihodnja naročila ter pozicije trgovcev in strank. Izmenjave informacij z dne 19. junija ter 3. in 4. julija 2012 se naj ne bi nanašale na količine, s katerimi se je trgovalo, ali na njihovo ceno. Dodajajo, da so izrazi, uporabljeni v teh izmenjavah, kot sta „lev“ (izmenjava z dne 25. aprila 2012) ali „models“ (izmenjava z dne 4. julija 2012), prav tako anonimizirani in splošni. Menijo, da ni jasno, da se izrazi „m/e“, „rm“, „rusky“, „Russia“, „roosides“ (izmenjava z dne 19. junija 2012), „rusky“ (izmenjava z dne 3. julija 2012), „models“, „range guy“ in „desert“ (izmenjava z dne 4. julija 2012) nanašajo na konkretne stranke. Nazadnje, izraz „51.3 is the nod“ (izmenjava z dne 4. julija 2012) naj bi bil sklicevanje na ekonomske podatke, in ne na ceno na trgu.

148 Komisija izpodbija razlago zadevnih izmenjav, kot jo podajajo tožeče stranke.

149 Prvič, glede pogovora z dne 25. aprila 2012 je treba ugotoviti, da iz izvlečka iz tega pogovora, ki so ga predložile tožeče stranke, izhaja, da so trgovci izmenjali natančne in aktualne informacije o svojih nedavnih dejavnostih trgovanja ter zlasti o zneskih, s katerimi se je trgovalo, in svojih ravneh menjalnih tečajev (trgovec družbe RBS ob 9:56:44: „i lost a coupel of ton around 40 earlier“; trgovec družbe Barclays ob 10:05:44: „lost ton“), strankah ter zadevnem valutnem paru (trgovec družbe UBS ob 10:03:25: „lev buys usdjpy – gt track record“; trgovec družbe HSBC ob 10:04:54: „anyone get paid there in euro“). Poleg tega so nekateri trgovci razpravljali o strategijah, ki jih je treba uporabiti na trgu, pri čemer so med drugim predlagali, naj se transakcije nakupa ene valute proti drugi ne izvedejo (trgovec družbe RBS ob 9:57:11: „but def not right time to be long yet“; trgovec družbe Barclays od 9:57:24 do 9:57:26: „nope“ in „agree“) ali naj se kupi točno določena valuta (trgovec družbe Barclays ob 10:13:50: „get eur now“).

150 V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, pa so take informacije poslovno občutljive ter lahko povečajo preglednost na trgu samo v korist trgovcev, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, in jim olajšajo sprejemanje strateških odločitev. Tako je izmenjava teh informacij že po naravi v nasprotju z zahtevo po samostojnosti, ki jo mora gospodarski subjekt v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 45 zgoraj, izkazovati na trgu, ko določa politiko, ki jo namerava voditi na njem.

151 V zvezi s tem ni mogoče sprejeti trditve tožečih strank, da iz izraza „lev“ ni mogoče sklepati o konkretni identiteti stranke. Tudi če bi to držalo, ta izraz namreč nakazuje vrsto stranke, to je poučeno ali nepoučeno stranko, in sicer zlasti, da gre alternativni investicijski sklad (sklad, ki uporablja finančni vzvod), kar trgovcem, ki imajo to informacijo, omogoča, da predvidijo gibanje menjalnega tečaja za zadevni valutni par (glej točko 94 zgoraj). Poleg tega uporabnost podatka o vrsti stranke, v tem primeru „lev“, potrjujejo druge izmenjave, ki so navedene v točkah 264 in 268 obrazložitve izpodbijanega sklepa in iz katerih izhaja, da so trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, cenili ta podatek.

152 Zato je treba potrditi ugotovitev Komisije v zvezi s protikonkurenčnim pomenom informacij, izmenjanih med trgovci 25. aprila 2012.

153 Drugič, v zvezi s pogovorom z dne 19. junija 2012 je treba navesti, da so trgovci, kot je razvidno iz izvlečka iz tega pogovora, ki so ga predložile tožeče stranke, izmenjali informacije o svojih dejavnostih trgovanja, med katerimi so bile zlasti informacije o vrstah strank in ravneh menjalnih tečajev za konkretne valutne pare (trgovec družbe UBS ob 6:42:12: „m/e sniffing in eurusd“, ob 6:42:20: „passes here on teh 15th price“; še en trgovec družbe UBS ob 7:14:24: „got cable fromrm high 80s, lively last time he dealt“; trgovec družbe HSBC ob 7:15:02: „Russia gave me a fex clips off highs too“; trgovec družbe Barclays ob 8:09:53: „lev guys selling eur“).

154 Tako se informacije, sporočene med zadevnim pogovorom, nanašajo na trenutne in prihodnje posle ter zajemajo natančno navedbo valutnih parov in vrst strank, ki so jih ti posli vključevali. Take informacije, ki so načeloma znane le trgovcu in njegovi stranki, pa so poslovno občutljive.

155 V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, to, da sklicevanja na stranke, ki so razvidna iz zadevnega pogovora, ne morejo označevati konkretnih strank, ne more pod vprašaj postaviti poslovne občutljivosti tega pogovora. Vrsta stranke je namreč dovolj upoštevna za to, da se ugotovi, ali je posel, sklenjen z njo, informativen glede premikov na trgu, tako da je bila trgovcem, ki so imeli te informacije, zagotovljena prednost pred njihovimi konkurenti, ki niso sodelovali v zadevni klepetalnici. Poleg tega upoštevnost sporočanja zadevne vrste stranke potrjuje zahvala trgovca družb Credit Suisse po prejemu te informacije (ob 6:42:25: „ta“).

156 Zato je treba presoditi, da informacij, ki so bile sporočene med pogovorom z dne 19. junija 2012, glede na njihovo poslovno občutljivost, natančnost in aktualnost ni mogoče šteti zgolj za splošne informacije o trgu.

157 Tretjič, iz izvlečka iz pogovora z dne 3. julija 2012 je razvidno, da so trgovci izmenjevali informacije o tokovih naročil strank, kar zadeva valutne pare in vrsto zadevnih strank („rusky sells euros“, „seeing few usdjpy sellers“, „rusky sold cable“). Res je, da z izmenjanimi informacijami niso bili sporočeni zneski, s katerimi se je trgovalo, ali konkretne ravni menjalnih tečajev. Vendar zgolj ta okoliščina ne more povzročiti, da bi preostale izmenjane informacije postale splošne. Razkritje informacij o naročilih, v tem primeru za prodajo in za nakup, o zadevnem valutnem paru in o vrsti stranke pa je treba šteti za poslovno občutljivo. Poleg tega tožeče stranke ne navajajo nobenega pojasnila, s katerim bi bilo mogoče ovreči uporabnost izmenjave takih zaupnih informacij

v zadevni klepetalnici in ki bi bilo drugačno od tistega, na katero se je Komisija oprla v izpodbijanem sklepu, v zvezi s prednostjo, ki so jo trgovci, ki so te informacije prejeli, lahko imeli pri svojih trgovalnih strategijah.

158 V teh okoliščinah je treba potrditi ugotovitev Komisije o protikonkurenčnosti pogovora, do katerega je med trgovci prišlo 3. julija 2012.

159 Četrtič, iz izvlečka iz izmenjave z dne 4. julija 2012 je razvidno, da je trgovec družbe Barclays drugim sodelujočim v zadevni klepetalnici ob 8:46:30 sporočil informacijo, da neka vrsta stranke kupuje eure („range guy buys eur“), in da je trgovec družbe UBS ob 8:46:44 navedel informacijo v zvezi z nakupom GBP/USD s strani druge vrste stranke („desert buys cable“). V minutah, ki so sledile, se jima je trgovec družb Credit Suisse zahvalil za te informacije („ta“). Trgovec skupine Barclays je ob 10:12:00 druge trgovce, prisotne v zadevni klepetalnici, vprašal, ali so seznanjeni s prodajami eurov („anyone seeing this eur selling“). Isti trgovec je ob 10:25:39 navedel, da ve za vrsto stranke, ki znova prodaja eure. Trgovec družbe UBS je od 13:08:19 do 13:08:21 sporočil informacijo o vrsti stranke, ki je prodajala britanske funte proti ameriškim dolarjem („models in selling on the toy here“, „betty“), na kar je trgovec družbe Barclays odgovoril s potrditvijo, da je prišel do iste ugotovitve („same“).

160 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se izmenjane informacije sicer res ne nanašajo na količine ali na ravni menjalnih tečajev, ki so bile uporabljene za te posle. Vendar pa to ne spremeni dejstva, da takih zaupnih informacij v nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, ni mogoče šteti za splošne in anonimizirane. Iz njih so se trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, seznanili z dejavnostmi trgovanja s točno določenimi valutami, ki so jih pri teh trgovcih začele vrste strank, ki so bile prav tako točno določene v smislu njihove poučenosti ali nepoučenosti, kar je načeloma znano samo trgovcem, vključenim v take posle.

161 Poleg tega vprašanje, ki ga je postavil trgovec družbe Barclays, kaže, da je bila izmenjava teh informacij med trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, uporabna za pridobitev prednosti pred drugimi udeleženci na trgu, ki niso imeli dostopa do teh informacij. V teh okoliščinah pa je, kot je presodila Komisija, dajanje teh informacij na voljo trgovcem, torej tem trgovcem, ki so strokovnjaki na zadevnem področju, lahko omogočilo, da povečajo svojo stopnjo zaupanja v možno gibanje tržne cene valutnih parov, ki so bili predmet pogovorov, zaradi česar so torej lahko sprejemali bolj poučene odločitve glede svojih trgovalnih strategij.

162 Zato je Komisija pravilno menila, da so se pogovori z dne 25. aprila, 19. junija ter 3. in 4. julija 2012 nanašali na poslovno občutljive informacije, ki so lahko prispevale k protikonkurenčnosti izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici.

– *Sklepne ugotovitve glede pogovorov, ki jih tožeče stranke posebej izpodbijajo*

163 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba trditve tožečih strank v zvezi s tem, da izmenjave informacij niso bile protikonkurečne in da dokazi iz zadevnega obdobja ne zadostujejo, da bi se dokazala ta protikonkurenčnost, ker so ti dokazi usmerjeni zoper posamične pogovore iz prve kategorije, omenjene v točki 73 zgoraj, zavrniti, pri čemer so izjema trditve v zvezi z izmenjavo informacij z dne 9. maja 2012, ker ta izmenjava v nasprotju s tem, kar je Komisija ugotovila v izpodbijanem sklepu, ne more potrjevati protikonkurenčnosti izmenjav informacij, očitanih družbam Credit Suisse. V zvezi z zadnjenavedeno izmenjavo bo treba v nadaljevanju ugotoviti, ali ima lahko ta napaka Komisije posledice za utemeljenost ugotovitev v zvezi s kršitvijo, ki se očita družbam Credit Suisse, in torej za naloženo globo.

iii) Protikonkurenčnost pogovorov, ki niso posebej izpodbijani

164 Tožeče stranke na splošno izpodbijajo protikonkurenčnost pogovorov, ki so jih razvrstile v drugo in tretjo kategorijo, ki sta omenjeni v točki 73 zgoraj. Na eni strani trdijo, da pogovori, analizirani v točkah od 126 do 129, 142, 147, 183, od 185 do 195, 208, 210, od 225 do 228, od 234 do 238, od 245 do 250, od 258 do 275, od 277 do 280, od 282 do 285, od 291 do 295 in 473 obrazložitve izpodbijanega sklepa, niso mogli zagotoviti informacij o pričakovanem gibanju menjalnih tečajev glede na razmeroma majhne količine, ki so jih vključevali. Na drugi strani naj bi pogovori, analizirani v točkah od 113 do 121, 184, 195, od 204 do 207, od 211 do 213 in 228 obrazložitve izpodbijanega sklepa, lahko imeli le en protikonkurenčni namen, in sicer „prehiteti“ trgovca, ki je informacijo razkril.

165 Najprej, kar zadeva pogovore iz točk od 126 do 129, 142, 147 in od 291 do 295 obrazložitve izpodbijanega sklepa, razvrščene v drugo kategorijo iz točke 73 zgoraj, in pogovore iz točk od 113 do 121 obrazložitve izpodbijanega sklepa, razvrščene v tretjo kategorijo iz točke 73 zgoraj, ti ne spadajo med protikonkurenčna ravnanja, ki jih je Komisija ugotovila v točkah od 337 do 341 obrazložitve navedenega sklepa.

166 Komisija je namreč, prvič, v bistvu menila, da pogovori iz točk od 126 do 129 obrazložitve izpodbijanega sklepa dokazujejo, da so trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, razumeli in pričakovali, da bodo informacije, ki so jih izmenjali, uporabljene v njihovem skupnem interesu, in ne v nasprotju z njihovimi posamičnimi interesi. Drugič, v zvezi s pogovorom iz točke 142 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija v točki 144 obrazložitve navedla, da ta pogovor kaže, da so se trgovci opravičili, kadar niso ravnali na pričakovan način. Tretjič, Komisija je menila, da pogovor iz točke 147 obrazložitve izpodbijanega sklepa kaže, da so trgovci informacije v zadevni klepetalnici izmenjevali, da bi usmerjali svoje konkurente. Četrtič, pogovori iz točk od 291 do 295 obrazložitve izpodbijanega sklepa naj bi prikazovali občasne primere usklajevanja, ne pa protikonkurenčnih ravnanj, ki jih je Komisija ugotovila zoper družbe Credit Suisse. Petič, po mnenju Komisije pogovori iz točk od 113 do 121 obrazložitve izpodbijanega sklepa v bistvu dokazujejo, da so bili člani zadevne klepetalnice del zaprtega zaupnega kroga.

167 Dalje, kar zadeva pogovore, razvrščene v drugo kategorijo iz točke 73 zgoraj ter analizirane v točkah 183, od 185 do 195, 208, 210, od 225 do 228, od 234 do 238, od 245 do 250, od 258 do 275, od 277 do 280, od 283 do 285 in 473 obrazložitve izpodbijanega sklepa, katerih vsebine tožeče stranke ne izpodbijajo, je iz njih razvidno, da so trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, obširno in ponavljajoče izmenjevali informacije v zvezi s trenutnimi – vključno z nedavno izvršenimi – ali prihodnjimi posli, kot so konkretni valutni pari, količine, smeri, trgovalni pogoji in vrste strank, ki so jih vključevali ti posli. Včasih so druge trgovce spraševali po mnenju glede načina trgovanja in glede posamezne valute ali valutnega para, sporočili, da se je zaradi določenega posla enega od drugih sodelujočih trgovcev spremenila vrednost konkretne valute, kar je sprožilo njihova „stop“ naročila, delili svoja mnenja glede načina trgovanja ter sporočili raven, pri kateri je bil posel izvršen.

168 Poleg tega so trgovci izmenjevali informacije o „kratkih“ ali „dolgih“ odprtih pozicijah tveganja, konkretnih valutah, ki so jih zadevale te pozicije, in ob nekaterih priložnostih o svojih namenih ali celo svojih strategijah, in sicer, da raje ne bodo prodali konkretne valute, s katero so v „dolgi“ poziciji, in jo bodo obdržali v svojem portfelju, da ne bodo zaprli svojih „kratkih“ pozicij, ker pričakujejo, da bo konkretna valuta še bolj devalvirala, in da ne bodo kupili konkretne valute proti neki drugi, dokler menjalni tečaj ne pade na določeno raven.

169 Iz pogovorov, razvrščenih v tretjo kategorijo iz točke 73 zgoraj ter prikazanih v točkah 184, 195, od 204 do 207, od 211 do 213 in 228 obrazložitve izpodbijanega sklepa, katerih vsebine tožeče stranke ne izpodbijajo, je razvidno, da so trgovci obširno in ponavljajoče izmenjevali aktualne ali v prihodnost usmerjene poslovno občutljive informacije o različnih vrstah naročil, ki so jih prejeli od svojih strank za konkretne valutne pare in menjalne tečaje, o količinah in vrsti zadevnih strank.

170 Vsebina pogovorov, ki so potekali med trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, vključno s pogovori, navedenimi v točkah 167 in 169 zgoraj, pa kaže, da so ti na lastno pobudo ali na zahtevo razkrili poslovno občutljive informacije, ki so jih drugi trgovci lahko uporabili pri izvajanju svojih dejavnosti trgovanja ali določitvi svoje trgovalne strategije tako, da so predvideli gibanje menjalnih tečajev. Tako so izmenjave takih informacij povečale preglednost zgolj med sodelujočimi pri sporni kršitvi.

171 Iz tega izhaja, da v nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, izmenjave informacij, zlasti tiste, ki so razvrščene v tretjo kategorijo iz točke 73 zgoraj, nimajo le enega hipotetičnega protikonkurenčnega namena, ki naj bi bil prehiteti trgovca, ki je delil informacijo, s povzročitvijo premika na trgu v nasprotju z njegovim interesom, temveč zmanjšujejo negotovost, ki je obstajala na trgu, v korist sodelujočih trgovcev ter v škodo njihovih strank in drugih konkurentov.

172 Poleg tega ni mogoče sprejeti trditve tožečih strank, da domnevno skromen obseg poslov, o katerih se je razpravljalo v okviru nekaterih izmenjav, ni mogel biti vir informacij o pričakovanem gibanju menjalnih tečajev. Ta trditev tožečih strank je v nasprotju z ugotovitvijo iz izpodbijanega sklepa, ki je tožeče stranke sicer ne izpodbijajo in v skladu s katero so se izmenjave informacij, upoštevane zoper družbe Credit Suisse, nanašale na posle velikega obsega.

173 Če bi se štelo, da je merilo v zvezi z obsegom poslov, o katerih se je razpravljajo v izmenjavah informacij, preučenih v izpodbijanem sklepu, edino upoštevno za presojo protikonkurenčnosti teh izmenjav, bi to vsekakor privedlo do tega, da se izmenjave ne bi preučile v celoti in da bi bile s področja kršitve člena 101(1) PDEU neupravičeno izključene številne od teh izmenjav, do katerih ob upoštevanju njihove v bistvu zaupne in strateške narave ne bi smelo priti.

174 Zato bo protikonkurenčnost pogovorov, katerih razlaga je dokončna in dokazana, upoštevana pri preučitvi drugega in tretjega tožbenega razloga, ki ju navajajo tožeče stranke in se nanašata na obstoj „omejevanja zaradi cilja“ ter enotne in trajajoče kršitve ter ki bosta preučena v nadaljevanju.

175 Ugotoviti je treba, da so v nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, sodelujoči trgovci z neposrednimi, poglobljenimi in ponavljajočimi se stiki v zadevni klepetalnici prek pogostih izmenjav, ki so zadevale aktualne ali v prihodnost usmerjene poslovno občutljive informacije, kot so izmenjave, ki so preučene v točkah od 81 do 106, od 118 do 162 in od 167 do 169 zgoraj, pokazali skupni namen sodelovati na trgu promptnega valutnega trgovanja, s čimer so tveganja konkurence zavestno nadomestili z medsebojnim praktičnim sodelovanjem, kar je lahko vplivalo na njihovo ravnanje na trgu in razkrilo ravnanje, ki so se ga nameravali držati njihovi konkurenti, prisotni v zadevni klepetalnici. Glede na sodno prakso, navedeno v točkah od 45 do 47 zgoraj, je Komisija torej pravilno menila, da je te izmenjave informacij mogoče opredeliti kot protikonkurenčne sporazume in/ali usklajena ravnanja v smislu člena 101 PDEU.

176 Poleg tega je treba navesti, da ugotovitev Komisije, da je izmenjave informacij mogoče opredeliti kot protikonkurenčne sporazume in/ali usklajena ravnanja v smislu člena 101 PDEU, ostaja utemeljena, tudi če se ne upošteva pogovor z dne 9. maja 2012, analiziran v točki 276

obrazložitve izpodbijanega sklepa in preučen v točkah od 107 do 117 zgoraj. Napaka pri presoji, ki jo je Komisija storila glede narave informacij, izmenjanih med tem pogovorom, torej nima posledic za izpodbijani sklep.

177 Ugotovitve, predstavljene v točki 175 zgoraj, ni mogoče ovreči z nobeno od trditev tožečih strank.

178 V zvezi s tem je treba trditev tožečih strank, da to, da v obdobju sodelovanja družb Credit Suisse pri izmenjavah informacij v zadevni klepetalnici ni bilo nobenih primerov usklajevanja, izključuje opredelitev teh izmenjav kot sporazumov in/ali usklajenih ravnanj, zavrniti glede na sodno prakso, navedeno v točkah od 45 do 47 zgoraj.

179 Kar zadeva trditev, da trgovci niso delovali v „zaprtem krogu“, se tožeče stranke opirajo na „dokaze iz spisa Komisije“. Vendar se tožeče stranke v podporo tej trditvi na eni strani sklicujejo na neobstoječ del svoje tožbe, na drugi strani pa se le na splošno sklicujejo na navedene dokaze iz spisa Komisije. Tudi ob predpostavki, da so ti dokazi del spisa, predloženega Splošnemu sodišču, pa tako splošno sklicevanje ne more nadomestiti neobstoja dokazov v podporo trditvam tožečih strank, ker ni dolžnost Splošnega sodišča, da med vsemi elementi v spisu išče tiste, ki bi lahko potrjevali te trditve (glej v tem smislu sodbo z dne 27. septembra 2006, Roquette Frères/Komisija, T-322/01, EU:T:2006:267, točka 209).

180 Poleg tega je treba, ker tožeče stranke v fazi replike zgolj navajajo, da so primeri informacij, ki so bile izmenjane zunaj zadevne klepetalnice, prikazani v Prilogi A.8, opozoriti, da njihovo splošno sklicevanje na to prilogo v smislu sodne prakse, navedene v točki 67 zgoraj, ne omogoča, da bi se natančno opredelili elementi iz navedene priloge, ki utemeljujejo ali dopolnjujejo njihove trditve. Zato te priloge ni mogoče upoštevati v podporo trditvi tožečih strank.

181 Iz vsega navedenega izhaja, da je Komisija pravilno menila, da izmenjave informacij, ki jih je analizirala v izpodbijanem sklepu, omogočajo, da se ugotovi obstoj sporazumov in/ali usklajenih ravnanj, ki so protikonkurenčni, v smislu člena 101 PDEU.

182 Zato je treba prvi in drugi očitek drugega dela prvega tožbenega razloga zavrniti.

2) Tretji očitek: napačna uporaba prava s strani Komisije, ker je ugotovila, da legitimno pojasnilo zadevnih izmenjav informacij, ki so ga zagotovile družbe Credit Suisse, ni upoštevno

183 Tožeče stranke v okviru tretjega očitka v bistvu navajajo, da so podale legitimna pojasnila za vsakega od pogovorov, ki so navedeni v izpodbijanem sklepu. V zvezi s tem napotujejo na točke tožbe, ki se nanašajo na kategorizacijo zadevnih pogovorov, predstavljeno v točki 73 zgoraj, in trdijo, da so bile informacije, izmenjane v zadevni klepetalnici, „tržne informacije“. Navajajo tudi, da velika večina informacij o naročilih trgovca družb Credit Suisse v zadevni klepetalnici ni bila izmenjana, kar vzbuja dvom o dokazni vrednosti dokazov, na katere se opira Komisija. Komisija naj ne bi sprejemljivo preučila legitimnih pojasnil, ki so jih zagotovile tožeče stranke. Zaradi te napake naj bi Komisija v točki 141 obrazložitve izpodbijanega sklepa napačno menila, da bi se moral ta trgovec distancirati od te klepetalnice.

184 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

185 Prvič, trditve tožečih strank, da Komisija ni preučila njihovih legitimnih pojasnil za vsako od izmenjav informacij in je zato napačno menila, da bi se moral trgovec družb Credit Suisse distancirati, ni mogoče sprejeti. Poudariti je namreč treba, da je Komisija v izpodbijanem sklepu,

in sicer zlasti v točkah od 455 do 480 obrazložitve, preučila, ali so bile informacije, izmenjane med zadevnimi pogovori, „tržne informacije“, to je informacije, ki jih je bilo mogoče zakonito sporočiti, kot so trdile tožeče stranke, in presodila, da je odgovor nikalen.

186 Poleg tega je treba opozoriti, da so bile trditve tožečih strank v zvezi z njihovo kategorizacijo zadevnih pogovorov in tem, da so bile informacije, izmenjane med nekaterimi zadevnimi pogovori, zgolj „tržne informacije“, preučene v okviru prvega in drugega očitka v točkah od 75 do 182 zgoraj in so bile zavrnjene.

187 Drugič, glede trditve tožečih strank, da velika večina informacij o naročilih trgovca družb Credit Suisse v zadevni klepetalnici ni bila izmenjana, je treba po zgledu Komisije navesti, da če so se v tej klepetalnici redno izmenjevale poslovno občutljive informacije, ni pomembno, da večina informacij o naročilih tega trgovca v njej ni bila izmenjana.

188 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba tretji očitek drugega dela prvega tožbenega razloga zavrniti.

189 Dodatno je treba, ker tožeče stranke v naslovu tega tožbenega razloga omenjajo nezadostno obrazložitev opredelitve spletnih izmenjav informacij kot protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj – in tudi ob predpostavki, da bi taka nepodprta omemba lahko pomenila dopustno trditev v smislu člena 76(d) Poslovnika –, ugotoviti, da Komisija ni kršila obveznosti obrazložitve na podlagi člena 296, drugi odstavek, PDEU. Iz preučitve tega tožbenega razloga je namreč razvidno, da so na podlagi pojasnil, zagotovljenih v izpodbijanem sklepu, tožeče stranke lahko razumele razlogovanje Komisije glede te opredelitve, Splošno sodišče pa je v zvezi s tem lahko opravilo nadzor, tako da so zahteve iz navedene določbe izpolnjene (glej v zvezi s tem sodbo z dne 23. novembra 2023, Ryanair/Komisija, C-210/21 P, EU:C:2023:908, točka 105 in navedena sodna praksa).

190 Zato je treba prvi tožbeni razlog v celoti zavrniti.

2. Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in nezadostna obrazložitev opredelitve spletnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“

191 Tožeče stranke z drugim tožbenim razlogom izpodbijajo opredelitev izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“. Ta tožbeni razlog je razdeljen na dva dela. Prvi del se nanaša na to, da Komisija ni izpolnila obveznosti, ki jo ima na podlagi člena 101 PDEU, da dokaže, da so spletne izmenjave informacij omejevale konkurenco zaradi cilja. Drugi del se nanaša na to, da je Komisija napačno uporabila pravo s tem, da je ugotovila, da legitimno pojasnilo ravnanja in pozitivne posledice za konkurenco niso upoštevni na podlagi člena 101(1) PDEU.

a) Uvodne ugotovitve

192 Šteti je treba, da ima izmenjava informacij, ki lahko odpravi negotovost pri zainteresiranih osebah glede datuma, obsega in načinov prilagajanja ravnanja na trgu, ki ga bodo opravila zadevna podjetja, protikonkurenčni cilj (glej sodbo z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 122 in navedena sodna praksa).

193 Iz sodne prakse tako izhaja, da zagotavljanje občutljivih poslovnih informacij, kot so informacije o cenah ali ponudbi in povpraševanju, vključno s prihodnjimi cenami ali prihodnjo ponudbo in povpraševanjem, omogoča, da se zmanjša negotovost glede ravnanja konkurentov na trgu in

vzpostavijo konkurenčne razmere, ki ne ustrezajo normalnim razmeram na trgu, ter torej privede do usklajenega ravnanja, katerega cilj je omejevanje konkurence, v smislu člena 101(1) PDEU (sodba z dne 29. septembra 2021, Nippon Chemi-Con Corporation/Komisija, T-363/18, EU:T:2021:638, točka 195 (neobjavljena)).

194 Opozoriti je treba, da mora biti „cilj oziroma posledica“ tajnega dogovora, da bi bil zajet z načelno prepovedjo iz člena 101(1) PDEU, preprečevanje ali znatno omejevanje oziroma izkrivljanje konkurence na notranjem trgu (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 62).

195 Iz tega je razvidno, da se s to določbo, kot jo razlaga Sodišče, jasno razlikuje med pojmoma „omejevanje zaradi cilja“ in „omejevanje zaradi posledice“, pri čemer se za vsakega od njiju uporabljajo različna dokazna pravila (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 63).

196 Tako pri praksah, opredeljenih kot „omejevanja zaradi cilja“, ni treba ugotavljati – in še toliko manj dokazovati – posledic za konkurenco, da jih je mogoče opredeliti kot „omejevanje konkurence“ v smislu člena 101(1) PDEU, saj izkušnje kažejo, da taka ravnanja povzročijo zmanjšanje proizvodnje in zvišanje cen, kar negativno vpliva na razdelitev virov zlasti v škodo potrošnikov. V zvezi z njimi se zahteva zgolj to, da se pokaže, da jih je dejansko mogoče opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“, vendar preproste nepodkrepljene trditve za to vseeno ne zadostujejo (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 64 in 65).

197 Če pa ni mogoče dokazati protikonkurenčnega cilja sporazuma, sklepa podjetniškega združenja ali usklajenega ravnanja, je treba preučiti njegove posledice, da se dokaže, da je bila konkurenca dejansko preprečena ali znatno omejena oziroma izkrivljena (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 66).

198 Iz sodne prakse Sodišča tudi izhaja, da je treba pojem „omejevanje zaradi cilja“ razlagati ozko in da ga je mogoče uporabiti le za nekatera tajna dogovarjanja med podjetji, ki so sama po sebi in ob upoštevanju njihovih ciljev ter gospodarskega in pravnega okvira, v katerega so umeščena, za konkurenco tako škodljiva, da je mogoče šteti, da ugotavljanje njihovih posledic ni potrebno, saj je nekatere oblike dogovarjanja med podjetji že zaradi njihove narave mogoče obravnavati kot škodljive za pravilno delovanje običajnega konkurenčnega trga. Pri presoji navedenega okvira je treba upoštevati naravo zadevnega blaga in storitev ter dejanske pogoje delovanja in sestave zadevnega trga ali trgov (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 67 in 68).

b) Prvi del drugega tožbenega razloga: neobstoj dokazov o obstoju omejevanja zaradi cilja

199 Komisija je v točkah od 394 do 454 obrazložitve izpodbijanega sklepa preučila, ali je ravnanje, ki se očita družbam Credit Suisse, dovolj škodljivo za konkurenco, da ga je mogoče šteti za omejevanje konkurence „zaradi cilja“. V točki 394 obrazložitve izpodbijanega sklepa je opozorila, da je treba v skladu s sodno prakso v ta namen upoštevati zlasti njegovo vsebino, njegove cilje ter gospodarski in pravni okvir, v katerega je umeščeno.

200 Najprej je Komisija glede vsebine tega ravnanja v izpodbijanem sklepu navedla, da so bili sodelujoči trgovci vključeni v ponavljajoče se in obširne izmenjave informacij, s katerimi so si razkrivali aktualne ali v prihodnost usmerjene občutljive informacije o zaupnih vidikih svojega

ravnanja na trgu, kot so informacije o tekočih naročilih strank, odprtih pozicijah tveganja, cenovnih razponih in tekočih ali načrtovanih dejavnostih trgovanja (točka 394 obrazložitve izpodbijanega sklepa). Poleg tega je menila, da je tok izmenjanih informacij sodelujočim podjetjem omogočil, da so imela celovito predstavo o tem, kaj počnejo ali česa ne počnejo njihovi konkurenti, ko dejansko trgujejo na trgu, ter da je pomagal zmanjšati negotovost med sodelujočimi podjetji glede časovnega razporeda, obsega in podrobnosti načrtovanih ravnanj na trgu ter možnega gibanja zadevnih menjalnih tečajev. Komisija je na podlagi tega ugotovila, da so te izmenjave presegale izmenjave informacij v javni sferi in da niso bile upravičene s ciljem medsebojnega trgovanja trgovcev kot nasprotnih strank (točki 396 in 397 obrazložitve izpodbijanega sklepa).

201 Dalje, Komisija je menila, da je bil ob upoštevanju narave, pogostosti in ravni razčlenjenosti informacij, izmenjanih v zadevni klepetalnici, cilj izmenjav zmanjšati običajno negotovost za sodelujoča podjetja na trgu promptnega valutnega trgovanja, da bi se zmanjšala tveganja in bi se jim olajšalo sprejemanje odločitev v zvezi z določanjem cen. Tako so po mnenju Komisije stalne izmenjave poslovno občutljivih informacij sodelujočim podjetjem dale možnost, da se izognejo konkurenci na podlagi učinkovitosti v zvezi s ključnima parametroma konkurence (cenami in obvladovanjem tveganj). Poleg tega naj bi ta stalni tok izmenjav informacij v zadevni klepetalnici povzročil asimetrično obveščenost sodelujočih podjetij in njihovih konkurentov, ki niso sodelovali, v korist prvonavedenih (točke od 398 do 401 obrazložitve izpodbijanega sklepa).

202 Nazadnje, kar zadeva gospodarski in pravni okvir, je Komisija v izpodbijanem sklepu poudarila dinamičnost in likvidnost trga promptnega valutnega trgovanja. Menila je, da so zaradi tega okvira zelo pogoste in podrobne izmenjave poslovno občutljivih informacij, ki so potekale, ko so bila sodelujoča podjetja dejavna na trgu, neposredno prispevale k povečanju preglednosti in zmanjšanju negotovosti, ki je neločljivo povezana s konkurenčnim scenarijem (točki 402 in 403 obrazložitve izpodbijanega sklepa).

203 Komisija je na podlagi tega ugotovila, da celovita presoja zadevnih izmenjav informacij ob upoštevanju objektivno uresničevanih ciljev ter gospodarskega in pravnega okvira, v katerem je do tega ravnanja prišlo, razkriva zadostno škodljivost za konkurenco, da je za izmenjave aktualnih ali v prihodnost usmerjenih poslovno občutljivih informacij mogoče šteti, da omejujejo konkurenco zaradi cilja v smislu člena 101 PDEU, kar zadeva promptno trgovanje z valutami G10 (točki 404 in 405 obrazložitve izpodbijanega sklepa).

204 V okviru prvega dela drugega tožbenega razloga tožeče stranke Komisiji v bistvu očitajo, da je napačno menila, da so zadevne izmenjave informacij za konkurenco dovolj škodljive, da so zajete z navedeno opredelitvijo. V podporo temu delu navajajo v bistvu štiri očitke. S prvim očitkom trdijo, da trditve Komisije, v skladu s katerimi je bil cilj zadevnih izmenjav informacij omejevati konkurenco, temeljijo na nepravilnih dejanskih predpostavkah, ki jih ni preverila. Z drugim očitkom navajajo, da te trditve niso verjetne glede na okvir zadevnega trga. S tretjim očitkom trdijo, da je Komisija storila napako pri presoji s tem, da se je nekritično oprla na pravno opredelitev ravnanja, predstavljeno v dokazih, ki so bili predloženi zaradi doseganja prizanesljivosti in vlog za poravnavo. S četrtim očitkom navajajo, da se Komisija ne more opreti na svoje izkušnje z izmenjavami informacij v drugih tržnih okvirih ali drugih finančnih zadevah, da bi zmanjšala dokazno breme, ki ga nosi, in sicer dokazati, da so izmenjave informacij v zadevni klepetalnici omejevale konkurenco zaradi cilja.

205 Najprej je treba analizirati drugi očitek.

1) Drugi očitek: napake, ki naj bi jih Komisija storila pri presoji okvira zadevnega trga

206 Tožeče stranke v bistvu trdijo, da je Komisija napačno presodila dejanski in pravni okvir promptnega valutnega trga oziroma celo ni upoštevala tega okvira pri presoji cilja ravnanja, očitanega družbam Credit Suisse. Kot trdijo, Komisija ni pravilno presodila oziroma ni upoštevala elementov navedenega trga, ki zadevajo (i) njegovo preglednost, (ii) njegovo strukturo in (iii) vlogo trgovcev, dejavnih na njem.

207 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

i) Preglednost promptnega valutnega trga

208 Prva kritika tožečih strank se nanaša na preglednost zadevnega trga. Po njihovem mnenju je bila v obdobju zatrjevane kršitve za promptni valutni trg značilna omejena preglednost. Tožeče stranke ne prerekajo, da so elektronske platforme močno okrepile preglednost trga. Kljub temu promptni valutni trg označujejo za razmeroma nepregleden. Po navedbah tožečih strank se posli namreč sklepajo na številnih platformah, promptni valutni trg pa nima centraliziranega sistema za poročanje o poslih v realnem času.

209 Komisija izpodbija trditve tožečih strank. Ob sklicevanju zlasti na točke od 12 do 16 obrazložitve izpodbijanega sklepa poudarja, da je bilo treba glede na razvoj elektronskih sistemov za trgovanje prek zaslona, s katerimi so postale cene v realnem času (vključno z najboljšimi razpoložljivimi nakupnimi in prodajnimi cenami) in ustrezne količine, s katerimi se trguje, prek elektronskih platform dostopne praktično vsem udeležencem na trgu ter ki se neprestano posodabljajo, promptni valutni trg v času domnevnega dejanskega stanja šteti za pregleden.

210 Kot je Komisija navedla v odgovoru na tožbo, je iz točk 7, 14, 53 in 402 obrazložitve izpodbijanega sklepa razvidno, da je ta institucija v preučitvi gospodarskega okvira, v katerega so bile umeščene izmenjave informacij v zadevni klepetalnici, menila, da je trg promptnega valutnega trgovanja obsežen trg, ki je pregleden, dinamičen in zelo likviden. Ob upoštevanju teh dejavnikov, ki so specifični za trg promptnega valutnega trgovanja, je Komisija v točkah 404 in 405 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da izmenjave informacij pomenijo omejevanje konkurence zaradi cilja.

211 V zvezi s tem je treba poudariti, da je glede na elemente iz spisa preglednost zadevnega trga opredeljena kot zmožnost udeležencev na tem trgu, da pridobijo informacije o procesu trgovanja, na primer o ceni, obsegu naročila, obsegu poslov, tveganju in identiteti trgovca. Nanaša se na informacije, ki so na voljo v fazi pred trgovanjem, in tudi na tiste, ki so na voljo v fazi po trgovanju, ter je v bistvu odvisna od pripravljenosti udeležencev in zmogljivosti borze, da javno prikazujejo naročila na nakup in za prodajo.

212 Tako je treba glede na elemente iz spisa na promptnem valutnem trgu na „*interdealer*“ ravni (glej točko 24 zgoraj), za katerega je značilna hibridna struktura, razlikovati med dvema trgovalnima kanaloma, in sicer neposrednim (dvostranskim) kanalom in posredniškim kanalom, pri čemer je treba upoštevati, da se preglednost razlikuje glede na uporabljeni trgovalni kanal. Natančneje, v okviru neposrednega (dvostranskega) trgovalnega kanala, kot v obravnavani zadevi, trgovanje ni anonimizirano, stranki posla pa ceno in obseg poslov ohranjata tajna.

213 Res je, da je razvoj elektronskih sistemov za trgovanje prek zaslona v času dejanskega stanja močno okrepil preglednost na zadevnem trgu. Vendar ugotovitev o njegovi preglednosti iz točke 14 obrazložitve izpodbijanega sklepa v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, ne more biti pravno zadostno utemeljena zgolj s tem, da so bili cene in obseg na voljo na elektronskih platformah.

214 Komisija je namreč v svojih pisanjih pred Splošnim sodiščem in na obravnavi sama priznala, da drugi pogoji razen tistih v zvezi s ceno v realnem času in ustreznimi količinami, s katerimi se je trgovalo, niso bili dostopni vsem udeležencem na trgu. Natančneje, pojasnila je, da je zaradi nedostopnosti informacij, ki so jih imeli drugi trgovci, na trgu še naprej ostajala določena negotovost glede trgovalnih dejavnosti, pozicij, interesov in namenov končnih strank in konkurenčnih trgovcev.

215 Informacije, na katere se Komisija sklicuje v svojih pisanjih in na obravnavi, da bi ugotovila obstoj določene negotovosti na trgu, pa so prav tiste, ki takrat, kadar jih trgovci nimajo, omogočajo opredelitev, ali je promptni valutni trg pregleden ali ne v smislu meril, na katera je bilo opozorjeno v točkah 211 in 212 zgoraj.

216 Splošneje, kar zadeva strinjanje strank glede dejstva, da je promptni valutni trg v osnovi asimetričen, in glede pomembnosti vloge informacij na tem trgu, Komisija ne more utemeljeno trditi, da je bilo treba promptni valutni trg v času dejanskega stanja šteti za pregleden. Na preglednem trgu so namreč informacije takoj (in brezplačno) dostopne vsem udeležencem na trgu, kar pa, kot priznava Komisija, glede na obstoj več vrst informacij ne velja za promptni valutni trg.

217 Zato je treba ugotoviti, da je Komisija s tem, da je v točki 14 obrazložitve izpodbijanega sklepa menila, da je bil promptni valutni trg v času dejanskega stanja pregleden, storila napako pri presoji. Preučiti bo torej treba, ali bi lahko ta presoja, kot trdijo tožeče stranke, vplivala na opredelitev zadevnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“, ker je preglednost tega trga eden od dejavnikov, ki jih je Komisija upoštevala, da je v točkah 404 in 405 obrazložitve izpodbijanega sklepa podala tako opredelitev (glej točko 210 zgoraj).

ii) Struktura zadevnega trga

218 V skladu z drugo kritiko tožečih strank Komisija ni pravilno presodila strukture zadevnega trga, kot naj bi jo opredeljevala njegova koncentracija. V bistvu menijo, da je bilo na tako razdrobljenem trgu, na katerem so imeli zadevni trgovci minimalne tržne deleže, dvomljivo, da bi lahko ti trgovci ustvarili znatnejšo asimetrično obveščenost v škodo drugih udeležencev na trgu. Ti minimalni tržni deleži naj bi torej vzbujali dvom o domnevno protikonkurenčnem cilju zadevnih izmenjav informacij. Na koncu Komisiji očitajo, da ni pojasnila, zakaj tržni deleži v tej zadevi niso upoštevni.

219 Komisija izpodbija to kritiko tožečih strank.

220 Čeprav v zvezi s tem drži, da je struktura trga, kot jo opredeljuje stopnja njegove koncentracije, upošteven dejavnik za presojo, ali izmenjava informacij omejuje konkurenco „zaradi cilja“ (glej v tem smislu sodbo z dne 4. junija 2009, T-Mobile Netherlands in drugi, C-8/08, EU:C:2009:343, točka 34), je edino splošno načelo, ki se uporablja za strukturo trga, to, da ponudba ne sme biti razpršena (sodba z dne 2. oktobra 2003, Thyssen Stahl/Komisija, C-194/99 P, EU:C:2003:527, točka 86).

221 Toda čeprav je Sodišče sprva lahko upoštevalo oligopolno ali razpršeno naravo trga, na katerem so se dogajale izmenjave poslovno občutljivih informacij, je zlasti iz sodbe z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184), razvidno, da je sodišče Evropske unije lahko priznalo protikonkurenčni cilj takih izmenjav, tudi če ni bilo oligopolne koncentracije trga (glej sodbo z dne 14. marca 2013, Dole Food in Dole Germany/Komisija, T-588/08, EU:T:2013:130, točka 341 in navedena sodna praksa).

222 Ob tem je treba ugotoviti, da glede na to, da se konkurenčno pravo nanaša na dejavnosti podjetij (sodba z dne 7. januarja 2004, Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točka 59), tožečim strankam vseeno ni mogoče pritrditi, ko se opirajo, kot so potrdile na obravnavi, na razpršenost promptnega valutnega trga na podlagi tržnih deležev trgovcev, ki so jih zaposlovale banke, vpletene v sporno kršitev. Kot je razvidno iz elementov iz spisa, nikakor niso dokazale tržnih deležev navedenih bank za dejavnost „glasovnega trgovanja“, na katero je omejena analiza zadevnih izmenjav informacij (glej točko 16 zgoraj).

223 Poudariti je treba tudi, da je Komisija v točki 28 in naslednjih ter točki 402 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ne da bi se izrekla o stopnji njegove koncentracije glede na tržne deleže sodelujočih pri sporni kršitvi, upoštevala strukturo in posebnosti zadevnega trga, kot jih je opredeljevala vloga vzdrževalcev trga, ki so sodelovali pri spletnih izmenjavah informacij. Vloga vzdrževalcev trga na navedenem trgu, ki je tožeče stranke ne izpodbijajo, pa vključuje precejšnje finančne zaveze, ki jih ne bi moglo prevzeti veliko število udeležencev, s čimer je teza, ki jo zagovarjajo tožeče stranke in v skladu s katero je bil promptni valutni trg razpršen, izključena.

224 Poleg tega je Splošno sodišče že presodilo – kar je v tem vidiku potrdilo Sodišče – da so izmenjave informacij še toliko bolj občutljive z vidika konkurence, če potekajo med trgovci, ki delujejo kot vzdrževalci trga, ob upoštevanju njihovega pomena na trgu ter zlasti tega, da trgujejo splošno in neprekinjeno, zato sklepajo večje število transakcij kot drugi tržni subjekti (sodba z dne 24. septembra 2019, HSBC Holdings in drugi/Komisija, T-105/17, EU:T:2019:675, točka 145, ki je bila v tem vidiku potrjena s sodbo z dne 12. januarja 2023, HSBC Holdings in drugi/Komisija, C-883/19 P, EU:C:2023:11, točka 195). Zato naj bi bilo z vidika spoštovanja konkurence na trgu še toliko pomembneje, da svoje strategije in zlasti cene določajo samostojno.

225 Kritiko tožečih strank, da Komisija ni upoštevala strukture trga, za katero naj bi bila značilna razpršena koncentracija, je treba torej zavrniti.

iii) Dvojna vloga trgovcev

226 Tretja kritika tožečih strank se nanaša na to, da Komisija pri presoji zadevnega gospodarskega in pravnega okvira ni upoštevala, da je za promptni valutni trg značilno, da trgovci vedno medsebojno delujejo v dvojni vlogi konkurenta in nasprotne stranke. Kot navajajo tožeče stranke, čeprav je res, da se zmanjšanje negotovosti zaradi izmenjave informacij dejansko lahko uporabi kot absolutno merilo za kršitev „zaradi cilja“ na trgih, na katerih vsako razkritje poslovno občutljivih informacij med konkurenti ustvarja razmere, ki ne ustrezajo normalnim razmeram na trgu, pa ga ni mogoče uporabiti kot absolutno merilo, kadar normalne tržne razmere zahtevajo redno izmenjavo poslovno občutljivih informacij med udeleženci, ki delujejo hkrati vertikalno in horizontalno.

227 Komisija izpodbija to kritiko tožečih strank.

228 V zvezi s tem je res, da na promptnem valutnem trgu trgovci običajno delujejo kot nasprotne stranke, ko posle sklepajo medsebojno, in hkrati kot konkurenti v razmerju do potencialnih strank. Tožeče stranke so v odgovor na ukrep procesnega vodstva, ki ga je sprejelo Splošno sodišče, v bistvu navedle, da čeprav je med obema vlogama težko formalno razlikovati, do trenutka, v katerem si trgovca konkurirata, nedvomno pride takrat, ko si sočasno prizadevata skleniti posel z isto stranko.

229 Vendar poleg dejstva, da trgovci v dvojni vlogi, ki jo zatrjujejo tožeče stranke, ne nastopajo za isti posel, ampak v zvezi z dvema ločenima posloma, razmejitev področja presoje zakonitosti izmenjav informacij, kot ta razmejitev izhaja iz točk 158 in 467 obrazložitve izpodbijanega sklepa in ki izključuje izmenjave, do katerih je med trgovci prihajalo v okviru normalnega poslovanja, ko so preučevali možnosti medsebojnega trgovanja, načeloma nasprotuje kritiki tožečih strank, navedeni v točki 226 zgoraj.

230 Zato je treba kritiko tožečih strank, v skladu s katero Komisija ni upoštevala, da je za promptni valutni trg značilna dvojna vloga trgovcev, zavrniti kot neutemeljeno.

231 Iz vsega navedenega izhaja, da je drugi očitek utemeljen v delu, v katerem se nanaša na napako, ki jo je Komisija storila s tem, da je v točki 14 obrazložitve izpodbijanega sklepa menila, da je bil promptni valutni trg v času dejanskega stanja pregleden, v preostalem pa ga je treba zavrniti. V okviru prvega očitka bo treba analizirati, ali bi lahko ta presoja, kot trdijo tožeče stranke, vplivala na opredelitev zadevnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“.

2) Prvi očitek: ugotovitev Komisije, da je bil cilj zadevnih izmenjav informacij omejevati konkurenco, temelji na nepravilnih dejanskih predpostavkah, ki niso bile preverjene

232 Tožeče stranke trdijo, da Komisija ni izpolnila svoje obveznosti, da dokaže, da je iz vrste izmenjanih informacij in značilnosti zadevnega trga mogoče sklepati, da je bil cilj izmenjav v zadevni klepetalnici protikonkurenčen. Po njihovem mnenju Komisija ni dokazala, da so izmenjave informacij omogočile, da so trgovci lažje sprejemali vsakodnevne odločitve v zvezi z določanjem cen in strokovnim obvladovanjem tveganj. Trdijo, da Komisija prav tako ni dokazala svoje predpostavke, da je bil cilj ravnanja sodelujočih trgovcev ustvariti znatno asimetrično obveščenost glede na preostali trg. Trgovci pa naj bi bili na promptnem valutnem trgu spodbujeni, da izmenjujejo informacije, da bi jih te usmerjale pri njihovi dejavnosti trgovanja in da bi jih posredovali svojim strankam. Vsekakor naj velika večina informacij o naročilih trgovca družb Credit Suisse v zadevni klepetalnici ne bi bila izmenjana.

233 Tožeče stranke trdijo tudi, da so pogovori, navedeni v izpodbijanem sklepu, v skladu s katerimi so izmenjane informacije trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, omogočale, da počakajo, preden prevzamejo kratko pozicijo, neskladni s tem, da morajo biti vzdrževalci trga glede na besedilo izpodbijanega sklepa „pripravljeni kadar koli trgovati z vsakomer, ki potrebuje valute“. Menijo, da pogovori o cenovnih razponih, navedeni v izpodbijanem sklepu, večinoma ali celo sploh ne zadevajo nobenega podatka o morebitni sklenitvi dogovorov o cenovnih razponih in da so ti pogovori potekali abstraktno ali celo po tem, ko so bili cenovni razponi že ponujeni.

234 Za odgovor na trditve tožečih strank je treba analizirati, ali so bile različne vrste izmenjav informacij, na katere se nanaša izpodbijani sklep, dovolj škodljive, da jih je bilo utemeljeno opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“.

*i) Izmenjave informacij o cenovnih razponih (*bid-ask spreads*)*

235 Glede izmenjav informacij o cenovnih razponih (*bid-ask spreads*), katerih razlaga je bila podana v točkah od 245 do 251 obrazložitve izpodbijanega sklepa, je Komisija v točkah od 394 do 404 obrazložitve tega sklepa opredelitev kot „omejevanje zaradi cilja“ utemeljila s tem, da so te izmenjave prispevale k odpravi negotovosti, ki so neločljivo povezane z zadevnim trgom, kar zadeva cene, s čimer se je povečala preglednost za višje cenovne razpone od tistih, ki bi jih lahko ti trgovci ponudili. Tako so take izmenjave lahko vplivale na cene, ki so jih ti trgovci ponudili strankam, s čimer se je tveganje, povezano s trgovanjem z valutami, zmanjšalo v njihovo lastno korist.

236 V zvezi s tem je treba poudariti, da so cenovni razponi – česar tožeče stranke ne izpodbijajo – sestavina končne cene, ki jo plačajo stranke, ker se uporabijo za srednjo vrednost med nakupno ceno in prodajno ceno za posel z določenim valutnim parom, ter da je od njih odvisno nadomestilo, ki ga trgovec prejme za takojšnjost opravljene storitve in za tveganje, ki mu je pozneje izpostavljen, ker ima v svojem portfelju dano valuto (glej točko 20 zgoraj ter točki 48 in 239 obrazložitve izpodbijanega sklepa). Na promptnem valutnem trgu pa je sposobnost bank, da ocenijo svoja tveganja, ki so povezana z določanjem cen, eden od bistvenih parametrov konkurence, česar tožeče stranke prav tako ne izpodbijajo.

237 Tako je treba za izmenjave nejavnih in natančnih informacij, v obravnavanem primeru o sestavini cene, šteti, da so omogočile zmanjšanje običajnih negotovosti, ki so neločljivo povezane z zadevnim trgom, kar zadeva določanje cen na tem trgu, in nastanek asimetrične obveščenosti zgolj v korist trgovcev, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, ter da so torej dovolj škodljive za konkurenco. Taka ugotovitev pa zadostuje za ugotovitev, da so te izmenjave informacij pomenile omejevanje konkurence zaradi cilja v smislu člena 101(1) PDEU (sodba z dne 12. januarja 2023, HSBC Holdings in drugi/Komisija, C-883/19 P, EU:C:2023:11, točka 204).

238 Zgornje ugotovitve ni mogoče ovreči z nobeno od trditev tožečih strank.

239 Najprej je treba zavrniti trditve tožečih strank, v skladu s katerimi v bistvu izmenjave informacij o cenovnih razponih ne pomenijo „omejevanja zaradi cilja“, ker ne vsebujejo podatkov o morebitni sklenitvi dogovorov glede teh razponov. Res je, da iz izmenjav informacij o cenovnih razponih, ki so se dogajale v zadevni klepetalnici, ni razvidno, da bi se trgovci dogovarjali za usklajeno uporabo neke ravni cenovnih razponov za določen valutni par. Vendar to ne pomeni, da trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, s tem, da so svojim konkurentom sporočali zaupne in strateške informacije o primerni ravni cenovnih razponov za določen valutni par ali cenovnih razponov, ki so jih pravkar uporabili, niso razkrili, kakšna bodo verjetno njihova ravnanja na trgu, s čimer se je zmanjšala negotovost tistih, ki so sodelovali v izmenjavah informacij, v smislu sodne prakse, navedene v točki 47 zgoraj.

240 Dalje, v zvezi s trditvijo tožečih strank, v skladu s katero v bistvu glede na to, da končno ceno, ponujeno strankam, določijo zaposleni na prodajnem mestu banke, z vidika trgovcev, ki so razumni akterji, ne bi bilo logično, da bi ravnali tako, da bi ponudili največji možen razpon, je treba ugotoviti, da so elementi, ki zadevajo voljo trgovcev, da omejujejo konkurenco, ali njihov gospodarski interes za to, običajno omejenega pomena za opredelitev ravnanja kot „omejevanja zaradi cilja“ (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 7. januarja 2004, Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točka 335).

241 Iz navedenega izhaja, da je Komisija pravilno menila, da izmenjave informacij o cenovnih razponih, ki so se dogajale v zadevni klepetalnici, prispevajo k opredelitvi zadevnih ravnanj v celoti kot „omejevanja zaradi cilja“.

ii) Izmenjave informacij o naročilih strank

242 V zvezi z izmenjavami informacij o naročilih strank, in sicer „pogojnih“ naročilih (točke od 183 do 195 obrazložitve izpodbijanega sklepa), naročilih, ki se izvršijo ob določenem referenčnem menjalnem tečaju (*fixing*) (točke od 206 do 213 obrazložitve izpodbijanega sklepa), in „takojšnjih“ naročilih (točke od 223 do 228 obrazložitve izpodbijanega sklepa), je Komisija v točkah od 394 do 404 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 171 do 173 njegove obrazložitve njihovo opredelitev kot „omejevanje zaradi cilja“ utemeljila s tem, da so te izmenjave informacij glede na njihovo naravo, pogostost in raven razčlenjenosti odpravile negotovosti, povezane s promptnim valutnim trgom, in povečale preglednost v zvezi s trgovalnimi strategijami trgovcev, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, ker je deljenje informacij o premikih na trgu ali ravneh, pri katerih bi trg pokazal odpor, trgovcu lahko omogočilo boljše pozicioniranje, da bi imel od njih korist ali se izognil izgubi. Tako naj bi bili trgovci na podlagi teh izmenjav poučeni zlasti o cenovnih trendih, ker naj bi se zmanjšale negotovosti glede tveganj, ki so neločljivo povezana z določanjem cen (na primer tako, da bi to privedlo do zmanjšanja pričakovanih izgub), čeprav je na promptnem valutnem trgu cena eden od parametrov konkurence, ki bi jo banke udeleženke morale določiti samostojno.

243 V zvezi s tem je treba opozoriti, kot izhaja iz elementov iz spisa, da so informacije o naročilih strank nejavne informacije, ki so znane le strankama posla, in sicer trgovcu in njegovi stranki, ter so pomembne informacije za to, da lahko trgovec, ki je sklenil posel, oblikuje lastno mnenje o gibanju menjalnih tečajev ali opredeli svojo poslovno strategijo. Izmenjava takih informacij pa lahko zmanjša negotovosti, ki so neločljivo povezane z zadevnim trgom, saj vzdrževalcem trga omogoča, da ne določijo samostojno na eni strani svoje strategije v zvezi s konkretnimi valutnimi pari, o katerih imajo zaupne in podrobne informacije, ter na drugi strani svojega ravnanja na trgu, s čimer si lahko zagotovijo korist ali se izognejo izgubam, ki bi lahko bile posledica premikov na trgu.

244 Zato je treba za zgoraj navedene izmenjave informacij šteti, da so dovolj škodljive za konkurenco, da so opredeljene kot „omejevanje zaradi cilja“, v smislu sodne prakse, navedene v točki 237 zgoraj.

245 Take ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvijo tožečih strank, da se ugotovitev, ki se nanaša na izmenjavo iz točke 193 obrazložitve izpodbijanega sklepa, in sicer, da so izmenjane informacije sodelujočim trgovcem omogočile, da počakajo, preden prevzamejo kratko pozicijo v svojem portfelju (da bi čim bolj povečali svoje možnosti za ustvarjanje dobička), ne sklada s trditvijo iz točke 21 obrazložitve tega sklepa, in sicer, da morajo biti vzdrževalci trga „pripravljeni kadar koli trgovati z vsakomer, ki potrebuje valute“. Ker je cilj trgovcev ustvariti dobiček in omejiti svoje izgube, bi bilo namreč nelogično, da bi ravnali v nasprotju s svojimi poslovnimi interesi zgolj zato, ker morajo biti načeloma pripravljeni kadar koli trgovati. Iz tega torej ni mogoče sklepati, da so trgovci zavzemali pozicije le na podlagi novih naročil strank, da bi se izključila opredelitev izmenjav informacij o naročilih strank kot „omejevanja zaradi cilja“.

246 Iz navedenega izhaja, da je Komisija pravilno menila, da izmenjave informacij o naročilih strank, omenjene v točki 242 zgoraj, prispevajo k opredelitvi zadevnih ravnanj v celoti kot „omejevanja zaradi cilja“.

iii) Izmenjave informacij o odprtih pozicijah tveganja

247 V zvezi z izmenjavami informacij o odprtih pozicijah tveganja, katerih razlago je Komisija predstavila v točkah od 234 do 238 obrazložitve izpodbijanega sklepa, je ta institucija v točkah od 394 do 404 obrazložitve tega sklepa njihovo opredelitev kot „omejevanje zaradi cilja“ utemeljila s tem, da je njihovo deljenje trgovcem omogočilo večjo gotovost pri njihovih poslovnih namenih, kar zadeva njihovo morebitno ravnanje, povezano z varovanjem pred tveganji (*hedging conduct*), in je torej odpravilo negotovost glede možnega gibanja določenih menjalnih tečajev, kar je sodelujočim trgovcem zagotovilo prednost pred drugimi udeleženci na trgu in pomoč pri strokovnem obvladovanju njihovih tveganj, pri katerem si konkurirajo.

248 V zvezi s tem je ob neobstoju konkretnih trditev, ki bi jih tožeče stranke navedle proti opredelitvi izmenjav informacij o odprtih pozicijah tveganja kot „omejevanja zaradi cilja“, dovolj po zgledu izpodbijanega sklepa ugotoviti, da je treba za izmenjavo teh informacij, ker je vključevala navedbo konkretne valute in strategije v obliki nezapiranja pozicije ali čakanja pred njenim zapiranjem, šteti, da je lahko odpravila negotovosti, ki so neločljivo povezane z delovanjem promptnega valutnega trga.

249 Iz tega sledi, da so take izmenjave informacij, ki so že v načelu v nasprotju z zahtevo po samostojnosti, ki je sestavni del člena 101(1) PDEU, dovolj škodljive za konkurenco, da so opredeljene kot „omejevanje zaradi cilja“, v smislu sodne prakse, navedene v točki 237 zgoraj.

250 Iz navedenega izhaja, da je Komisija pravilno menila, da izmenjave informacij o odprtih pozicijah tveganja prispevajo k opredelitvi zadevnih ravnanj v celoti kot „omejevanja zaradi cilja“.

iv) Izmenjave informacij o trenutnih ali prihodnjih dejavnostih trgovanja

251 V zvezi z izmenjavami informacij o trenutnih ali prihodnjih dejavnostih trgovanja, katerih razlago je Komisije predstavila v točkah od 258 do 285 obrazložitve izpodbijanega sklepa, je ta institucija v točkah od 394 do 404 obrazložitve tega sklepa njihovo opredelitev kot „omejevanje zaradi cilja“ utemeljila s tem, da so te izmenjave odpravile nekatere negotovosti, ki so neločljivo povezane s promptnim valutnim trgom, in povečale raven preglednosti tega trga s tem, da so sodelujočim v zadevni klepetalnici zagotovile vpogled v trenutna ravnanja njihovih konkurentov, kar je ustvarilo asimetrično obveščenost trgovcev, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, in drugih udeležencev na trgu. To naj bi prvonavedenim olajšalo ocenjevanje njihovih tveganj, povezanih z oblikovanjem njihovih trgovalnih strategij, in zlasti tveganj, povezanih s cenami.

252 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da sta izmenjava informacij o podrobnostih poslov, ki so jih izvajali trgovci, in izmenjava nasvetov ali mnenj glede načina trgovanja, kot so bili ti v obravnavanem primeru, trgovcem, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, omogočili, prvič, da so pridobili posebna spoznanja za boljše predvidevanje premikov na trgu, in drugič, da so skladno s tem prilagodili svoje trgovalne strategije.

253 Take izmenjave informacij pa so očitno v nasprotju z zahtevo po samostojnosti, ki mora opredeljevati ravnanje vzdrževalcev trga na zadevnem trgu v sistemu učinkovite konkurence. Te izmenjave namreč odpravljajo njihovo negotovost glede bistvenih parametrov konkurence na navedenem trgu, in sicer glede cene in strokovnega obvladovanja tveganj. Tako so te izmenjave informacij lahko povečale preglednost na promptnem valutnem trgu, pri čemer so prednost dobili

trgovci, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici, v škodo drugih udeležencev na trgu. Zato so dovolj škodljive za konkurenco, da so opredeljene kot „omejevanje zaradi cilja“, v smislu sodne prakse, navedene v točki 237 zgoraj.

254 Iz navedenega izhaja, da so izmenjave informacij o cenovnih razponih, naročilih strank, odprtih pozicijah tveganja in trenutnih ali prihodnjih dejavnostih trgovanja, ki so bile analizirane v izpodbijanem sklepu, dovolj škodljive za konkurenco. Zato jih je Komisija pravilno opredelila kot „omejevanje zaradi cilja“.

255 V nasprotju s trditvami tožečih strank okoliščina, da trgovec družb Credit Suisse ni delil velike večine informacij v zvezi s svojimi ponudbami, ni upoštevna za škodljivost ravnanja, ki se očita tej banki. V zvezi s tem je dovolj ugotoviti, da presoja zadostne škodljivosti nekega ravnanja za konkurenco ne temelji na nobenem pravno opredeljenem pragu za količino informacij, izmenjanih s konkurenti.

256 V teh okoliščinah je treba kljub napaki pri presoji, ki jo je Komisija storila glede preglednosti promptnega valutnega trga, zavrniti trditve, s katerimi tožeče stranke izpodbijajo opredelitev zadevnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“.

257 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba prvi očitek zavrniti.

3) Tretji očitek: napake Komisije pri opiranju na pravno opredelitev zadevnih izmenjav informacij, predstavljeno v dokazih, ki so bili predloženi, da bi se dosegle prizanesljivost in vloge za poravnavo

258 Komisija se je v točkah od 394 do 404 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 170 do 285 njegove obrazložitve v podporo ugotovitvi obstoja omejevanja konkurence „zaradi cilja“ oprla na dokaze iz zadevnega obdobja, ki so ji jih zagotovile druge banke, vpletene v sporno kršitev, in sicer številne prepise izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, pri čemer se je v nekaterih primerih glede njihovega pomena oprla na izjave, ki so jih te banke podale zlasti v okviru prošenj za prizanesljivost.

259 Tožeče stranke Komisiji očitajo, da se je „nekritično“ oprla na izjave zaradi prizanesljivosti in vloge za poravnavo. Trdijo, da imajo te izjave nizko dokazno vrednost, so začasne in niso utemeljene, pri čemer pojasnjujejo, da so vse stranke, ki so sklenile poravnavo, izrazile dvome glede tega, kako je Komisija razumela zadevni trg in cilj spornega ravnanja. Tožeče stranke ugotavljajo, da se je Komisija oprla na izjave zaradi prizanesljivosti, kadar so te potrjevale njeno razlago dejstev.

260 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

261 Uvodoma je treba poudariti, da čeprav tožeče stranke v okviru teh trditev navajajo odlomke iz prošenj za prizanesljivost in vlog za poravnavo, kot so potrdile na obravnavi, nikjer konkretno ne izpodbijajo tega, da se je Komisija oprla na vloge za poravnavo.

262 Ob tem je treba, ker si stranke nasprotujejo glede dokazne vrednosti izjav zaradi prizanesljivosti in njihovega upoštevanja s strani Komisije kot dokazov, ki lahko potrjujejo obstoj kršitve, očitane družbam Credit Suisse, opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso nobena določba ali splošno načelo prava Unije Komisiji ne prepoveduje, da bi proti podjetju uporabila izjave drugih inkriminiranih podjetij. Če ne bi bilo tako, bi bilo dokazno breme Komisije za ravnanja, ki so v nasprotju s členoma 101 in 102 PDEU, nevzdržno in nezdružljivo z nalogo nadzora nad

pravilno uporabo teh določb, ki jo Komisiji dodeljuje Pogodba DEU (glej sodbo z dne 8. septembra 2016, Goldfish in drugi/Komisija, T-54/14, EU:T:2016:455, točka 96 in navedena sodna praksa).

263 Zlasti je treba ugotoviti, da to, da neka oseba prizna kršitev in tako prizna obstoj dejstev, ki presegajo tista, o obstoju katerih je mogoče neposredno sklepati iz zadevnih listin, *a priori* pomeni – ob neobstoju posebnih okoliščin, ki bi nakazovale nasprotno – da se je ta oseba odločila povedati resnico. Tako je treba izjave, ki nasprotujejo interesom avtorja izjave, praviloma šteti za še posebej zanesljive dokaze, razen če niso podprte z drugimi dokazi (glej v tem smislu sodbo z dne 8. septembra 2016, Goldfish in drugi/Komisija, T-54/14, EU:T:2016:455, točke od 98 do 100 in navedena sodna praksa).

264 Poleg tega morajo zadevna podjetja, kadar se Komisija pri dokazovanju kršitve konkurenčnega prava sklicuje na listinske dokaze, ne le predložiti verjetno alternativo tezi Komisije, temveč tudi zatrjevati, da dokazi, navedeni v izpodbijanem sklepu za ugotovitev obstoja kršitve, niso zadostni (glej sodbo z dne 16. junija 2015, FSL in drugi/Komisija, T-655/11, EU:T:2015:383, točka 181 in navedena sodna praksa).

265 V zvezi s tem je treba navesti, da tožeče stranke v okviru svojih trditev, prvič, ne izpodbijajo pristnosti izjav, podanih v okviru prošenj za prizanesljivost, in, drugič, niso dokazale, da so obstajale posebne okoliščine, ki bi nakazovale, da se prosilke za prizanesljivost niso odločile povedati resnice, v smislu sodne prakse, navedene v točki 263 zgoraj.

266 Natančneje, glede odlomkov iz izjav zaradi prizanesljivosti, ki naj jih Komisija ne bi upoštevala, kadar so bili v nasprotju z njeno razlago dejstev, se tožeče stranke sklicujejo na dokumente, ki sta jih predložili dve drugi banki, vpleteni v sporno kršitev. Iz njihovih citatov izhaja, da sta ti banki v bistvu želeli bodisi Komisijo opozoriti na domnevne posledice, ki bi jih za delovanje promptnega valutnega trga imela opredelitev izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, kot „omejevanja zaradi cilja“, bodisi poudariti, da so bile te izmenjave „legitimne“ ali celo „za konkurenco pozitivne“.

267 Vendar je treba ugotoviti, da je namen zgoraj omenjenih navedb, na katere se opirajo tožeče stranke, v bistvu „utemeljiti“ zadevne izmenjave informacij z njihovo domnevno „legitimno“ ali celo „za konkurenco pozitivno“ naravo, ne da bi se zagotovili dokazi, na podlagi katerih bi bilo mogoče podvomiti o zmožnosti, neločljivo povezani s temi izmenjavami, da vplivajo na konkurenco na zadevnem trgu, ki je Komisija domnevno ni upoštevala.

268 Prav nasprotno, iz odlomkov iz izjav zaradi prizanesljivosti, omenjenih v točki 261 zgoraj, in drugih odlomkov, citiranih v izpodbijanem sklepu, katerih vsebinske pravilnosti tožeče stranke ne izpodbijajo, je razvidno, da so prosilke za prizanesljivost priznale, da so izmenjave informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, lahko povečale preglednost na zadevnem trgu in tako sodelujočim v tej klepetalnici zagotovile prednost v škodo drugih udeležencev na trgu.

269 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da izjave zaradi prizanesljivosti, s katerimi so bili, kot je razvidno iz izpodbijanega sklepa, podprti dokazi iz zadevnega obdobja, ki so jih Komisiji zagotovile druge banke, pomenijo še posebej zanesljive dokaze v smislu sodne prakse, navedene v točki 263 zgoraj, ki jih je Komisija lahko utemeljeno upoštevala kot dejanski okvir, na podlagi katerega je lahko preučila cilj spornih izmenjav informacij.

270 Poleg tega je Komisija, kot je razvidno iz izpodbijanega sklepa, zadevne izjave zaradi prizanesljivosti uporabila, da je potrdila lastne presoje, temelječe na listinskih dokazih, ki jih je imela na voljo. Zato ni mogoče pritrditi tožečim strankam, ko trdijo, da Komisija ni izvedla lastne presoje dejstev.

271 Te ugotovitve ni mogoče ovreči z nobeno od trditev, ki jih navajajo tožeče stranke.

272 Prvič, na neutemeljenost argumentacije tožečih strank kažejo protislovne trditve v njihovih pisanjih. Tožeče stranke namreč trdijo, najprej, da imajo izjave, podane v okviru izjav zaradi prizanesljivosti, visoko dokazno vrednost, in nato, da imajo dokazi, ki so bili predloženi zaradi doseganja prizanesljivosti, nizko dokazno vrednost. Ko jim je bilo na obravnavi postavljeno vprašanje glede teh protislovnih trditev, so navedle, da ta razlika v pristopu izhaja iz tega, da se prva trditev nanaša na načelo, v skladu s katerim imajo izjave, podane v okviru prošenj za prizanesljivost, visoko dokazno vrednost, medtem ko se druga nanaša na nizko dokazno vrednost izjav, ki so predmet te zadeve. Vendar temu razumevanju trditev tožečih strank nasprotuje besedilo njihovih pisanj pred Splošnim sodiščem, ki se v obeh primerih sklicujejo na sodno prakso, v kateri je poudarjena visoka dokazna vrednost takih dokumentov.

273 V zvezi z domnevno nizko dokazno vrednostjo izjav zaradi prizanesljivosti, ki naj bi izhajala iz sodbe z dne 13. julija 2011, Kone in drugi/Komisija (T-151/07, EU:T:2011:365), je treba namreč navesti, da je ta trditev tožečih strank posledica napačne razlage navedene sodbe. Splošno sodišče se je namreč v nasprotju s tem, kar trdijo, v zadevni sodbi opredelilo do „znatne dodane vrednosti“ izjav zaradi prizanesljivosti v primerjavi z dokazi, ki jih je Komisija že imela, za namene znižanja globe na podlagi obvestila o prizanesljivosti, in ne do nizke dokazne vrednosti izjav zaradi prizanesljivosti na splošno.

274 Drugič in zadnjič, čeprav tožeče stranke trdijo, da je opiranje Komisije na izjave bank, ki so zaprosile za prizanesljivost, skrb vzbujajoče zaradi kompleksnosti ocene, potrebne za določitev obsega izmenjave informacij, ki je dovoljena na promptnem valutnem trgu, je treba ugotoviti, da v zvezi s tem ne navajajo nobenega konkretnega pravnega ugovora.

275 Zato je treba tretji očitek zavrniti.

4) Četrti očitek: Komisija se ni mogla opreti na svoje izkušnje z izmenjavami informacij v drugih tržnih okvirih ali drugih finančnih zadevah, da bi zmanjšala dokazno breme, ki ga nosi

276 Prvič, tožeče stranke Komisiji očitajo, da je z opiranjem na svoje domnevne izkušnje z izmenjavami informacij v drugih tržnih okvirih ali drugih finančnih zadevah zmanjšala breme dokazovanja, da so zadevne izmenjave informacij omejevale konkurenco „zaradi cilja“.

277 Drugič, tožeče stranke navajajo, da je Komisija nanje prenesla breme dokazovanja, da so bile domnevne nezakonite izmenjave informacij nujne, namesto da bi preučila, ali so bile te izmenjave informacij na promptnem valutnem trgu dejansko nezakonite in med najtežjimi omejitvami konkurence.

278 Tretjič, tožeče stranke trdijo, da je opredelitev kot „omejevanje zaradi cilja“ mogoče sprejeti le, kadar pridobljene izkušnje in ekonomska teorija jasno kažejo, da neko ravnanje že po naravi spada med najbolj škodljive vrste protikonkurenčnih ravnanj. Splošno ekonomsko načelo,

v skladu s katerim je mogoče pričakovati, da bo izmenjava nejavnih in podrobnih informacij sama po sebi in močno škodljiva za konkurenco na večini trgov, pa se naj ne bi uporabljalo za promptni valutni trg.

279 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

280 Prvič, glede trditve tožečih strank v zvezi z domnevnim zmanjšanjem dokaznega bremena, ker naj bi se Komisija pri opredelitvi zadevnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“ oprla na svoje domnevne izkušnje z izmenjavami informacij v drugih okvirih, je dovolj opozoriti, da je Komisija, kot je razvidno iz preudarkov, navedenih v točkah od 235 do 254 zgoraj, pravilno menila, da so te izmenjave informacij lahko ustvarile asimetrično obveščenost sodelujočih trgovcev v škodo drugih trgovcev na trgu in da so bile tako dovolj škodljive za konkurenco, ne da bi ta ugotovitev temeljila na njenih izkušnjah na drugih trgih.

281 Drugič, v teh okoliščinah tožeče stranke tudi ne morejo Komisiji očitati domnevnega prenosa bremena dokazovanja, da so bile izmenjave informacij nujne, ali trditi, da je Komisija svojo sklepno ugotovitev v zvezi s ciljem teh izmenjav utemeljila glede na njihovo „podrobnejšo ali bolj informativno“ naravo. Iz izpodbijanega sklepa je namreč jasno razvidno, da je Komisija izmenjave informacij opredelila kot „omejevanje zaradi cilja“ zaradi njihove poslovne občutljivosti, ki je zmanjšala ali celo odpravila negotovost na trgu in posledično vplivala na samostojnost odločanja trgovcev na zadevnem trgu, ter da so bile zato dovolj škodljive za konkurenco.

282 Tretjič, ugotoviti je treba, da na eni strani v ekonomski literaturi, na katero se tožeče stranke sklicujejo v podporo svojim trditvam, povzetim v točki 278 zgoraj, nikakor ni omenjen primer promptnega valutnega trga za podkrepitev njihovih trditev.

283 Na drugi strani je Sodišče nedavno odločilo, da dejstvo, da Komisija v preteklosti ni menila, da sporazum, podoben spornemu sporazumu, omejuje konkurenco že zaradi svojega cilja, tej instituciji ne more preprečevati, da tega ne bi storila v prihodnje (sodba z dne 25. marca 2021, Lundbeck/Komisija, C-591/16 P, EU:C:2021:243, točka 130).

284 Zato se tožeče stranke ne morejo uspešno sklicevati na neobstoj ekonomskega konsenza, da bi izpodbijale opredelitev zadevnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“. Njihove trditve v tem smislu je treba torej zavrniti.

285 Iz tega sledi, da je treba četrti očitek zavrniti.

5) Sklepne ugotovitve glede prvega dela drugega tožbenega razloga

286 Iz preučitve očitkov, predstavljenih v okviru prvega dela drugega tožbenega razloga, izhaja, da je treba kljub napaki Komisije glede preglednosti promptnega valutnega trga (glej točko 217 zgoraj) zavrniti trditve, s katerimi skušajo tožeče stranke omajati opredelitev zadevnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“, in torej – s pridržkom v nadaljevanju izvedene preučitve trditev, ki se nanašajo na za konkurenco pozitivne posledice teh izmenjav – zavrniti prvi del drugega tožbenega razloga.

c) Drugi del drugega tožbenega razloga: napake Komisije v okviru analize legitimne ali za konkurenco pozitivne narave zadevnih izmenjav informacij

287 Komisija je v točkah od 464 do 479 obrazložitve izpodbijanega sklepa najprej opozorila, da je morebitne za konkurenco pozitivne posledice ravnanja mogoče upoštevati v okviru presoje člena 101(3) PDEU, da pa se družbe Credit Suisse v obravnavani zadevi niso sklicevale na uporabo tega člena. V zvezi z opredelitvijo zadevnih izmenjav informacij kot akcesornih omejitev naj družbe Credit Suisse nikakor ne bi dokazale, da promptni valutni trg brez njih ni mogel delovati, niti naj ne bi dokazale kakršnih koli za konkurenco pozitivnih posledic teh izmenjav. Dalje, Komisija je zaradi celovitosti preučila trditve družb Credit Suisse v zvezi z za konkurenco pozitivnimi posledicami zadevnih izmenjav informacij.

288 V zvezi s tem je Komisija opozorila, da dejstvo, da ravnanje sledi legitimnemu cilju, ne izključuje možnosti, da se to ravnanje šteje za ravnanje, katerega cilj je omejevanje konkurence. Čeprav je izmenjava informacij lahko zmanjšala cenovne razpone in izboljšala cene, naj bi namreč obstajala bistvena razlika med tako izmenjavo v omejenem krogu trgovcev v klepetalnici, kot je bila ta v obravnavanem primeru, in informacijami, dostopnimi vsem udeležencem na trgu. Za konkurenco pozitivne posledice izmenjav informacij, ki jih zatrjujejo tožeče stranke, pa naj ne bi veljale za izmenjavo informacij v zaprtem krogu glede na to, da je zadevno deljenje informacij ustvarilo asimetrično obveščenost s tem, da je zagotovilo konkurenčno prednost zgolj sodelujočim v zadevni klepetalnici. V teh okoliščinah naj bi se trgovci lahko odločili, da ne bodo znižali cen, temveč da bodo povečali svoj dobiček, saj so bonusi, ki jih prejmejo, vezani na dobiček, ki ga ustvarijo.

289 Prvič, tožeče stranke izpodbijajo to presojo, pri čemer trdijo, da je Komisija uporabila napačen pravni okvir, saj je njihove trditve v zvezi z legitimnostjo in za konkurenco pozitivnimi posledicami izmenjav informacij preučila zgolj zaradi celovitosti. Ker je ravnala tako, naj bi menila, da za konkurenco pozitivna narava zadevnih izmenjav informacij ni bistvena za njihovo pravno analizo. Kot navajajo, pa usklajeno ravnanje, če ima legitimen ali za konkurenco pozitiven cilj, ne more biti opredeljeno kot kršitev zaradi cilja.

290 Drugič, Komisiji očitajo, da je storila napako pri presoji njihovih trditev in dokazov glede na to, da so bile izmenjave informacij v zadevni klepetalnici legitimne in pozitivne za konkurenco.

291 Na eni strani naj bi se namreč informacije izmenjevale informativno, da bi se posredovale strankam in trgovcem omogočile, da hitro ocenijo tveganje, povezano z zalogami, in tako zmanjšajo cenovne razpone, ponujene strankam.

292 Na drugi strani naj bi Komisija kršila pravila, ki urejajo dokazno breme, ker naj bi, kadar ima neko ravnanje netipične elemente, tožeča stranka lažje ovrgla trditve Komisije s predložitvijo dokaza o drugem možnem pojasnilu. Na splošnejši ravni tožeče stranke navajajo, da zadevna ravnanja niso popravljena zaradi njihovih za konkurenco pozitivnih posledic ali njihove „legitimnosti“, pač pa je njihov edini cilj legitimen in pozitiven za konkurenco.

293 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

294 Uvodoma je treba navesti, da so bile tožeče stranke na obravnavi pred Splošnim sodiščem vprašane o posledicah, ki jih je treba izpeljati iz sodbe z dne 21. decembra 2023, European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:1011), glede upoštevanja za konkurenco pozitivnih posledic, ki jih zatrjujejo tožeče stranke, v obravnavanem primeru. V zvezi s tem so stranke

v bistvu trdile, da je treba pri opredelitvi izmenjav informacij v smislu člena 101(1) PDEU upoštevati pozitivne posledice za konkurenco. Natančneje, tožeče stranke so menile, da navedena sodba potrjuje njihovo stališče, da je treba za konkurenco pozitivne posledice zadevnih izmenjav informacij upoštevati kot elemente gospodarskega in pravnega okvira, v katerega so umeščene te izmenjave. Komisija je menila, da zadevna sodba potrjuje analizo, izvedeno v izpodbijanem sklepu.

295 Še naprej uvodoma, ko so bile tožeče stranke na obravnavi vprašane o nekaterih trditvah v zvezi z domnevnimi „legitimnimi“ posledicami, ki so jih navedle v svojih pisanjih pred Splošnim sodiščem, so potrdile, da je treba te posledice razumeti tako, da so del istega gospodarskega in pravnega okvira ter so kot take upoštevne za izpodbijanje opredelitve izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“.

296 Po tem pojasnilu je treba opozoriti, da je za to, da bi se v danem primeru ugotovilo, ali so sporazum, sklep podjetniškega združenja ali usklajeno ravnanje že zaradi svoje narave tako škodljivi za konkurenco, da se lahko šteje, da je njihov cilj preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence, treba preučiti, prvič, vsebino zadevnega sporazuma, sklepa ali ravnanja, drugič, gospodarski in pravni okvir, v katerega so umeščeni, in tretjič, cilje, ki se želijo z njimi doseči (glej sodbo z dne 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, točka 165 in navedena sodna praksa).

297 V zvezi s tem je treba, najprej, kar zadeva gospodarski in pravni okvir, v katerega je umeščeno zadevno ravnanje, prav tako opozoriti, da je treba upoštevati naravo zadevnih proizvodov ali storitev ter dejanske pogoje, ki opredeljujejo sestavo in delovanje zadevnega sektorja ali sektorjev oziroma trga ali trgov. Nasprotno pa nikakor ni treba preučiti in še manj dokazati posledic tega ravnanja za konkurenco, ne glede na to, ali so te dejanske ali potencialne in negativne ali pozitivne (glej sodbo z dne 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, točka 166 in navedena sodna praksa).

298 Dalje, kar zadeva cilje, ki se uresničujejo z zadevnim ravnanjem, je treba določiti objektivne cilje, ki se s tem ravnanjem želijo doseči v zvezi s konkurenco. Vendar okoliščina, da vpletena podjetja subjektivno niso nameravala preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurence, in dejstvo, da so sledila nekaterim legitimnim ciljem, nista odločilna za uporabo člena 101(1) PDEU (glej sodbo z dne 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, točka 167 in navedena sodna praksa).

299 Nazadnje, upoštevanje vseh elementov iz točk od 296 do 298 zgoraj mora vsekakor razkriti, kateri so natančni razlogi, zaradi katerih je zadevno ravnanje tako škodljivo za konkurenco, da utemeljuje ugotovitev, da je cilj tega ravnanja preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence (glej sodbo z dne 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, točka 168 in navedena sodna praksa).

300 Navesti je treba, da iz preučitve prvega tožbenega razloga in prvega dela drugega tožbenega razloga izhaja, da je Komisija analizirala vsebino zadevnih izmenjav informacij, gospodarski in pravni okvir, v katerega so bile umeščene, in cilje, ki so se želeli z njimi doseči, ter da je pojasnila, zakaj jo je upoštevanje vseh teh elementov napeljalo k ugotovitvi, da imajo te izmenjave protikonkurenčni cilj, v skladu s sodno prakso, navedeno v točkah od 296 do 299 zgoraj.

301 Poleg tega je treba poudariti, da – kot je razvidno iz sodne prakse, navedene v točkah 297 in 298 zgoraj – v nasprotju s tem, kar trdijo stranke, na eni strani upoštevanje za konkurenco pozitivnih posledic kot takih ni potrebno za presojo, ali je treba zadevne izmenjave

informacij opredeliti kot omejevanje konkurence „zaradi cilja“ na podlagi člena 101(1) PDEU, vključno v okviru morebitnega preizkusa obstoja stopnje škodljivosti, ki se zahteva za tako opredelitev. Na drugi strani upoštevanje domnevnih legitimnih ciljev ni odločilno pri tej presoji.

302 Zato tožeče stranke Komisiji ne morejo utemeljeno očitati napačne uporabe prava, ki temelji na „uporabi napačnega pravnega okvira“.

303 Vsekakor je treba ugotoviti, da je Komisija v točkah od 465 do 479 obrazložitve izpodbijanega sklepa preučila trditve družb Credit Suisse, v skladu s katerimi so bile izmenjave informacij legitimne in pozitivne za konkurenco. Preveriti je treba, ali lahko trditve tožečih strank omajajo utemeljenost te presoje.

304 Na prvem mestu je treba v zvezi z ekonomsko teorijo, na katero se tožeče stranke sklicujejo v svojih pisanjih in ki zgolj govori, da ima povečanje učinkovitosti podjetja „lahko“ v bistvu ugodne verižne učinke, ugotoviti, da povezave med ugotovitvijo, ki izhaja iz te ekonomske teorije, in zadevnimi izmenjavami informacij ni mogoče šteti za pravno zadostno dokazano. Poleg tega je trditev tožečih strank nesmiselna z vidika poslovne logike in osnovnih ekonomskih načel vzdrževalcev trga, saj če ima omejen krog konkurentov, ki delujejo kot vzdrževalci trga, dodatne informacije v primerjavi z drugimi udeleženci na trgu, logika doseganja največjega možnega dobička ob upoštevanju teh informacij vodi bolj do uskladitve cen, ki jih ponujajo strankam, kot pa do ponujanja manjših razponov.

305 V nasprotju s trditvami tožečih strank z nobenim od elementov iz spisa ni mogoče dokazati, da so zadevni trgovci nameravali svojim strankam ponuditi manjše razpone glede na izmenjane informacije. V zvezi s tem se tožeče stranke na eni strani sklicujejo na izmenjavo informacij z dne 24. junija 2011, ki je prikazana v Prilogi A.12. Ker je njen datum iz časa pred sodelovanjem družb Credit Suisse pri zadevni kršitvi, jo je treba zavrniti kot neupoštevno.

306 Na drugi strani je treba v zvezi z drugim primerom iz Priloge A.12 ugotoviti, da je ta datiran z 19. junijem 2012, kar je datum, zajet v upoštevnem obdobju. Prvič, ta primer kaže, da je med 10:40:33 in 10:41:38 prišlo do izmenjave informacij, med katero se je trgovec družb Credit Suisse pri trgovcu družbe RBS, ki je sodeloval v zadevni klepetalnici, pozanimal o višini cenovnega razpona, uporabljeni za 50-milijonski znesek za valutni par EUR/GBP („whats spread 50 x these days“). Trgovec družbe RBS je v odgovor na vprašanje navedel uporabljeni cenovni razpon („3“). Trgovec družb Credit Suisse se mu je zahvalil za to informacijo („yeh thats what I thought“; „ta mate“).

307 Drugič, iz še ene izmenjave, prikazane v Prilogi A.12, ki je potekala 19. junija 2012 od 7:30:20 do 7:30:47 v drugi klepetalnici, je razvidno, da sta osebi izmenjali informacije o cenovnem razponu, uporabljenem za valutni par EUR/GBP („50 eurgbp“; „sure“; „42 46“; „off“; „ref“). V zvezi s tem tožeče stranke menijo, da je izmenjava informacij, do katere je prišlo med trgovcem družb Credit Suisse in trgovcem družbe RBS ter ki je omenjena v točki 306 zgoraj, verjetno trgovca družb Credit Suisse napeljala k temu, da je ponudil manjše cenovne razpone stranki družb Credit Suisse. Vendar se je, kot je razvidno iz elementov iz spisa, izmenjava med trgovcem družb Credit Suisse in trgovcem družbe RBS zgodila po izmenjavi v tej drugi klepetalnici. Poleg tega z nobenim elementom iz spisa ni mogoče potrditi trditve tožečih strank, da je ta izmenjava povezana z izmenjavo med trgovcem družb Credit Suisse in trgovcem družbe RBS.

308 Vendar tudi ob predpostavki, da se ta primera izmenjav informacij iz Priloge A.12 nanašata na morebitno zmanjšanje razponov, o katerem bi razmišljali zadevni trgovci, navedena primera pravno ne zadostujeta, da bi se sklepalo, da so izmenjave informacij o cenovnih razponih, ki so potekale med zadevnimi trgovci, sistematično koristile strankam, kar bi omogočilo ugotovitev legitimnih posledic, ki bi bile upoštevne, specifične za zadevno ravnanje in dovolj pomembne.

309 Nasprotno, tožeče stranke v tožbi same priznavajo, da izmenjava informacij v klepetalnicah (zunaj okvira potencialnih poslov) trgovcem omogoča, da v kratkem času obvladajo tveganje v zvezi s posli in določijo natančnejše cene ter torej zmanjšajo tveganje, povezano z njihovo vlogo vzdrževalcev trga.

310 Čeprav izmenjava informacij dejansko lahko ustvari povečanja učinkovitosti in izboljša učinkovitost bank tako, da jim zlasti omogoči, da primerjajo svoje prakse in izboljšajo svoje položaje na trgu, je samoumevno, da take pobude ne upravičujejo uporabe protikonkurenčnih ravnanj, kot je izmenjava informacij, ki so zaupne in strateške z vidika konkurenčnega prava, kot so v obravnavanem primeru informacije o cenovnih razponih, naročilih strank, pozicijah tveganja in trenutnih ali načrtovanih dejavnostih trgovanja ter pozicijah konkurenčnih trgovcev, ki so uporabne informacije za določanje cen in strokovno obvladovanje tveganj, to pa sta parametra, glede na katera se vzpostavlja konkurenca na promptnem valutnem trgu.

311 Splošneje gledano, tudi ob predpostavki, da so zadevne izmenjave informacij lahko koristile strankam glede cen, ki so jim bile ponujene, taka prednost sama po sebi ne bi mogla postaviti pod vprašaj zadostne škodljivosti teh izmenjav za konkurenco. Opozoriti je namreč treba, da člen 101 PDEU tako kot druga pravila o konkurenci iz Pogodbe ni namenjen le varstvu neposrednih interesov konkurentov ali potrošnikov, ampak tudi strukture trga in s tem konkurence kot take (sodba z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 125). Tožeče stranke pa nikakor niso podkrepile svoje trditve, da so izmenjave informacij trgu koristile bolj splošno.

312 V nasprotju s trditvami tožečih strank dokaznega bremena, ki mu morajo te zadostiti, da bi bilo mogoče razumno podvomiti o zadostni škodljivosti zadevnih izmenjav informacij, ni mogoče zmanjšati niti z vidika domnevnih „netipičnih“ elementov teh izmenjav niti z vidika dokazne vrednosti dokazov, na katere se je Komisija oprla v izpodbijanem sklepu, saj tožeče stranke te vrednosti in zadostnosti teh dokazov poleg tega niso izpodbijale.

313 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da se tožeče stranke v podporo svojim trditvam, predstavljenim v točkah od 290 do 292 zgoraj, sklicujejo na izvedenski mnenji, predloženi v prilogah A.5 in A.11 k tožbi (v nadaljevanju: izvedensko mnenje 1 oziroma izvedensko mnenje 2).

314 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se v skladu s sodno prakso dokazna vrednost med drugim poročil, ki jih je na zahtevo ene od strank v podporo njenim trditvam predložila tretja oseba, ki se sklicuje na status strokovnjaka, presoja z več vidikov. Na eni strani mora njihov avtor predstaviti svoje kvalifikacije in izkušnje ter pojasniti, s katerega vidika so te upoštevne za podajo mnenja o preučevanem vprašanju. Na drugi strani morajo biti iz vsebine tega mnenja razvidni razlogi, iz katerih ga je smiselno upoštevati, pa naj gre za zanesljivost uporabljene metodologije ali upoštevnost odgovora, danega na to vprašanje za potrebe obravnavane zadeve (sodba z dne 14. septembra 2022, Google in Alphabet/Komisija (Google Android), T-604/18, v pritožbenem postopku, EU:T:2022:541, točka 96).

315 Iz razlogov, navedenih v nadaljevanju, pa vsebina izvedenskih mnenj ne more izpolnjevati druge zahteve, navedene v točki 314 zgoraj, in torej podkrepiti trditev tožečih strank.

316 Prvič, ugotovitve, navedene zlasti v izvedenskem mnenju 1, v skladu s katerimi izmenjave informacij med trgovci neposredno koristijo strankam, se opirajo na znanstvene članke, ki ne morejo potrjevati njihove resničnosti. Odlomki iz člankov, ki so jih tožeče stranke predložile med upravnim postopkom pred Komisijo v odgovor na njeno zahtevo po pojasnilih in tudi pred Splošnim sodiščem, se namreč nikakor ne nanašajo na položaj v zvezi z domnevno ugodnim vplivom izmenjav poslovno občutljivih informacij, kot so te v obravnavani zadevi, na manjše cenovne razpone in še manj na znižanje cen, ponujenih strankam. Enako je treba ugotoviti za publikacijo, ki jo tožeče stranke navajajo v podporo izvedenskemu mnenju 1 in ki, čeprav vzpostavlja povezavo med manjšimi cenovnimi razponi in možnostjo trgovca, da svojo pozicijo zapre z nizkimi stroški, ne vsebuje nobene ugotovitve o obstoju povezave med izmenjavo poslovno občutljivih informacij in nižjimi cenami za stranke, ki so, logično, edine cene, ki lahko koristijo strankam.

317 Drugič, analiza, predstavljena v izvedenskih mnenjih 1 in 2, se ne nanaša na položaj iz obravnavanega primera, in sicer izmenjave informacij v zaprtem krogu trgovcev, temveč je osredotočena bolj na splošne trditve v zvezi z izmenjavami informacij med trgovci na promptnem valutnem trgu, oziroma tudi ne zadeva zaupnih in strateških informacij, ki so bile izmenjane v obravnavani zadevi, ampak se sklicuje na splošne informacije („barva trga“, „razponi“, „združene in anonimizirane pozicije, povezane z naročili strank“). Natančneje, mnenji se na trgovce, ki so izmenjevali informacije v zadevni klepetalnici, sklicujeta zlasti za izključitev protikonkurenčne domneve zaradi majhnih tržnih deležev, ki so jih ti imeli, ne pa za potrditev legitimnih posledic, narave ali cilja izmenjav poslovno občutljivih informacij v omejenem krogu trgovcev.

318 V nasprotju s trditvami tožečih strank se izvedensko mnenje 2, ki je razmeroma nejasno in nepodprto, ne opira na noben ekonomski model, na podlagi katerega bi se lahko ugotovila legitimnost ravnanja, do katerega je prihajalo v zadevni klepetalnici, kadar so se informacije izmenjevale v zaprti skupini. To *a fortiori* velja za izvedensko mnenje 1, ki se ne opira na noben drug „znanstveni aparat“, s katerim bi bilo mogoče podpreti trditve v zvezi z domnevno legitimnostjo izmenjav informacij o strankah ali trgu bolj na splošno.

319 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da tožeče stranke niso dokazale, da so bile izmenjave informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, legitimne ali pozitivne za konkurenco, da bi se lahko omajala njihova zadostna škodljivost za konkurenco in posledično njihova opredelitev kot „omejevanje zaradi cilja“. Komisija torej ni storila napake pri presoji s tem, da je zavrnila trditve, ki so ji bile v zvezi s tem predložene v upravnem postopku.

320 Iz navedenega izhaja, da je treba drugi del drugega tožbenega razloga zavrniti.

321 Dodatno je treba, ker tožeče stranke v naslovu tega tožbenega razloga omenjajo nezadostno obrazložitev opredelitve spletnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“ – in tudi ob predpostavki, da bi taka nepodprta omemba lahko pomenila dopustno trditev v smislu člena 76(d) Poslovnika –, ugotoviti, da Komisija ni kršila obveznosti obrazložitve na podlagi člena 296, drugi odstavek, PDEU. Iz preučitve tega tožbenega razloga je namreč razvidno, da so na podlagi pojasnil, zagotovljenih v izpodbijanem sklepu, tožeče stranke lahko razumele razlogovanje Komisije glede te opredelitve, Splošno sodišče pa je v zvezi s tem lahko opravilo

nadzor, tako da so zahteve iz navedene določbe izpolnjene (glej v zvezi s tem sodbo z dne 23. novembra 2023, Ryanair/Komisija, C-210/21 P, EU:C:2023:908, točka 105 in navedena sodna praksa).

322 Zato je treba drugi tožbeni razlog v celoti zavrniti.

3. Tretji tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in nezadostna obrazložitev opredelitve kot enotne in trajajoče kršitve, ki je bila uporabljena v izpodbijanem sklepu

323 Tožeče stranke v okviru tretjega tožbenega razloga izpodbijajo opredelitev kot enotne in trajajoče kršitve, ki je bila uporabljena v izpodbijanem sklepu. Ta tretji tožbeni razlog je razdeljen na dva dela. Prvi del se nanaša na nezadostnost dokazov in obrazložitve v zvezi z obstojem celovitega načrta, s katerim se je uresničeval skupni cilj, h kateremu so družbe Credit Suisse nameravale prispevati, za katerega so vedele ali ki bi ga morale predvideti. Drugi del se nanaša na napačno uporabo prava v zvezi z opredelitvijo osnovnega dogovora kot elementa enotne in trajajoče kršitve, ki je bil lahko predmet različnih stopenj sodelovanja.

324 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je kršitev člena 101(1) PDEU lahko ne samo posledica ločenega dejanja, ampak tudi niza dejanj ali celo trajajočega ravnanja, čeprav bi lahko tudi eden ali več elementov tega niza dejanj ali trajajočega ravnanja sam po sebi in obravnavan posebej pomenil kršitev te določbe. Tako lahko Komisija, kadar se različna ravnanja zaradi istega cilja izkrivljanja konkurence znotraj notranjega trga uvrščajo v „celovit načrt“, pripiše odgovornost za ta ravnanja glede na udeležbo pri kršitvi kot celoti (glej sodbo z dne 16. junija 2022, Sony Corporation in Sony Electronics/Komisija, C-697/19 P, EU:C:2022:478, točka 62 in navedena sodna praksa).

325 Podjetje, ki je pri taki enotni in trajajoči kršitvi sodelovalo s svojimi ravnanji, ki spadajo pod pojma „sporazum“ ali „usklajeno ravnanje“ s protikonkurenčnim ciljem v smislu člena 101(1) PDEU in ki naj bi pripomogla k uresničitvi kršitve v celoti, je tako lahko odgovorno tudi za ravnanja drugih podjetij v okviru te kršitve v celotnem obdobju svojega sodelovanja pri navedeni kršitvi. Za tak primer gre, če se ugotovi, da je navedeno podjetje nameravalo s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi udeleženci, in da je vedelo za protipravna ravnanja, ki so jih drugi udeleženci predvideli ali izvajali pri izpolnjevanju istih ciljev, ali da je lahko ta ravnanja razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje (glej v tem smislu sodbo z dne 24. junija 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisija in Komisija/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P in C-294/13 P, EU:C:2015:416, točka 157 in navedena sodna praksa).

326 Nasprotno pa, če je podjetje neposredno sodelovalo pri enem ali več protikonkurenčnih ravnanjih, ki sestavljajo enotno in trajajočo kršitev, vendar ni dokazano, da je s svojim ravnanjem želelo prispevati k vsem skupnim ciljem, za katere so si prizadevali drugi udeleženci omejevalnega sporazuma, niti da je vedelo za vsa druga protipravna ravnanja, ki so jih ti udeleženci predvideli ali izvajali pri izpolnjevanju istih ciljev, niti da je lahko ta ravnanja razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje, je Komisija upravičena temu podjetju naložiti odgovornost le za ravnanja, pri katerih je neposredno sodelovalo, in za ravnanja, ki so jih drugi udeleženci omejevalnega sporazuma predvideli ali izvajali pri izpolnjevanju istih ciljev, kot jim je sledilo to podjetje, ter za katera je dokazano, da je to podjetje zanje vedelo ali jih je lahko razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje (glej sodbo z dne 24. junija 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisija in Komisija/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P in C-294/13 P, EU:C:2015:416, točka 159 in navedena sodna praksa).

327 To vseeno ne sme voditi k razbremenitvi odgovornosti tega podjetja za ravnanja, pri katerih je zadevno podjetje sodelovalo ali za katera je to podjetje dejansko mogoče šteti za odgovorno. Dejstvo, da podjetje ni bilo udeleženo v vseh elementih kartela oziroma je imelo pri vidikih, pri katerih je bilo udeleženo, manjšo vlogo, namreč ni pomembno za ugotovitev obstoja kršitve v zvezi z njim, saj je treba te dejavnike upoštevati samo pri presojanju teže kršitve in po potrebi pri določanju globe (sodba z dne 6. decembra 2012, Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, točka 45).

328 Poleg tega, ker je posledica opredelitve kot enotne in trajajoče kršitve to, da se podjetju pripiše sodelovanje pri kršitvi konkurenčnega prava, je treba opozoriti, da je na področju konkurenčnega prava v primeru spora glede obstoja kršitve Komisija tista, ki mora predložiti dokaz o kršitvah, ki jih ugotovi, in navesti, kateri dokazi pravno zadostno dokazujejo obstoj dejstev, ki pomenijo kršitev (glej sodbi z dne 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisija, C-89/11 P, EU:C:2012:738, točka 71 in navedena sodna praksa, ter z dne 28. novembra 2019, ABB/Komisija, C-593/18 P, neobjavljena, EU:C:2019:1027, točka 38 in navedena sodna praksa).

329 Iz sodne prakse, navedene v točkah od 324 do 328 zgoraj, tako izhaja, da so za ugotovitev sodelovanja podjetja pri enotni in trajajoči kršitvi ključni trije elementi. Prvi se nanaša na sam obstoj enotne in trajne kršitve. Različna zadevna ravnanja morajo biti namreč del „celovitega načrta“ z enotnim ciljem. Drugi in tretji element se nanašata na pripisljivost enotne in trajajoče kršitve posameznemu podjetju. Da bi mu bilo mogoče pripisati to kršitev, je potrebno, prvič, da je to podjetje vedelo za kršitvena ravnanja, ki so jih načrtovala ali izvajala druga podjetja pri izpolnjevanju istih ciljev, ali je lahko ta ravnanja razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje, ter drugič, da je nameravalo s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi sodelujoči.

a) Prvi del tretjega tožbenega razloga: nezadostnost dokazov in obrazložitve v zvezi z obstojem celovitega načrta, s katerim se je uresničeval skupni cilj, h kateremu so družbe Credit Suisse nameravale prispevati, za katerega so vedele ali ki bi ga morale predvideti

330 Tožeče stranke v okviru prvega dela tretjega tožbenega razloga trdijo, da Komisija ni dokazala in ni zadostno obrazložila obstoja celovitega načrta, s katerim se je uresničeval enoten protikonkurenčni cilj, h kateremu so družbe Credit Suisse nameravale prispevati, za katerega so vedele ali ki bi ga morale predvideti.

1) Obstoj „celovitega načrta“, s katerim se je uresničeval skupni cilj

331 Prvič, Komisija je v točkah od 481 do 484 in od 488 do 491 obrazložitve izpodbijanega sklepa opredelitev kot enotne in trajajoče kršitve obravnavala tako, da je preučila obstoj celovitega načrta, s katerim bi se uresničeval skupni cilj. V bistvu je menila, da (i) poglobljene in ponavljajoče se izmenjave informacij, (ii) občasni primeri usklajevanja in (iii) osnovni dogovor pomenijo navedeno kršitev, s katero se uresničuje skupni cilj ublažitve običajnih negotovosti, ki so neločljivo povezane s trgom promptnega valutnega trgovanja, da bi se zmanjšalo tveganje ter sodelujočim podjetjem olajšalo sprejemanje odločitev v zvezi z določanjem cen in obvladovanjem tveganj, in sicer zato, da si ne bi neodvisno konkurirala. Poleg tega naj bi obstoj „celovitega načrta“ dokazovali objektivni elementi, in sicer „*modus operandi*“ zadevne klepetalnice ter stalnost sodelujočih trgovcev in vpletenih bank.

332 Tožeče stranke Komisiji očitajo, da je obstoj celovitega protikonkurenčnega načrta oprla na „*modus operandi*“ zadevne klepetalnice, in sicer to, da so imeli sodelujoči trgovci redne stike v „zasebni“ klepetalnici in da je bilo v njej mogoče sodelovati „samo na povabilo“. Trdijo, da je bila uporaba večstranske klepetalnice običajna in dobro znana na promptnem valutnem trgu. Te klepetalnice naj bi bile „zasebne“ le v tem smislu, da so lahko osebe v njih sodelovale po tem, ko so prejele povabilo administratorja, ki je bil lahko kateri koli drug trgovec z dostopom do Bloombergove klepetalnice. Dodajajo, da se je sestava teh klepetalnic lahko pogosto spreminjala, in izpodbijajo trditev Komisije iz točke 497 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da obstaja „visoka stopnja stalnosti sodelovanja zadevnih oseb“, ker noben element iz spisa ne kaže, da so trgovci tvorili „zaprto skupino“. Poleg tega menijo, da tudi če so trgovci informacije izmenjevali z uporabo „skoraj vsakodnevnega“ modela komunikacije, tak model ustreza normalnemu ravnanju vzdrževalcev trga in torej ne more dokazovati obstoja „celovitega načrta“.

333 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

334 Opozoriti je treba, da je bilo v sodni praksi opredeljenih več ustreznih meril za presojo, ali je kršitev enotna, in sicer istovetnost ciljev zadevnih ravnanj, istovetnost zadevnih proizvodov in storitev, istovetnost podjetij, ki so sodelovala pri kršitvi, in istovetnost podrobnih pravil za njeno izvajanje (glej v tem smislu sodbo z dne 19. decembra 2013, Siemens in drugi/Komisija, C-239/11 P, C-489/11 P in C-498/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:866, točka 243; glej tudi sodbo z dne 17. maja 2013, Trelleborg Industrie in Trelleborg/Komisija, T-147/09 in T-148/09, EU:T:2013:259, točka 60 in navedena sodna praksa). Poleg tega sta dejstvi, da gre za iste fizične osebe, ki zastopajo podjetja, in da se zadevna ravnanja izvajajo na istem ozemlju, elementa, ki ju je mogoče upoštevati pri tej presoji (sodba z dne 17. maja 2013, Trelleborg Industrie in Trelleborg/Komisija, T-147/09 in T-148/09, EU:T:2013:259, točka 60).

335 V zvezi s tem je iz ugotovitev Komisije v izpodbijanem sklepu, ki temeljijo zlasti na pogovorih, ki so potekali pred in med obdobjem sodelovanja družb Credit Suisse pri zadevni kršitvi, razvidno, da je bil v tem obdobju cilj drugih ravnanj, ki po mnenju Komisije tvorijo enotno in trajajočo kršitev, in sicer zlasti občasnih primerov usklajevanja in osnovnega dogovora, v bistvu ublažiti običajne negotovosti, ki so neločljivo povezane s trgom promptnega valutnega trgovanja, ter tako trgovcem olajšati sprejemanje odločitev v zvezi z določanjem cen in obvladovanjem tveganj, česar tožeče stranke ne izpodbijajo. Poleg tega točke od 235 do 254 zgoraj kažejo, da so imele izmenjave poslovno občutljivih informacij, pri katerih so sodelovale družbe Credit Suisse, ta isti cilj.

336 Poleg tega pogovori, ki so potekali zlasti v obdobju sodelovanja družb Credit Suisse, podpirajo presoje iz izpodbijanega sklepa, v skladu s katerimi v bistvu objektivni elementi potrjujejo, da so bila protikonkurenčna ravnanja udeležencev povezana in da so ta ravnanja prispevala k celovitemu načrtu, s katerim se je uresničeval protikonkurenčni cilj, ki ga je opisala Komisija.

337 V zvezi s tem je treba ugotoviti, prvič, da so zadevna ravnanja sledila enakemu načinu delovanja („*modus operandi*“), in sicer je šlo za vsakodnevne in pogoste pogovore o poslovno občutljivih informacijah v zadevni klepetalnici. Poleg tega so ta ravnanja potekala v „zasebni“ klepetalnici. Tožeče stranke namreč, kot so potrdile na obravnavi, ne prerekajo tega, da je bil dostop do zadevne klepetalnice mogoč le na podlagi osebnega povabila (glej na primer točki 107 in 111 obrazložitve izpodbijanega sklepa).

338 Drugič, zadevna ravnanja so vključevala stalno skupino podjetij, in sicer družbe Barclays, HSBC, RBS in UBS, ter so potekala med istimi fizičnimi osebami, ki so v imenu teh podjetij sodelovale v vzporednih ali zaporednih obdobjih. Ta skupina se je povečala po tem, ko je trgovec ene od teh

bank zamenjal delodajalca in prevzel funkcije v družbah Credit Suisse, kar je privedlo do tega, da so zadnjenavedene sodelovale v izmenjavah poslovno občutljivih informacij v zadevni klepetalnici v celotnem upoštevnem obdobju.

339 Vendar tožeče stranke s svojimi trditvami, ki so nejasne in nenatančne ter katerih namen je ravnanja, ki so potekala v zadevni klepetalnici, preprosto „utemeljiti“ s sklicevanjem na to, da je uporaba večstranskih klepetalnic domnevno običajna in dobro znana, ali to, da je vsakodnevni model komunikacije domnevno normalen, ne morejo postaviti pod vprašaj ugotovitve, da je dejansko obstajala zasebna in stalna skupina oseb in podjetij, ki so sodelovali v zadevnih izmenjavah.

340 Poleg tega tudi ob predpostavki, da so bili sodelujoči trgovci člani drugih klepetalnic, ker se klepetalnice na promptnem valutnem trgu obširno uporabljajo, ali da se sestava teh klepetalnic pogosto spreminja, dejstvo ostaja, da vse izmenjave informacij, analizirane v izpodbijanem sklepu, omogočajo, da se ugotovi istovetnost trgovcev, ki so sodelovali v zadevni klepetalnici v celotnem obdobju kršitve.

341 Tretjič, obstoj celovitega načrta, s katerim se je uresničeval enoten protikonkurenčni cilj, potrjujejo tudi drugi elementi iz spisa. Kot kažejo vsi dokazi iz zadevnega obdobja, ki jih je zbrala Komisija, so se zadevna ravnanja vsa nanašala na iste proizvode, in sicer na valute G10. To presojo ponazarja več pogovorov, ki jih je Komisija analizirala v izpodbijanem sklepu in glede na katere so isti trgovci v istem dnevu izmenjevali informacije o teh valutah (glej na primer pogovore, omenjene v točkah 92, 101 in 132 zgoraj).

342 Ker pa so elementi, našteti v točkah od 337 do 341 zgoraj, upoštevni za presojo, ali se ravnanja uvrščajo v celovit načrt in so del enotne kršitve, na podlagi sodne prakse, navedene v točki 334 zgoraj, je Komisija pravilno ugotovila obstoj celovitega načrta, s katerim se je uresničeval skupni cilj.

343 Poleg tega, kar zadeva domnevne legitimne in za konkurenco pozitivne razloge za izmenjave informacij, je treba v delu, v katerem so v njih ponovljene trditve, navedene v okviru drugega dela drugega tožbenega razloga, ki je bil analiziran zgoraj, napotiti na razlogovanje, predstavljeno v točkah od 287 do 319 zgoraj, da bi se ti razlogi zavrnili s to isto obrazložitvijo.

344 Zato je treba trditve, s katerimi želijo tožeče stranke ovreči ugotovitev Komisije glede obstoja celovitega načrta, s katerim se je uresničeval skupni cilj, zavrniti.

2) Seznanjenost z uresničevanim skupnim ciljem in namen prispevati k njemu

345 Komisija je v točkah od 500 do 505 obrazložitve izpodbijanega sklepa preučila, ali so družbe Credit Suisse nameravale prispevati k skupnemu cilju in ali so vedele za kršitvena ravnanja drugih sodelujočih. V bistvu je menila, prvič, da je njihov trgovec nameraval prispevati k temu cilju, ker je v zadevni klepetalnici prejemal in zagotavljal poslovno občutljive informacije, in drugič, da je vedel za izmenjave informacij in osnovni dogovor ter je vedel ali bi vsekakor moral razumno predvideti, da izmenjave informacij trgovcem omogočajo, da opredelijo priložnosti za usklajevanje. Poleg tega je Komisija v točkah od 507 do 538 obrazložitve izpodbijanega sklepa zavrnila več trditev družb Credit Suisse.

346 Nazadnje, kar zadeva odgovornost družb Credit Suisse za enotno in trajajočo kršitev, jo je Komisija v točkah od 539 do 547 obrazložitve izpodbijanega sklepa izključila za osnovni dogovor in za občasne primere usklajevanja, vendar pa jo je ugotovila za ponavljajoče se in obširne izmenjave aktualnih ali v prihodnost usmerjenih in poslovno občutljivih informacij, ki so bile del navedene kršitve.

347 Tožeče stranke Komisiji očitajo, da je o tem, da je njihov trgovec vedel za protikonkurenčni cilj ali celo za protikonkurenčni celoviti načrt, sklepala na podlagi, prvič, ugotovitev, v skladu s katerimi pogovori kažejo, da je ta trgovec poznal identiteto administratorja in članov zadevne klepetalnice (točka 527 obrazložitve izpodbijanega sklepa), da je bil, ko se je ponovno pridružil tej klepetalnici, nagovorjen z njegovim vzdevkom (točka 525 obrazložitve izpodbijanega sklepa), da se navedeni klepetalnici ni ponovno pridružil in ni bil povabljen po naključju (točka 155 obrazložitve izpodbijanega sklepa), da je po ponovni pridružitvi tej klepetalnici uporabljal iste prakse ali da se je moral zavedati, da so cilj in pravila klepetalnice ostali nespremenjeni (točka 521 obrazložitve izpodbijanega sklepa), in, drugič, vloge za poravnavo, ki jo je predložila druga banka, ki ni naslovnik izpodbijanega sklepa in za katero je trgovec družb Credit Suisse delal pred tem. V zvezi s tem trdijo, da je Komisija napačno uporabila pravo s tem, da se je oprla na dokaze o pogovorih in vlogo druge banke za poravnavo, ki so iz časa pred obdobjem sodelovanja družb Credit Suisse pri kršitvi.

348 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

349 Na prvem mestu je treba navesti, prvič, da večina ugotovitev Komisije iz točk obrazložitve izpodbijanega sklepa, omenjenih v točki 347 zgoraj, temelji na pogovorih z dne 7. februarja 2012, ki so se torej zgodili v upoštevnem obdobju. Drugič, navesti je treba, da je Komisija v točki 519 obrazložitve izpodbijanega sklepa pravilno menila, da je predhodna zaposlitev trgovca družb Credit Suisse del konteksta in da jo lahko upošteva pri dokazovanju, da so družbe Credit Suisse vedele za kršitev. Kot je namreč Komisija poudarila v odgovoru na tožbo, iz sodne prakse izhaja, da so dogodki, ki so se zgodili zunaj obdobja kršitve, očitane podjetju, elementi, ki so del sklopa indicev, na katere se Komisija lahko sklicuje, da bi dokazala protikonkurenčnost ravnanja tega podjetja (glej v tem smislu sodbo z dne 2. februarja 2012, Denki Kagaku Kogyo in Denka Chemicals/Komisija, T-83/08, neobjavljena, EU:T:2012:48, točka 188).

350 Na drugem mestu je treba opozoriti, da je ugotovitev obstoja enotne kršitve ločena od vprašanja, ali se nekemu podjetju lahko pripiše odgovornost za to kršitev v celoti (glej v tem smislu sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točka 174). Poleg tega je treba pripisljivost enotne in trajajoče kršitve v celoti nekemu podjetju presojati glede na dva elementa, in sicer, prvič, to, da je to podjetje namerno prispevalo k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi sodelujoči, in, drugič, to da je vedelo za kršitvena ravnanja, ki so jih načrtovala ali izvajala druga podjetja pri izpolnjevanju istih ciljev, ali je lahko ta ravnanja razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje (glej točke od 324 do 329 zgoraj).

351 V obravnavani zadevi je treba ob upoštevanju izrecnega besedila točk 543, 545 in 547 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi z izrekom tega sklepa ugotoviti, da Komisija, kot je potrdila na obravnavi v odgovor na vprašanje Splošnega sodišča, družbam Credit Suisse ni pripisala odgovornosti za enotno in trajajočo kršitev v celoti, temveč jim odgovornost za to kršitev pripisuje v delu, v katerem so sodelovale pri enem od njenih elementov, in sicer v ponavljajočih se in obširnih izmenjavah aktualnih ali v prihodnost usmerjenih in poslovno občutljivih informacij.

352 Ker pa je bilo ugotovljeno, da družbe Credit Suisse niso odgovorne za zadevno kršitev v celoti, temveč v delu, v katerem so sodelovale pri enem od njenih elementov, v obravnavanem primeru nikakor ni treba analizirati, ali so vedele za tajna ravnanja drugih udeležencev pri tej kršitvi in so nameravale s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi sodelujoči (glej v tem smislu sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točka 177).

353 Iz tega torej izhaja, da analiza v izpodbijanem sklepu, ki se nanaša na „namen prispevati k skupnemu cilju in [na] seznanjenost“, nikakor ne vpliva na pripisljivost očitane kršitve družbam Credit Suisse. Zato tožeče stranke ne morejo uspešno izpodbijati utemeljenosti razlogov iz te analize, da bi omajale to pripisljivost.

3) Distanciranje od izmenjav informacij

354 Komisija je v točkah od 529 do 533 obrazložitve izpodbijanega sklepa v odgovor na trditve družb Credit Suisse, navedene v upravnem postopku, menila, da se trgovec te banke ne le ni distanciral od zadevnih izmenjav informacij, ampak je po tem, ko se je zaposlil pri teh družbah, ponovno začel sodelovati v njih.

355 Tožeče stranke v okviru svojih trditev trdijo, da je Komisija trgovcu družb Credit Suisse zmotno očitala, da se ni distanciral od izmenjav informacij, do katerih je prišlo v zadevni klepetalnici, da bi se izognil odgovornosti. Po njihovem mnenju so bili trgovci samodejno prijavljeni v vse klepetalnice, katerih člani so bili, ob svoji prijavi v Bloombergov sistem, pri čemer pa zgolj iz te prijave ni mogoče sklepati o seznanjenosti s pogovori, v katerih trgovec ni sodeloval.

356 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

357 V zvezi s tem je treba glede vprašanja, ali lahko Komisija kot dokaz za protikonkurenčno ravnanje upošteva pogovore, ki so potekali v okviru klepetalnice, v katero je bilo zadevno podjetje prijavljeno, vendar v njej ni dejavno sodelovalo, opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso pasivni načini udeležbe pri kršitvi – kot je prisotnost podjetja na sestankih, na katerih so bili sklenjeni sporazumi s protikonkurenčnim ciljem, ne da bi to podjetje temu očitno nasprotovalo – razlagajo kot sostorilstvo, ki povzroči njegovo odgovornost v okviru člena 101(1) PDEU, ker je posledica tihega odobravanja nezakonite pobude brez javnega distanciranja od njene vsebine ali brez njene prijave upravnim organom spodbujanje nadaljevanja kršitve, zaradi česar je oteženo njeno odkritje (glej v tem smislu sodbo z dne 22. oktobra 2015, AC-Treuhand/Komisija, C-194/14 P, EU:C:2015:717, točka 31 in navedena sodna praksa).

358 Res je, da narave zadevne kršitve, ki je imela obliko večstranskih stikov med različnimi akterji v zadevni klepetalnici, ni mogoče šteti za „sodelovanje“ na „sestanku“ v smislu sodne prakse, navedene v točki 357 zgoraj. Vendar tožeče stranke ne navajajo razlogov, ki bi preprečevali prenos te sodne prakse na pogovore, ki potekajo v okviru spletnih klepetalnic. Dejstvo, da trgovci bank, vpletenih v dejanja, niso fizično prisotni, temveč so le na daljavo prijavljeni v zadevno klepetalnico, v kateri so potekale sporne izmenjave, namreč ni upoštevno, ker je, kot je razvidno iz točk od 77 do 173 zgoraj, vsebina teh izmenjav protikonkurenčna.

359 Poleg tega, če je treba sklicevanje na sodbi z dne 30. novembra 2011, Quinn Barlo in drugi/Komisija (T-208/06, EU:T:2011:701, točka 51), in z dne 10. oktobra 2014, Soliver/Komisija (T-68/09, EU:T:2014:867, točka 105), razumeti tako, da skušajo tožeče stranke z njim izpodbijati uporabo sodne prakse glede zahteve po javnem distanciranju, čeprav protikonkurenčnost teh

izmenjav ni bila ugotovljena, je treba to sklicevanje zavrniti kot neutemeljeno. Iz razlogov, navedenih v točkah od 77 do 173 zgoraj, je Komisija namreč dokazala protikonkurenčnost zadevnih izmenjav.

360 Tako je Komisija v obravnavani zadevi upravičeno menila, da so družbe Credit Suisse vedele za izmenjave informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, v katero je bil njihov trgovec prijavljen, tudi če ni dejavno sodeloval v nekaterih izmed izmenjav, analiziranih v izpodbijanem sklepu. Ker ni bilo javnega distanciranja od zadevnih praks ali prijave teh praks upravnim organom, je bilo torej mogoče ugotoviti odgovornost družb Credit Suisse.

361 Drugače bi lahko bilo le, če bi tožeče stranke z zanesljivimi dokazi, opremljenimi z natančnim časovnim žigom, lahko dokazale, da se družbe Credit Suisse dejansko niso seznanile z očitanimi izmenjavami informacij ali so se z njimi seznanile šele takrat, ko so informacije iz teh izmenjav že izgubile občutljivost.

362 V zvezi s tem niso tožeče stranke predložile nobenega dokaza v tej smeri, saj zgolj navajajo, da od več kot 100 izmenjav informacij, analiziranih v izpodbijanem sklepu, 36 izmenjav ustreza primerom, v katerih trgovec družb Credit Suisse (i) ni bil prijavljen, (ii) ni bil dejaven in (iii) ni bil zaposlen v družbah Credit Suisse, vendar se pri tem ne sklicujejo na nobeno konkretno izmenjavo informacij. S takimi trditvami, ki niso podprte ter so na splošno in nedoločno usmerjene zoper 36 izmenjav informacij, analiziranih v navedenem sklepu, pa ni mogoče ovreči ugotovitve Komisije, da je ta trgovec sodeloval pri vseh izmenjavah informacij, analiziranih v izpodbijanem sklepu za upoštevno obdobje, in posledično ugotovitve Komisije v zvezi z odgovornostjo družb Credit Suisse zaradi tega sodelovanja.

363 Zato je treba šteti, da ugotovitev Komisije ne vključuje napak, in zavrniti trditve tožečih strank v zvezi z njo.

364 Dodatno je treba, ker tožeče stranke v naslovu tega tožbenega razloga ter naslovu in besedilu tega dela omenjajo nezadostnost obrazložitve, kar zadeva v bistvu opredelitev kot enotne in trajajoče kršitve, uporabljeno v izpodbijanem sklepu – in tudi ob predpostavki, da bi taka nepodprta omemba lahko pomenila dopustno trditev v smislu člena 76(d) Poslovnika –, ugotoviti, da Komisija ni kršila obveznosti obrazložitve na podlagi člena 296, drugi odstavek, PDEU. Iz preučitve tega tožbenega razloga je namreč razvidno, da so na podlagi pojasnil, zagotovljenih v izpodbijanem sklepu, tožeče stranke lahko razumele razlogovanje Komisije glede te opredelitve, Splošno sodišče pa je v zvezi s tem lahko opravilo nadzor, tako da so zahteve iz navedene določbe izpolnjene (glej v zvezi s tem sodbo z dne 23. novembra 2023, Ryanair/Komisija, C-210/21 P, EU:C:2023:908, točka 105 in navedena sodna praksa).

365 Zato je treba prvi del tretjega tožbenega razloga zavrniti.

b) Drugi del tretjega tožbenega razloga: napačna uporaba prava v zvezi z opredelitvijo osnovnega dogovora kot elementa enotne in trajajoče kršitve, ki je bil lahko predmet različnih stopenj sodelovanja

366 Tožeče stranke v okviru drugega dela tretjega tožbenega razloga v bistvu trdijo, da osnovni dogovor ni od izmenjave informacij ločena vrsta ravnanja, pri kateri bi družbe Credit Suisse lahko delno sodelovale, temveč je „*modus operandi*“ domnevne kršitve. Ugotavljajo, da je

Komisija storila napako oziroma si je celo nasprotovala, ker je menila, da to, da družbe Credit Suisse niso sodelovale v osnovnem dogovoru in občasnih primerih usklajevanja, ne spremeni ugotovitve glede njihovega sodelovanja v izmenjavah informacij.

367 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

368 Uvodoma je treba poudariti, da tožeče stranke v okviru drugega dela tretjega tožbenega razloga v omejenem obsegu in ob napotovanju na trditve, predstavljene v okviru prvega tožbenega razloga, ponavljajo svojo trditev, da v bistvu izmenjave informacij niso neodvisne od osnovnega dogovora. To trditev pa je treba zavrniti iz istih razlogov, kot so bili navedeni v točkah od 48 do 59 zgoraj.

369 Ob upoštevanju tega je treba opozoriti, da je Komisija pravilno ugotovila, da gre pri osnovnem dogovoru in izmenjavah informacij za ločena elementa enotne in trajajoče kršitve, ki se je izvajala z enakim načinom delovanja („*modus operandi*“), in sicer z vsakodnevnimi in pogostimi pogovori o poslovno občutljivih informacijah v zadevni klepetalnici (glej točke od 334 do 342 zgoraj). Poleg tega dokazi, navedeni v izpodbijanem sklepu, kažejo, da je trgovec družb Credit Suisse sodeloval v izmenjavah informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, kar tožeče stranke izrecno priznavajo v svojih pisanjih, pa čeprav le za veliko večino teh izmenjav.

370 Tako ob upoštevanju ponavljajočih se in obširnih izmenjav aktualnih ali v prihodnost usmerjenih in poslovno občutljivih informacij, ki so bile analizirane v izpodbijanem sklepu, napaka pri opredelitvi, ki jo je Komisija storila v zvezi s pogovorom z dne 9. maja 2012, preučenim v točki 276 obrazložitve izpodbijanega sklepa (glej točke od 107 do 117 zgoraj), nima posledic za ugotovitev Komisije, da so družbe Credit Suisse sodelovale pri enotni in trajajoči kršitvi.

371 Poleg tega je treba poudariti, da tožeče stranke v svojih pisanjih pred Splošnim sodiščem ne izpodbijajo trajajoče narave enotne kršitve. Na obravnavi so vseeno navedle, da bi moralo Splošno sodišče ob upoštevanju dejstva, da nekatere izmenjave informacij, na katere se je Komisija oprla v izpodbijanem sklepu, ne omogočajo, da bi se dokazal obstoj enotne in trajajoče kršitve, zaradi take ugotovitve preučiti tudi trajajočo naravo celotnega kartela, katerega del so domnevno te izmenjave informacij. Ker pa ta trditev tožečih strank ni bila predstavljena v okviru tožbe, kot je Komisija v bistvu navedla na obravnavi, in ne izhaja iz pravnih ali dejanskih okoliščin, ki so se razkrile med postopkom, ter je ni mogoče razumeti kot razširitev njenih trditev, navedenih v podporo tretjemu tožbenemu razlogu, je prepozna in posledično nedopustna na podlagi člena 84(1) Poslovnika, s katerim je v bistvu prepovedano navajanje novih trditev med postopkom (glej v tem smislu sodbo z dne 16. decembra 2020, Fakro/Komisija, T-515/18, neobjavljena, EU:T:2020:620, točka 92).

372 Ugotovitev Komisije, da so družbe Credit Suisse sodelovale pri enotni in trajajoči kršitvi, je treba torej potrditi, kar zadeva izmenjave informacij.

373 Iz navedenega izhaja, da je treba drugi del tretjega tožbenega razloga in torej ta tožbeni razlog v celoti zavrniti.

4. Peti tožbeni razlog: kršitev načela dobrega upravljanja

374 Tožeče stranke v okviru petega tožbenega razloga Komisiji očitajo, da je v bistvu kršila načelo dobrega upravljanja. Trdijo, da Komisija ni izpolnila svoje obveznosti, da nepristransko in skrbno preišče dokaze iz spisa, ker se je selektivno oprla na te dokaze in na izjave tretjih strank v hibridnem postopku, česar ne more upravičiti s svojo domnevno obravnavo številnih finančnih zadev.

375 Poleg tega se naj načelo proste presoje dokazov ne bi smelo razumeti tako, da je razlaga dokazov, ki jo poda Komisija, odločilna, ker bi bilo to očitno nezdružljivo s pravico družb Credit Suisse do obrambe. Iz načela, v skladu s katerim domneva nedolžnosti narekuje, da se v dvomu odloči v korist tožeče stranke, naj bi izhajalo, da je v primeru nezanesljivih dokazov dokazno breme, ki ga nosi tožeča stranka, da z dokazi ovrže trditve Komisije, prav tako ublaženo.

376 Poleg tega, prvič, naj Komisija ne bi spoštovala svoje obveznosti, da kritično preuči informacije, predložene v okviru postopka poravnave, in drugič, naj v rednem postopku ne bi izvedla „nove preučitve dokazov, ki jih je imela na voljo, po načelu ‚*tabula rasa*‘“. Komisija naj prav tako ne bi pravilno izvajala svoje diskrecijske pravice, ki ji omogoča, da odloči, ali je smiselno sprejeti dodatne preiskovalne ukrepe.

377 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

378 V skladu s členom 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki se nanaša na „pravico do dobrega upravljanja“, ima vsakdo med drugim pravico, da institucije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko. Ta zahteva nepristranskosti zajema subjektivno nepristranskost v smislu, da noben član zadevne institucije, ki vodi postopek v zadevi, ne sme biti pristranski in ne sme imeti osebnih predsodkov, ter objektivno nepristranskost v smislu, da mora institucija zagotoviti primerna jamstva, da se v zvezi s tem izključi vsak upravičen dvom (glej sodbo z dne 11. julija 2013, Ziegler/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, točka 155 in navedena sodna praksa).

379 Med jamstvi, zagotovljenimi s pravnim redom Unije v upravnih postopkih, ki so povezana z načelom dobrega upravljanja, je obveznost pristojne institucije, da skrbno in nepristransko preuči vse upoštevne elemente posamezne zadeve (glej sodbo z dne 27. septembra 2012, Shell Petroleum in drugi/Komisija, T-343/06, EU:T:2012:478, točka 170 in navedena sodna praksa).

380 Uvodoma je treba navesti, da čeprav se tožeče stranke v okviru tega tožbenega razloga sklicujejo na kršitev pravice do obrambe, v zvezi s tem ne navajajo nobenih konkretnih trditev. Zdi se namreč, da njihove trditve temeljijo bolj na zamenjevanju na eni strani spoštovanja zahteve po objektivni nepristranskosti s strani Komisije in na drugi strani priložnosti za učinkovito obrambo v trenutku, ko je Komisija na družbe Credit Suisse naslovila svoje ugotovitve o možnih kršitvah. Tožeče stranke ne prerekajo tega, da so družbe Credit Suisse imele priložnost tako pisno kot ustno učinkovito uveljavljati svojo pravico do obrambe v skladu z vsemi postopkovnimi jamstvi, povezanimi z učinkovitim uveljavljanjem te pravice, v okviru rednega upravnega postopka pred sprejetjem izpodbijanega sklepa, ter torej izpodbijati dejstva in dokaze, na katere se opira Komisija.

381 Ob tem pa tožeče stranke menijo, da je Komisija „prezrla“ „pomisleke“ in pojasnila, ki so jih družbe Credit Suisse navedle med upravnim postopkom, kar je domnevno povzročilo, da je ta institucija kršila svojo zahtevo po nepristranskosti v okviru „nove preučitve dokazov, ki jih je

imela na voljo, po načelu ‚*tabula rasa*‘“. Vendar na podlagi nobene od trditev tožečih strank ni mogoče ugotoviti, da Komisija v obravnavani zadevi ni nudila vseh jamstev za izključitev vsakršnega upravičenega dvoma o njeni nepristranskosti pri preučitvi primera, kar zadeva družbe Credit Suisse, ter zlasti pri preučitvi trditev in dokazov, ki so jih te družbe lahke predložile v okviru uveljavljanja svoje pravice do obrambe v rednem upravnem postopku. Okoliščina, da se ti „pomisleki“ in pojasnila, ki so jih družbe Credit Suisse navedle med upravnim postopkom, Komisiji niso zdeli prepričljivi, namreč spada v okvir preizkusa utemeljenosti presoj, ki jih je izvedla ta institucija, ne pa v okvir nadzora spoštovanja jamstev, ki so s pravom Unije priznana v rednem upravnem postopku.

382 Tako tožeče stranke Komisiji ne morejo utemeljeno očitati kakršnega koli neizvajanja njene diskrecijske pravice glede tega, ali je bilo smiselno sprejeti dodatne preiskovalne ukrepe, da bi se preverile trditve, ki so jih družbe Credit Suisse navedle v upravnem postopku. Poleg tega, da je zadnjenavedena trditev splošna, saj tožeče stranke z njo zgolj trdijo, da bi bila uporaba dodatnih preiskovalnih pooblastil s strani Komisije „primerna na kompleksnem trgu“, namreč sloni na napačni premisi, da je konkurentom na zadevnem trgu dovoljeno izmenjevati poslovno občutljive informacije pri običajnem opravljanju njihovih dejavnosti.

383 Ker ima Komisija vsekakor polje proste presoje glede smiselnosti sprejetja preiskovalnih ukrepov (glej v tem smislu sodbo z dne 2. februarja 2022, Scania in drugi/Komisija, T-799/17, EU:T:2022:48, točka 154), ji nikakor ni bilo treba uporabiti njenih preiskovalnih pooblastil, da bi za preverjanje trditev družb Credit Suisse zahtevala dodatne podatke ali se posvetovala s strokovnjakom.

384 Poleg tega je treba ugotoviti, da zahteva po nepristranskosti pri ponovni preučitvi zadeve glede na postopek poravnave ob upoštevanju stranke, ki se je odločila, da se ne bo poravnala, ne more biti ovira za dejanske ugotovitve ali pravne opredelitve, podobne tistim iz sklepa o poravnavi, če v to smer kažejo dokazi, ki so na voljo Komisiji (glej *a contrario* sodbo z dne 2. februarja 2022, Scania in drugi/Komisija, T-799/17, EU:T:2022:48, točka 149).

385 V zvezi s tem s trditvami tožečih strank glede dokazov, na katere se je Komisija oprla v izpodbijanem sklepu, ni mogoče dokazati, da je bila kakor koli pristranska. Tožeče stranke namreč zgolj trdijo, da je Komisija izbrala dokaze, ki ustrezajo njeni vnaprej določeni različici zadeve, ne da bi v zvezi s tem zagotovile kakršen koli konkreten podatek. Prav tako zgolj trdijo, da je Komisija izključila druge dokaze, ki so jih predložile družbe Credit Suisse in ki domnevno pod vprašaj postavljajo ugotovitve Komisije iz izpodbijanega sklepa, pri čemer v enem stavku ponavljajo enako utemeljitev, kot je tista, ki je bila zavrnjena v okviru njihovega prvega tožbenega razloga.

386 Poleg tega je treba v zvezi s tem, da tožeče stranke ponavljajo trditve, ki so jih predstavile v okviru prvega tožbenega razloga ter se nanašajo na to, da dokazi, predloženi zaradi doseganja prizanesljivosti, in dokumenti, ki so privedli do poravnave, vzbujajo dvome glede pravil osnovnega dogovora, ki jih je opredelila Komisija, opozoriti, da jih Splošnemu sodišču ni treba preučiti iz razlogov, navedenih v točki 58 zgoraj.

387 Poleg tega, ker je Komisija ob opiranju na zadosten in za to zadevo specifičen sklop indicev dokazala obstoj kršitve in sodelovanje družb Credit Suisse pri njej, to, da naj bi bile nekatere navedbe Komisije glede cilja, uresničevanega z izmenjavami informacij, vzete iz stavka iz izjave, ki jo je podala v upravnem postopku tretja stranka, ne more razkrivati nobene kršitve načela dobrega upravljanja. Nazadnje, trditev tožečih strank, da v bistvu domneva nedolžnosti pomeni,

da je v primeru nezanesljivih dokazov dokazno breme, ki ga nosijo tožeče stranke, da z dokazi ovržejo trditve Komisije, ublaženo, je treba zavrniti, ker tožeče stranke niso dokazale, da so bili dokazi, na katere se je oprla Komisija, nezanesljivi.

388 Iz zgoraj navedenih razlogov je treba peti tožbeni razlog v celoti zavrniti.

5. Sklepna ugotovitev glede člena 1 izpodbijanega sklepa

389 Iz preučitve prvega, drugega, tretjega in petega tožbenega razloga, ki se navajajo v utemeljitev predloga za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijanega sklepa, v skladu s katerim je Komisija menila, da so družbe Credit Suisse kršile člen 101(1) PDEU s tem, da so sodelovale pri enotni in trajajoči kršitvi, izhaja, da ti tožbeni razlogi niso utemeljeni in da je torej treba ta predlog zavrniti.

B. Člen 2(a) izpodbijanega sklepa

1. Četrti tožbeni razlog: kršitev člena 23 Uredbe št. 1/2003, Smernic o načinu določanja glob, načel sorazmernosti in enakega obravnavanja ter obveznosti obrazložitve

390 Tožeče stranke v okviru četrtega tožbenega razloga Komisiji očitajo različne napake, ki naj bi bile storjene v različnih fazah izračuna zneska globe, naložene družbam Credit Suisse. Ta tožbeni razlog je razdeljen na pet delov. Prvi del se nanaša na napako pri izračunu približka. Drugi del se nanaša na napako v zvezi z znižanjem globe, priznanim iz naslova olajševalnih okoliščin. Tretji del se nanaša na napako v zvezi s precenitvijo globe zaradi faktorja, povezanega s težo kršitve. Četrti del se nanaša na kršitev načela enakega obravnavanja. Nazadnje, peti del se nanaša na nezadostno obrazložitev izpodbijanega sklepa v zvezi s sorazmernostjo izračuna globe, naložene tožečim strankam, glede na globo, naloženo drugim sodelujočim pri kršitvi.

391 Uvodoma je treba opozoriti, da sistem sodnega nadzora sklepov Komisije v zvezi s postopki na podlagi členov 101 in 102 PDEU zajema nadzor nad zakonitostjo aktov institucij, določen v členu 263 PDEU (glej sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točka 47 in navedena sodna praksa).

392 Obseg nadzora zakonitosti iz člena 263 PDEU se razteza na vse elemente sklepov Komisije v zvezi s postopki na podlagi členov 101 in 102 PDEU, nad katerimi sodišče Unije zagotavlja poglobljen nadzor, tako glede prava kot glede dejstev, ob upoštevanju tožbenih razlogov in vseh upoštevnih elementov, ki jih navede tožeča stranka (glej sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točka 48 in navedena sodna praksa).

393 Pri tem nadzoru se sodišče ne bi smelo opirati na polje proste presoje Komisije – niti glede izbire dejavnikov, ki jih upošteva pri uporabi meril iz Smernic o načinu določanja glob, niti glede njihove ocene – da bi opustilo izvedbo temeljitega nadzora nad dejstvi in uporabo prava (sodba z dne 8. decembra 2011, Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 62).

394 Vendar je treba opozoriti, da sodišči Unije v okviru nadzora zakonitosti iz člena 263 PDEU ne smeta nadomestiti obrazložitve avtorja izpodbijanega akta s svojo obrazložitvijo (glej v tem smislu sodbo z dne 24. januarja 2013, Frucona Košice/Komisija, C-73/11 P, EU:C:2013:32, točka 89 in navedena sodna praksa).

395 Prvič, Komisija je v točkah od 574 do 660 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla, da so družbe Credit Suisse namerno kršile člen 101 PDEU in da jim zato namerava naložiti globo v skladu z metodologijo, določeno v Smernicah o načinu določanja glob.

396 Drugič, Komisija je v okviru določitve vrednosti prodaje, ki se uporablja kot izhodišče za izračun osnovnega zneska glob, ugotovila, da zadevni proizvodi, in sicer valute G10, ne ustvarjajo prodaje v običajnem pomenu izraza in jih zato ni mogoče razbrati neposredno iz računovodskih izkazov sodelujočih podjetij. Zato je bilo v obravnavanem primeru primerno izračunati približek. Ta je temeljil, prvič, na nominalnih letnih zneskih, ki so ustrezali valutnim parom, s katerimi se je najbolj trgovalo in so vključevali eno od valut Evropskega gospodarskega prostora (EGP) (euro, danska krona, britanski funt, norveška krona in švedska krona), za posle, ki so bili izvedeni z nasprotnimi strankami iz EGP v mesecih sodelovanja podjetij pri kršitvi, in, drugič, na prilagoditvenem faktorju v višini cenovnega razpona, ki je odražal vrednost prihodkov od dejavnosti vzdrževanja trga in vrednost prihodkov od dejavnosti trgovanja za lastni račun.

397 Tretjič, Komisija je osnovni znesek globe družb Credit Suisse izračunala tako, da je upoštevala 16-odstotni delež približka iz naslova teže sporne kršitve, ki ga je pomnožila s posebnim količnikom trajanja za družbe Credit Suisse, in sicer 0,42 leta, na koncu pa je prištela še dodatni znesek v višini 16 % zaradi odvračanja.

398 Četrtič, Komisija je za osnovni znesek, izračunan za družbe Credit Suisse, uporabila prilagoditev. V tem okviru ni upoštevala obteževalnih okoliščin. Nasprotno pa je uporabila olajševalne okoliščine, pri čemer je od osnovnega zneska, izračunanega za družbe Credit Suisse, ker te niso bile odgovorne na eni strani za osnovni dogovor in na drugi strani za občasne primere usklajevanja, odštela po 2 %, torej skupno 4 %. Nazadnje, njihove globe ni povečala zaradi odvračanja.

a) Prvi del četrtega tožbenega razloga: napaka pri izračunu približka

399 Tožeče stranke izpodbijajo določitev vrednosti prodaje v izpodbijanem sklepu in trdijo, da sta v približku, ki ga je uporabila Komisija, vrednost prodaje družb Credit Suisse in gospodarska pomembnost sporne kršitve bistveno in samovoljno precenjeni, s čimer se ta približek oddaljuje od pojma „vrednost prodaje“, ki ga vsebujejo Smernice o načinu določanja glob.

400 Komisija izpodbija te trditve.

401 V skladu s točko 13 Smernic o načinu določanja glob bo Komisija „[z]a določitev osnovnega zneska globe, ki se naloži, […] uporabila vrednost prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno […] povezane s kršitvijo, v upoštevnem geografskem območju znotraj ozemlja EGP“.

402 V uvodnem delu Smernic o načinu določanja glob je v točki 6 pojasnjeno, da „se kombinacija vrednosti prodaje, povezane s kršitvijo, in trajanja šteje kot ustrezen približek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in sorazmerno težo vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi“.

403 Tako je cilj točke 13 Smernic o načinu določanja glob, da je izhodišče za izračun globe, ki se naloži podjetju, znesek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in obseg vpletenosti tega podjetja v kršitev. Zato, čeprav pojma „vrednost prodaje“ iz navedene točke ni mogoče razširiti tako, da bi zajemal prodajo zadevnega podjetja, ki ne spada na področje delovanja očitanega omejevalnega sporazuma, bi se ogrožal cilj, ki mu sledi ta določba, če bi se za ta pojem štelo, da se nanaša le na

promet, ustvarjen samo s prodajo, za katero je dokazano, da je ta omejevalni sporazum nanjo resnično vplival (sodba z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 76).

404 Opozoriti je treba tudi, da je iz točke 15 Smernic o načinu določanja glob razvidno, da bo Komisija za določitev vrednosti prodaje podjetja uporabila najboljše razpoložljive podatke tega podjetja.

405 Komisija je v točkah od 584 do 620 obrazložitve izpodbijanega sklepa vrednost prodaje določila z uporabo približka, ker dejavnosti promptnega trgovanja z valutami G10 ne ustvarjajo prodaje v običajnem pomenu izraza.

406 V zvezi s tem je Komisija menila, da je kot približek primerno uporabiti nominalne letne zneske družb Credit Suisse, ki ustrezajo valutnim parom, s katerimi se najbolj trguje in vključujejo eno od valut EGP, to so euro, britanski funt, norveška krona, švedska krona ali danska krona, v mesecih sodelovanja teh družb pri zadevni kršitvi, in so bili ustvarjeni z nasprotnimi strankami iz EGP, ti zneski pa so bili nato pomnoženi z enotnim prilagoditvenim faktorjem v višini cenovnega razpona, ki je odražal vrednost prihodkov od, prvič, dejavnosti vzdrževanja trga (v nadaljevanju: prilagoditveni faktor, povezan z vzdrževanjem trga) in, drugič, dejavnosti trgovanja za lastni račun (v nadaljevanju: prilagoditveni faktor, povezan s trgovanjem za lastni račun). Komisija je zato za vrednost prodaje družb Credit Suisse uporabila znesek 381.888.991 EUR.

1) Nominalni letni zneski družb Credit Suisse

407 Komisija je v točki 628 obrazložitve izpodbijanega sklepa v zvezi s trditvijo družb Credit Suisse, da nominalni zneski, upoštevni za izračun približka, vključujejo posle, v katerih so družbe Credit Suisse kupovale likvidnost, ne pa poslov, v katerih so te družbe likvidnost zagotavljale, navedla, da ta trditev ni upoštevna. V zvezi s tem je poudarila, da se način, ki ga trgovci izberejo za varovanje pred tveganjem, povezanim z odprtimi pozicijami v njihovem portfelju, in za obvladovanje tega tveganja, ne bi smel upoštevati ter da iskanje likvidnosti, ohranjanje in povečevanje ali zapiranje odprtih pozicij pomenijo bistvo dejavnosti trgovca in da gre za dejavnosti, ki so vgrajene v nakupne in prodajne cene, ki jih trgovci ponujajo svojim strankam.

408 Tožeče stranke menijo, da metodologija, ki jo je Komisija uporabila v izpodbijanem sklepu, napačno vključuje nominalne zneske, povezane s posli, v katerih družbe Credit Suisse pridobivajo likvidnost, ker se zaradi take vključitve njim pripisujejo nominalni zneski drugih bank. Ti zneski naj bi namreč pomenili stroške opravljanja storitve vzdrževanja trga in naj jih zato ne bi bilo mogoče vključiti v izračun vrednosti prodaje, katerega namen je določiti prihodke. Komisija naj bi tako precenila gospodarsko pomembnost domnevne kršitve.

409 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

410 Uvodoma je treba poudariti, da tožeče stranke ne izpodbijajo samega načela preračuna nominalnih zneskov na letno osnovo, temveč skušajo iz teh zneskov izključiti transakcije nakupa valut s strani družb Credit Suisse.

411 Ob upoštevanju tega je treba ugotoviti, da je Komisija pri uporabi metodologije za izračun približka, ker ni bilo zneskov, ki bi jih bilo mogoče razbrati neposredno iz računovodskih izkazov sodelujočih podjetij, skušala ravnati na način, ki je primerljiv z izračunom vrednosti prodaje

v delu, v katerem se ta vrednost oceni s kombinacijo količine prodanih enot in njihove prodajne cene (točki 585 in 586 obrazložitve izpodbijanega sklepa). Tako je v obravnavani zadevi navedena količina ustrezala nominalnim letnim zneskom.

412 Komisija pri izračunu teh nominalnih zneskov sicer res ni razlikovala med nominalnimi zneski, ki so ustrezali poslom, ki so jih družbe Credit Suisse izvedle za nakup ali za zagotavljanje likvidnosti. Vendar je treba neobstoj takega razlikovanja pri izračunu nominalnih letnih zneskov šteti za utemeljen s posebnostmi promptnega valutnega trga, ki jih tožeče stranke ne izpodbijajo in v skladu s katerimi so prihodki odvisni od celotne transakcije menjave valutnega para, in sicer transakcije prodaje in nakupa. Natančneje, kot pravilno trdi Komisija, ker trgovec na trgu promptnega valutnega trgovanja skuša ustvariti dobiček od svojih poslov, ki zajemajo hkrati nakup in prodajo, je posel, katerega namen je nakup likvidnosti na trgu, sestavni del njegove običajne dejavnosti na tem trgu in zlasti njegovih prihodkov.

413 V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, transakcij nakupa valut, ki so jih izvedle družbe Credit Suisse, za namene določitve približka ni mogoče izključiti iz nominalnih zneskov z obrazložitvijo, da v bistvu ne pomenijo prihodkov v strogem pomenu besede, in prav tako ne z obrazložitvijo, da se zaradi njih tem družbam pripisujejo nominalni zneski drugih bank.

414 V zvezi s tem se tožeče stranke ne morejo veljavno opirati na metodo, ki je predstavljena v zapisku, priloženem Prilogi C.5 k repliki. V repliki se namreč zgolj na splošno sklicujejo na navedeno prilogo. Splošno sodišče pa ni dolžno med vsemi elementi v spisu iskati tiste elemente, ki bi lahko podpirali njihovo trditev (glej v tem smislu sodbo z dne 27. septembra 2006, Roquette Frères/Komisija, T-322/01, EU:T:2006:267, točka 209).

415 Poleg tega tožeče stranke ne prerekajo tega, da so posli, s katerimi so družbe Credit Suisse – med drugimi bankami – poskušale pridobiti likvidnost, potekali na trgu, na katerega je vplival kartel in na katerem je poleg tega iskanje likvidnosti del obvladovanja tveganj, povezanih z zalogami na ravni portfelja. Da se gospodarska pomembnost kršitve, ki so jo storile te družbe, ne bi umetno zmanjševala in da posledično to Komisije ne bi privedlo k naložitvi glob, ki so brez prave zveze s področjem delovanja zadevnega kartela, pa približka – enako kot vrednosti prodaje – ni mogoče izračunati le na podlagi poslov, za katere je dokazano, da je ta kartel nanje resnično vplival, temveč se lahko tako kot v obravnavanem primeru izračuna na podlagi vseh poslov, ki spadajo na področje delovanja navedenega kartela, kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 403 zgoraj.

416 Zato je Komisija za izračun približka utemeljeno uporabila nominalne letne zneske družb Credit Suisse, ki se nanašajo na transakcije nakupa in na transakcije prodaje valut.

2) Enotni prilagoditveni faktor, uporabljen v izpodbijani odločbi

417 Komisija je v izpodbijanem sklepu za izračun približka v bistvu uporabila metodologijo, v okviru katere je nominalne letne zneske pomnožila s prilagoditvenim faktorjem. Glede tega prilagoditvenega faktorja je štela, da je sestavljen na eni strani iz prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, in na drugi strani iz prilagoditvenega faktorja, povezanega s trgovanjem za lastni račun.

i) Prilagoditveni faktor, povezan z vzdrževanjem trga

418 Komisija je v izpodbijanem sklepu menila, da je treba, kar zadeva vrednost prihodkov od vzdrževanja trga, prilagoditveni faktor določiti na 50 % cenovnega razpona, da bi se upoštevalo, da je celoten cenovni razpon odvisen od obeh strank posla in da zato prihodki, ki jih trgovec ustvari z danim poslom, predstavljajo polovico tega cenovnega razpona. Komisija je za rekonstrukcijo tega razpona sklenila uporabiti podatke iz izmenjav informacij v zadevni klepetalnici, med katerimi se je razpravljalo o cenovnih razponih v zvezi s posli v vrednosti do 500 milijonov v osnovni valuti, in sicer iz vzorca izmenjav informacij, ki so zajemale cenovne razpone, ki je obsegal obdobje 2011–2012. Tako je določila območje cenovnih razponov od 6,2 do 8,9 točke, ki je temeljilo na metodologiji, v okviru katere je bil, prvič, spodnji konec območja cenovnih razponov določen na nižji vrednosti med povprečjem in mediano najmanjših razponov ter, drugič, zgornji konec območja določen na višji vrednosti med povprečjem in mediano največjih razponov. To območje je bilo uporabljeno za določitev primernega cenovnega razpona, ki je bil ocenjen na 7 točk, ker je bila ta raven v bližini sredine cenovnega razpona, izhajajočega iz teh izmenjav, ki so vključevale vse kombinacije valut G10 z vsaj eno valuto EGP. Na podlagi zmanjšanja za polovico razpona je ta prilagoditveni faktor ocenila na 3,5 točke (točke 597, 598 in od 604 do 609 obrazložitve ter opomba 501).

419 Tožeče stranke trdijo, da je prilagoditveni faktor, povezan z vzdrževanjem trga, neustrezen in pristranski, ker so v njem uporabljeni večji razponi, ki precenjujejo približek za družbe Credit Suisse in ne odražajo gospodarske pomembnosti kršitve. Kot navajajo, je vzorec, ki ga je Komisija uporabila v izpodbijanem sklepu, omejen in nereprezentativen, zlasti ker se ne nanaša na obdobje sodelovanja družb Credit Suisse pri navedeni kršitvi. Po njihovem mnenju Komisija „ustreznosti“ svoje metodologije ni mogla utemeljiti s tem, da so stranke v postopku poravnave sprejele razpon glob. Vsekakor naj bi lahko Komisija, čeprav se je oprla na zgoraj omenjeni vzorec, cenovne razpone ponderirala tako, da bi upoštevala porazdelitev poslov, da bi odpravila nereprezentativnost tega vzorca.

420 Tožeče stranke so na obravnavi potrdile, da so med upravnim postopkom Komisiji posredovale „najboljše razpoložljive podatke“ v primerjavi z vzorcem, ki ga je ta institucija upoštevala v izpodbijanem sklepu, in sicer podatke Bloomberg BFIX za upoštevno obdobje. Tožeče stranke so v odgovor na ukrep procesnega vodstva te podatke predložile Splošnemu sodišču.

421 Komisija izpodbija trditve tožečih strank. Po njenem mnenju je vzorec izmenjav informacij, uporabljen v izpodbijanem sklepu, najprimernejša in najbolj reprezentativna zbirka podatkov, saj se najbolj približuje gospodarski dejavnosti družb Credit Suisse, na katero se navezuje zadevna kršitev. Ta vzorec naj bi se namreč nanašal na vse pogovore v zadevni klepetalnici, v kateri so potekale izmenjave informacij, in na vse posebne finančne produkte, ki jih je zadevala kršitev, njegov vir pa naj bi bila podjetja, ki so dejansko sodelovala pri tej isti kršitvi. Komisija meni, da ji za zagotovitev enakega obravnavanja ni bilo treba razviti metodologije, prilagojene posebej družbam Credit Suisse, pač pa je upoštevala dokaze iz časa dejanskega stanja, ki so zadevali druga sodelujoča podjetja. Poleg tega meni, da je, ker je upoštevala zgolj posle v vrednosti 500 milijonov ali manj v osnovni valuti, vzorec reprezentativen za dejavnosti trgovanja sodelujočih podjetij. Vsekakor naj bi bila individualno obdobje sodelovanja družb Credit Suisse pri kršitvi in teža tega sodelovanja pri njej upoštevana že v nominalnih letnih zneskih. Komisija predlaga, naj se trditve tožečih strank zavrnejo.

422 Komisija je na obravnavi ponovila svoje stališče, da je bil vzorec izmenjav informacij, uporabljen v izpodbijanem sklepu pri izračunu prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, bolj reprezentativen kot podatki Bloomberg BFIX, ker je bil specifičen za zadevno kršitev. Komisija je v odgovor na ukrep procesnega vodstva predložila navedeni vzorec, ki po njenem mnenju pomeni „najboljše razpoložljive podatke“ za ta izračun, na podlagi katerih se je bilo torej mogoče kar najbolje približati gospodarski pomembnosti kršitve.

423 V zvezi s tem je treba poudariti, da se stranke strinjajo, da je bilo v obravnavanem primeru za izračun prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, ustrezno upoštevati polovico cenovnega razpona. Vendar pa si stranke v bistvu nasprotujejo glede vprašanja, ali vzorec pogovorov o cenovnih razponih, ki je bil v izpodbijanem sklepu uporabljen za izračun prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, pomeni „najboljše razpoložljive podatke“ v smislu točke 15 Smernic o načinu določanja glob.

424 Spomniti pa je treba, prvič, da je iz točke 15 Smernic o načinu določanja glob razvidno, da bo Komisija „[z]a določitev vrednosti prodaje podjetja […] uporabila najboljše razpoložljive podatke tega podjetja“. Tako mora pri uporabi metodologije, ki jo opredeli, med drugim paziti, da upošteva „najboljše razpoložljive podatke“, v zvezi s tem pa sodišče Unije izvaja temeljit nadzor nad dejstvi in uporabo prava, kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 393 zgoraj.

425 Drugič, v skladu s sodno prakso Sodišča se Komisija s tem, da sprejme pravila ravnanja, kot so Smernice o načinu določanja glob, in da z njihovo objavo razglasi, da jih bo v prihodnje uporabljala v zadevnih primerih, sama omeji pri izvrševanju svoje diskrecijske pravice in od teh pravil ne more odstopiti, saj bi sicer lahko bila sankcionirana zaradi kršitve splošnih pravnih načel, kot sta načelo enakega obravnavanja ali načelo varstva legitimnih pričakovanj (glej v tem smislu sodbo z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 211).

426 V obravnavanem primeru je iz izpodbijanega sklepa razvidno, da je za izračun prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, vzorec, ki ga je uporabila Komisija, zadeval 16 izmenjav informacij. Iz njega je prav tako razvidno, da se ta vzorec nanaša na cenovne razpone iz pogovorov, do katerih je prišlo leta 2011 (dva pogovora z dne 24. junija, pogovor z dne 11. julija, dva pogovora z dne 10. avgusta, pogovor z dne 20. septembra, pogovor z dne 5. oktobra in pogovor z dne 21. oktobra) in leta 2012 (pogovor z dne 5. januarja, pogovor z dne 11. januarja, pogovor z dne 31. januarja, pogovor z dne 17. februarja, pogovor z dne 1. marca, pogovor z dne 5. aprila, pogovor z dne 18. aprila in pogovor z dne 18. junija) ter med katerimi so si trgovci sporočali cenovne razpone za te valutne pare: GBP/USD (šest pogovorov), EUR/CHF (en pogovor), EUR/GBP (sedem pogovorov), GBP/JPY (en pogovor) in EUR/JPY (en pogovor).

427 V zvezi s tem je treba na prvem mestu preučiti očitke tožečih strank glede vzorca, ki ga je uporabila Komisija.

428 Prvič, glede obdobja, ki ga zadevajo cenovni razponi, ki izhajajo iz vzorca, uporabljenega v izpodbijanem sklepu, je treba enako kot tožeče stranke ugotoviti, da njegovega upoštevanja ni mogoče šteti za primerno glede na to, da presega upoštevno obdobje.

429 Upoštevanje cenovnih razponov iz več pogovorov, do katerih je prišlo zlasti leta 2011, v času pred kršitvenim obdobjem družb Credit Suisse, pa nikakor ni ustrezno za določitev približka, izhajajočega iz poslov z različnimi valutnimi pari, katerih nominalni letni zneski se nanašajo na leto 2012.

430 Zaradi nestanovitnosti in likvidnosti promptnega valutnega trga se namreč menjalni tečaji, katerih sestavina je cenovni razpon in na katere vplivajo te posebnosti trga, hitro spreminjajo, kot ponazarja tudi vzorec, uporabljen v izpodbijanem sklepu. Natančneje, ta vzorec kaže, da so se cenovni razponi za posel, ki je zadeval isti znesek in isti valutni par, razlikovali glede na datum. Tako je treba ugotoviti, da uporaba cenovnih razponov, ki so jih trgovci sporočali leta 2011, z objektivnega vidika Komisiji ne more zagotoviti natančnih informacij glede resnične višine prihodkov, ki so jih družbe Credit Suisse od vzdrževanja trga imele v letu 2012, v kršitvenem obdobju.

431 V teh okoliščinah je treba upoštevanje cenovnih razponov, ki se nanašajo na različne datume v letu 2011, šteti za neustrezno in neprimerno za to, da bi odražalo dejanski gospodarski položaj družb Credit Suisse v kršitvenem obdobju.

432 Drugič, vzorec 16 izmenjav, ki je bil uporabljen za izračun prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, je omejen v primerjavi s številom poslov, ki ustrezajo nominalnim letnim zneskom, ki jih je Komisija upoštevala, da bi lahko objektivno predstavila zlasti gospodarsko pomembnost domnevne kršitve.

433 V zvezi s tem, čeprav to število poslov v izpodbijanem sklepu ni navedeno, je treba glede na to, da se je Komisija oprla le na posle v vrednosti 500 milijonov ali manj v osnovni valuti (točka 604 obrazložitve) in da nominalni zneski, ki jih je upoštevala, skupaj znašajo 1.060.802.752.528 EUR (točka 592), če te nominalne zneske delimo z največjim obsegom poslov, na katere se je oprla (500.000.000), ugotoviti, da je bilo transakcij, ki ustrezajo tem nominalnim zneskom, najmanj 2121. Poleg tega tožeče stranke trdijo, da so družbe Credit Suisse v obdobju svojega sodelovanja pri domnevni kršitvi izvedle 22.000 poslov, ne da bi Komisija to izpodbijala.

434 Tretjič, spomniti je treba, da je Komisija za to, da je dobila približek, uporabila nominalne letne zneske, ki so ustrezali valutnim parom, s katerimi se je najbolj trgovalo in so vključevali eno od valut EGP, to so euro, britanski funt, norveška krona, švedska krona ali danska krona, v mesecih sodelovanja teh družb pri zadevni kršitvi (točka 589 obrazložitve izpodbijanega sklepa). Kot pa kažejo dokazi, ki zadevajo vzorec pogovorov o cenovnih razponih, uporabljen v izpodbijanem sklepu, je v tem vzorcu le pet valutnih parov od 40 mogočih kombinacij.

435 Ta pomanjkljiva reprezentativnost valutnih parov, na katere se nanaša vzorec cenovnih razponov, uporabljen v izpodbijanem sklepu, ima lahko pomembne posledice za presojo „najboljših podatkov“, ki so bili razpoložljivi ob sprejetju izpodbijanega sklepa, za namene izračuna približka za družbe Credit Suisse. Kot je namreč razvidno iz navedenega vzorca, se različni valutni pari, ki so predmet obravnavane zadeve, razlikujejo na ravni likvidnosti in uporabljenih cenovnih razponov (na primer, za 200 milijonov v valutnem paru EUR/GBP je najmanjši cenovni razpon znašal od 10 do 12, največji cenovni razpon pa od 12 do 14, medtem ko je za enako količino v valutnem paru GBP/USD najmanjši cenovni razpon znašal 18, največji cenovni razpon pa 20).

436 Ob upoštevanju navedenega je treba ugotoviti, da maloštevilni elementi iz vzorca, ki ga je Komisija v izpodbijanem sklepu uporabila za izračun zadevnega prilagoditvenega faktorja in katerega več kot polovica se ne nanaša na upoštevno obdobje (glej točko 426 zgoraj), ne izkazujejo ravni podrobnosti, ki bi bila značilna za vsak valutni par, ki ga je Komisija pri navedenem izračunu obravnavala kot upoštevnega. Zato za navedeni vzorec ni mogoče šteti, da zagotavlja podatke, ki bi zadostovali za zagotovitev, da so bili vsi zadevni valutni pari sorazmerno zastopani glede na

logiko prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, in sicer upoštevanje dejstva, da so prihodki od poslov vključeni v cenovni razpon, ki se uporablja za zamenjavo valutnega para, ki vključuje valuto EGP.

437 Na drugem mestu, tožeče stranke morajo vseeno dokazati, da so v okviru metodologije, ki jo je Komisija zakonito določila, dejansko obstajali boljši podatki od tistih, ki jih je upoštevala ta institucija, in da so ti podatki dejansko razpoložljivi (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 24. septembra 2019, HSBC Holdings in drugi/Komisija, T-105/17, EU:T:2019:675, točka 324). Zato je treba presoditi, ali so podatki Bloomberg BFIX, ki so jih tožeče stranke predlagale Komisiji za določitev prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, pomenili „najboljše razpoložljive podatke“ za izvajanje metodologije, ki jo je Komisija opredelila v izpodbijanem sklepu.

438 Glede tega je treba ugotoviti, prvič, da bi, kot so tožeče stranke poudarile na obravnavi, uporaba podatkov Bloomberg BFIX Komisiji omogočila, da upošteva na tisoče podatkov v zvezi z upoštevnim obdobjem in torej primere cenovnih razponov, povezanih s kršitvenim obdobjem družb Credit Suisse, ki bi bili veliko številčnejši in posledično bolj reprezentativni glede na precejšnjo količino poslov, ki jih je Komisija upoštevala pri izračunu približka (glej točki 432 in 433 zgoraj). Z upoštevanjem teh podatkov naj bi bilo tako mogoče vzpostaviti sorazmerno ujemanje med temi razponi in nominalnimi letnimi zneski za isto obdobje – v skladu z logiko, na kateri temelji izračun vrednosti prodaje v obravnavanem primeru – na eni strani ter valutnimi pari, vključenimi v obseg izračuna zadevnega prilagoditvenega faktorja, na drugi strani.

439 Drugič, Komisija izpodbija primernost podatkov Bloomberg BFIX, kot je navedla na obravnavi. Po njenem mnenju imajo ti podatki omejitve, ker med drugim ne omogočajo filtriranja cenovnih razponov, ki so jih banke, ki so sodelovale pri kršitvi, dejansko uporabile. Ti podatki tudi – kot je Komisija navedla na obravnavi in v odgovor na ukrep procesnega vodstva, ki ga je sprejelo Splošno sodišče – niso specifični za zadevno kršitev, zlasti ker ne izvirajo od tam, kjer se je ta kršitev izvajala, in se ne nanašajo na posle, ki so jih izvršile vanjo vpletene banke.

440 Toda čeprav drži, da Smernice o načinu določanja glob temeljijo na upoštevanju vrednosti prodaje zadevnih proizvodov, povezane s kršitvijo, da se določi osnovni znesek glob, ki se naložijo (sodba z dne 10. julija 2019, Komisija/Icap in drugi, C-39/18 P, EU:C:2019:584, točka 26), v točki 16 določajo tudi možnost, da Komisija, kadar so podatki, ki jih da na voljo podjetje, nepopolni ali nezanesljivi, določi to vrednost med drugim na podlagi katerih koli drugih informacij, za katere meni, da so upoštevne ali primerne. Tako iz teh smernic ne izhaja, da morajo biti podatki, ki jih upošteva Komisija, nujno specifični za kršitev.

441 Pojem „najboljši razpoložljivi podatki“ v smislu točke 15 Smernic o načinu določanja glob namreč ne pomeni, da je treba poiskati podatke, ki so taki, da popolnoma točno odražajo gospodarsko pomembnost kršitve in relativno težo podjetja pri njej, pač pa gre za to, da se poiščejo podatki, ki so kakovostnejši od drugih razpoložljivih podatkov zlasti v tem smislu, da so doslednejši, popolnejši in zanesljivejši za odražanje te pomembnosti in teže (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2014, RWE in RWE Dea/Komisija, T-543/08, EU:T:2014:627, točke 230, 234 in 237).

442 Glede na to, da podatki Bloomberg BFIX omogočajo upoštevanje vseh valutnih parov, vključenih v obseg valut, na katere se nanaša izračun zadevnega prilagoditvenega faktorja, zagotavljajo večji vzorec, ki sorazmerno odraža nominalne letne zneske, za katere je bil uporabljen navedeni faktor,

in zadevajo kršitveno obdobje družb Credit Suisse, pa jih je treba šteti za doslednejše, popolnejše in zanesljivejše od tistih, na katere se je oprla Komisija, za odražanje gospodarske pomembnosti kršitve in relativne teže družb Credit Suisse pri njej.

443 Iz navedenega izhaja, da so podatki Bloomberg BFIX, ki so bili Komisiji predlagani v upravnem postopku in ki so jih tožeče stranke predložile Splošnemu sodišču, v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, „najboljši razpoložljivi podatki“, ki lahko natančneje odražajo približek za družbe Credit Suisse.

444 Komisija upoštevanja podatkov, ki niso reprezentativni za dejansko vrednost prihodkov od vzdrževanja trga, ne more uspešno utemeljiti z zahtevo po spoštovanju enakega obravnavanja sodelujočih pri kršitvi, ker naj bi bilo treba za vse stranke, ki so sodelovale pri kršitvi, uporabiti enako metodo.

445 Opozoriti je namreč treba, da načelo enakega obravnavanja zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (sodba z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2020:2363, točka 51 in navedena sodna praksa). Uporaba načela enakega obravnavanja pa ne more nasprotovati temu, da se v obravnavanem primeru upoštevajo individualizirani podatki podjetij, vpletenih v kršitev, pri čemer se za izračun približka uporabi ista metodologija. Uporaba individualiziranih podatkov v zvezi s cenovnimi razponi, ki se nanašajo na obdobje sodelovanja družb Credit Suisse pri kršitvi, v obravnavanem primeru je namreč le način izvajanja metodologije, ki jo je razvila Komisija in ki se uporablja za vse stranke, sodelujoče pri navedeni kršitvi, kar ne spreminja vsebine te metodologije, temveč lahko le izboljša natančnost približka za te družbe, kar zadeva pomembnost in obseg njihovih dejavnosti v obdobju njihovega sodelovanja pri kršitvi.

446 Poleg tega je Splošno sodišče že presodilo, da je pristop Komisije, v okviru katerega se pri izračunu vrednosti prodaje upoštevajo podatki iz različnih obdobij glede na različna obdobja sodelovanja zadevnih podjetij pri kršitvi, da bi se zlasti upošteval dejanski gospodarski položaj teh podjetij v obdobju kršitve in bi se preprečilo, da bil z vrednostjo prodaje podcenjen gospodarski pomen kršitve, skladen z načelom enakega obravnavanja (sodba z dne 29. septembra 2021, Tokin/Komisija, T-343/18, EU:T:2021:636, točke od 110 do 114 in 118).

447 Poleg tega v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, dejstvo, da so stranke, ki so sklenile poravnavo, sprejele uporabo enotnih podatkov za izračun prilagoditvenega faktorja, uporabljenega v okviru metodologije, ki jo je razvila Komisija, nič bolj ne more ovreči ugotovitve o njeni neprimernosti in neustreznosti za družbe Credit Suisse.

448 Zato Komisija s tem, da ni uporabila „najboljših razpoložljivih podatkov“ za izračun prilagoditvenega faktorja, ki se uporabi za družbe Credit Suisse za izračun približka, ni upoštevala Smernic o načinu določanja glob in je napačno izračunala osnovni znesek globe, ki jo je naložila tem družbam.

ii) Prilagoditveni faktor, povezan s trgovanjem za lastni račun

449 Komisija se je v izpodbijanem sklepu glede prilagoditvenega faktorja, povezanega s trgovanjem za lastni račun, v delu, v katerem so trgovci izmenjevali informacije o svojih odprtih pozicijah tveganja, potem ko je opozorila, da nobena od zadevnih bank ni mogla predložiti podatkov, potrebnih za oceno teh poslovnih prihodkov, in ob upoštevanju tehničnih izzivov, ki jih je

vključeval izračun približka prihodkov od trgovanja za lastni račun, odločila, da se bo za določitev cenovnega razpona oprla na javne vire v zvezi s posli na „*interdealer*“ ravni (glej točko 24 zgoraj). Da teh prihodkov ne bi precenila, se je odločila, da jih bo izračunala tako, da bo nominalni znesek pomnožila z 10 % primernega cenovnega razpona, pri čemer je tega po lastni presoji ocenila na med 0,6 in 1,5 točke. Na podlagi teh ugotovitev je upoštevala cenovni razpon, določen na 1 točko, ki ga je delila z zgoraj omenjenimi 10 %. Posledično je ta prilagoditveni faktor ocenila na 0,1 točke.

450 Tožeče stranke Komisiji očitajo, da je samovoljno uporabila prilagoditveni faktor za upoštevanje prihodkov, ki naj bi jih sodelujoče banke ustvarile z ohranjanjem odprtih pozicij tveganja, in da je za njegovo določitev uporabila 10 % cenovnega razpona, veljavnega med trgovci. Menijo, da prihodki, ustvarjeni z ohranjanjem odprtih pozicij tveganja, temeljijo na potencialnem povečanju vrednosti pozicije posameznega trgovca, in ne na razponu, ki ga mora trgovec na koncu plačati. Zato naj uporaba cenovnega razpona za upoštevanje domnevnih prihodkov ne bi odražala prihodkov, ki bi jih družbe Credit Suisse lahko imele od te dejavnosti. Komisija naj nikakor ne bi dokazala, da je povprečni prihodek do trgovanja za lastni račun sorazmeren s cenovnim razponom.

451 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

452 V zvezi s tem je uvodoma treba navesti, da tožeče stranke ne izpodbijajo trditve iz točke 610 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da so na eni strani banke, vpletene v zadevno kršitev, sklepale posle ne le kot vzdrževalci trga, ampak tudi za lastni račun, in da so na drugi strani z vsemi temi posli ustvarjale prihodke. Prav tako ni sporna ugotovitev iz točke 630 obrazložitve tega sklepa, da „cenovni razponi odražajo pričakovanja bank glede tveganja, povezanega z odprto izpostavljenostjo“.

453 Po tem pojasnilu je treba spomniti, da na promptnem valutnem trgu cenovni razpon pomeni nadomestilo, ki ga trgovec prejme zlasti za tveganje, ki ga nosi s tem, da ima v svojem portfelju dano valuto, zaradi izpostavljenosti odprtim pozicijam tveganja, ki jo povzroča hitro nihanje menjalnih tečajev na trgu (glej točko 21 zgoraj ter točki 35 in 36 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki ju tožeče stranke ne izpodbijajo).

454 Tako je treba ugotoviti, da je treba pristop, ki ga je Komisija uporabila za izračun prilagoditvenega faktorja, povezanega s trgovanjem za lastni račun, in ki temelji na cenovnem razponu, šteti za skladen s stvarnostjo na promptnem valutnem trgu. Zgoraj navedeni pristop Komisije je tudi v skladu z logiko, na kateri temelji izbira približka, saj so z njim upoštevani zlasti prihodki, ustvarjeni z dejavnostmi trgovanja za lastni račun, ki so jih izvajale družbe Credit Suisse.

455 V teh okoliščinah se tožeče stranke, ki zgolj trdijo, da cenovni razpon ni upošteven za izračun prihodkov od dejavnosti trgovanja za lastni račun, pri čemer pa ne predlagajo primernejše alternativne metode, ne morejo utemeljeno sklicevati na to, da je Komisija domnevno napačno uporabila cenovni razpon za določitev prihodkov, ki so jih družbe Credit Suisse lahko ustvarile z dejavnostmi trgovanja za lastni račun.

456 Splošneje, trditev tožečih strank, da v okviru dejavnosti trgovanja za lastni račun trgovci razpon plačajo, ne pa zaslužijo, je treba šteti za nesmiselno z vidika poslovne logike in osnovnih ekonomskih načel dejavnosti za lastni račun, in kot je med drugim navedeno v izpodbijanem sklepu, ki ga tožeče stranke v tem pogledu ne izpodbijajo, „[trgovci] lahko brez težav povečajo,

zmanjšajo ali zaprejo odprte pozicije tveganja tako, da ‚zaslužijo razpon' od drugih trgovcev […]; to je dejansko bistvo vloge dobrega vzdrževalca trga in trgovca na splošno ter kaže, da sta vzdrževanje trga in trgovanje za lastni račun tesno povezana" (točka 630 obrazložitve).

457 Nazadnje, čeprav tožeče stranke formalno izpodbijajo sorazmernost povprečnega prihodka od trgovanja za lastni račun s cenovnim razponom na podlagi „visokofrekvenčnih razponov" v neki študiji, ne navajajo nobenega konkretnega pojasnila v podporo temu izpodbijanju. Trdijo namreč le, da „visokofrekvenčno trgovanje v obravnavani zadevi ni upoštevno". Tožeče stranke Komisiji nikakor ne morejo utemeljeno očitati kakršne koli obrnitve dokaznega bremena, saj ima ta institucija pri izračunu globe polje proste presoje. Poleg tega ni mogoče sprejeti argumenta tožečih strank, ki se nanaša na domnevno samovoljnost in neprimernost tega, da je bil zadevni prilagoditveni faktor določen z uporabo 10 % cenovnega razpona, veljavnega med trgovci, saj ta argument izhaja iz preproste trditve, ki nikakor ni natančneje pojasnjena.

458 Iz navedenega izhaja, da je Komisija pravilno določila prilagoditveni faktor, povezan s trgovanjem za lastni račun. Zato je treba trditve, ki so jih tožeče stranke podale v zvezi z njim, zavrniti kot neutemeljene.

3) Alternativna metodologija, ki jo tožeče stranke predlagajo za izračun približka

459 Tožeče stranke menijo, da je alternativna metodologija, ki so jo družbe Credit Suisse predlagale v upravnem postopku, primernejša in zanesljivejša osnova za določitev vrednosti njihove prodaje. V okviru te metodologije naj bi se v bistvu za vsako kombinacijo valutnega para in meseca trgovanja izračunali nominalni zneski od poslov, pri katerih so družbe Credit Suisse zagotavljale likvidnost, in ti zneski naj bi se pomnožili s prilagoditvenim faktorjem, ki se nanaša na cenovni razpon, ki ustreza polovici cenovnega razpona za kombinacijo posameznega valutnega para in meseca trgovanja na podlagi podatkov, ki jih je zagotovila neodvisna tretja stranka.

460 Po mnenju tožečih strank se je s to metodologijo mogoče natančneje približati približku. Komisija pa naj ne bi resno preučila trditev in alternativne metodologije, ki so jih predlagale družbe Credit Suisse. Tožeče stranke Komisiji očitajo, da ni izpolnila obveznosti obrazložitve v zvezi s tem.

461 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

462 Uvodoma je treba opozoriti, da se metodologija, ki so jo predlagale tožeče stranke, razlikuje od metodologije, uporabljene v izpodbijanem sklepu, ker so iz izračuna izključeni nominalni zneski v zvezi s transakcijami nakupa in prilagoditveni faktor, povezan s trgovanjem za lastni račun, uporabljeno pa je ponderiranje cenovnih razponov v zvezi z dejavnostmi vzdrževanja trga.

463 Kot pa je razvidno iz točk od 410 do 416 zgoraj, tožeče stranke zmotno skušajo dokazati, da bi bilo treba v izračunu nominalnih letnih zneskov upoštevati le transakcije prodaje valut. V takem izračunu se namreč ne bi upoštevali vsi upoštevni posli, ki so jih izvedle družbe Credit Suisse, in to tudi če bi bil izračunan na podlagi kombinacije posameznih valutnih parov in mesecev trgovanja. Kot je razvidno iz izvedenskega mnenja, na katero se tožeče stranke sklicujejo v podporo svoji metodologiji, alternativni izračun nominalnih zneskov nikakor ne temelji na natančnih podatkih, na podlagi katerih bi bilo mogoče opredeliti zgolj posle, pri katerih so družbe Credit Suisse zagotavljale likvidnost.

464 Poleg tega, kar zadeva dejstvo, da je iz metodologije za izračun približka izključena vrednost prihodkov od dejavnosti za lastni račun, čeprav bi bilo z njihovim neupoštevanjem mogoče zmanjšati višino domnevno „napihnjenega“ približka, taka izključitev ne upošteva gospodarske pomembnosti kršitve in relativne teže družb Credit Suisse pri njej, ker so ti prihodki vir prihodkov bank in del samega bistva njihovih dejavnosti.

465 Glede trditve v zvezi z nezadostno obrazložitvijo, ker naj Komisija ne bi pojasnila svojega neupoštevanja alternativne metode, ki so jo predlagale tožeče stranke, je treba pripomniti, da je Komisija, kot je razvidno iz točk od 626 do 633 obrazložitve izpodbijanega sklepa, pojasnila razloge, iz katerih se ji alternativna metodologija, ki so jo predlagale tožeče stranke, ni zdela primerna. V preostalem je treba ugotoviti, da se navedena trditev bolj prekriva s preučitvijo utemeljenosti presoje navedene metodologije. Vsekakor je treba opozoriti, da v skladu s sodno prakso od Komisije ni mogoče zahtevati, da v sklepih pojasni razloge, zaradi katerih glede izračuna globe ni sprejela drugačnega pristopa, kot ga je dejansko sprejela v izpodbijanem sklepu (sodba z dne 15. julija 2015, SLM in Ori Martin/Komisija, T-389/10 in T-419/10, EU:T:2015:513, točka 206).

466 Zato je treba prvi del četrtega tožbenega razloga sprejeti le v delu, v katerem Komisija za določitev prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, ni uporabila najboljših razpoložljivih podatkov v zvezi z družbami Credit Suisse.

467 Ob upoštevanju tega Splošno sodišče meni, da je preučitev četrtega tožbenega razloga primerno nadaljevati z obravnavo tretjega dela, nato pa drugega, četrtega in petega dela.

b) Tretji del četrtega tožbenega razloga: precenitev globe zaradi faktorja, povezanega s težo kršitve

468 V skladu s Smernicami o načinu določanja glob je osnovni znesek globe povezan z deležem vrednosti prodaje, določenim glede na stopnjo teže kršitve, pomnoženo s številom let trajanja kršitve (točka 19). Teža kršitve se presoja v vsakem posameznem primeru za vsako vrsto kršitve, ob upoštevanju vseh relevantnih okoliščin zadevnega primera (točka 20). Praviloma bo upoštevani delež vrednosti prodaje določen v višini do 30 % vrednosti prodaje (točka 21). Pri odločanju o višini deleža vrednosti prodaje, ki se upošteva v posameznem primeru, Komisija upošteva več dejavnikov, kot so narava kršitve, skupni tržni delež vseh zadevnih podjetij, geografski obseg kršitve in dejstvo, ali je bila kršitev izvršena ali ne (točka 22). Poleg tega bo glede na to, da je treba najtežje omejitve konkurence, kot so horizontalni sporazumi o določanju cen, preganjati z visokimi globami, upoštevani delež prodaje pri takih kršitvah na splošno v zgornjem delu omenjenega razpona (točka 23).

469 Komisija je v točkah od 634 do 637 obrazložitve izpodbijanega sklepa ob upoštevanju pravil, na katera je opozorjeno v točki 468 zgoraj, v bistvu menila, da je treba glede na naravo in geografski obseg kršitve faktor teže določiti na 16 %.

470 Tožeče stranke trdijo, da je Komisija faktor teže kršitve napačno določila na 16 %. Prvič, Komisija naj ne bi upoštevala zanemarljivih tržnih deležev trgovcev oziroma naj sploh ne bi pojasnila neupoštevanja teh tržnih deležev, čeprav naj bi bili upoštevni za določitev gospodarske moči sodelujočih bank in teže kršitve. Drugič, pri presoji faktorja teže kršitve naj ne bi upoštevala legitimnega in za konkurenco pozitivnega cilja izmenjav informacij. Tretjič, Komisija naj bi morala na podlagi dejavnikov, ki lahko vplivajo na težo kršitve, in sicer števila in intenzivnosti ravnanj, razumno uporabiti nižji faktor teže.

471 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

472 Glede tega je treba opozoriti, da je Komisija v zvezi z neizčrpnimi dejavniki, navedenimi v točki 22 Smernic o načinu določanja glob, ki jih ta institucija upošteva pri določitvi deleža vrednosti prodaje, ki ga je treba upoštevati v posameznem primeru, pravilno ugotovila, da je sporna kršitev zajemala celotni EGP in je imela obliko sporazumov in/ali usklajenih ravnanj, katerih cilj je bil v bistvu zmanjšati ali odpraviti običajne negotovosti, ki so neločljivo povezane s trgom promptnega valutnega trgovanja. To zmanjšanje ali odprava pa sta bankam, vpletenim v kršitev, omogočila, da so lažje sprejemale odločitve v zvezi z določanjem cen in obvladovanjem tveganj, čeprav sta to parametra, glede na katera so si morale te banke na promptnem valutnem trgu konkurirati. Tako zadevna kršitev spada med najtežje omejitve konkurence. V skladu s točko 23 Smernic o načinu določanja glob pa je upoštevani delež prodaje pri takih kršitvah običajno v zgornjem delu razpona.

473 Komisiji torej ni mogoče očitati, da je faktor teže kršitve določila na 16 %, to je na raven, ki je med najnižjimi stopnjami v razponu sankcij za take kršitve na podlagi Smernic o načinu določanja glob.

474 Te ugotovitve ni mogoče ovreči z nobeno od trditev tožečih strank.

475 Na prvem mestu, Komisiji pri določitvi faktorja teže ni bilo treba upoštevati tržnih deležev trgovcev, vpletenih v enotno in trajajočo kršitev. Tak element namreč ne spada med dejavnike, naštete v točki 23 Smernic o načinu določanja glob. Poleg tega, čeprav je treba pri določitvi teže kršitve res upoštevati vse elemente, ki lahko vplivajo na presojo te teže, med drugim velikost sodelujočih podjetij, je Sodišče tudi opozorilo, da ni zavezujočega ali izčrpnega seznama meril, ki jih je treba pri presoji teže kršitve obvezno upoštevati (glej v tem smislu sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točke od 196 do 198 in navedena sodna praksa).

476 Na drugem mestu, števila in intenzivnosti protikonkurenčnih ravnanj prav tako ni med dejavniki, naštetimi v točki 23 Smernic o načinu določanja glob. Čeprav drži tudi, da so v skladu s sodno prakso taki elementi na splošno upoštevni za določitev zneska glob (glej sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točka 197 in navedena sodna praksa), dejstvo ostaja, da lahko Komisija upošteva relativno težo udeležbe nekega podjetja pri kršitvi in posebne okoliščine zadeve bodisi pri presoji teže kršitve bodisi pri prilagoditvi osnovnega zneska globe na podlagi olajševalnih in obteževalnih okoliščin (sodba z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 104).

477 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Komisija faktor teže utemeljeno določila ob upoštevanju kršitve kot celote in da je bilo relativno težo sodelovanja družb Credit Suisse pri tej kršitvi mogoče preučiti med drugim v okviru presoje olajševalnih okoliščin, in ne v fazi faktorja teže.

478 Na tretjem in zadnjem mestu, kar zadeva domnevno neupoštevanje legitimnega in za konkurenco pozitivnega cilja izmenjav informacij s strani Komisije, je treba spomniti, kot je bilo opozorjeno v okviru preučitve drugega dela drugega tožbenega razloga, da je Komisija upravičeno zavrnila te trditve. Zato ni imela nobenega razloga za to, da bi jih preučevala v fazi določitve faktorja teže.

479 Iz tega izhaja, da je treba tretji del četrtega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

c) Drugi del četrtega tožbenega razloga: napaka v zvezi z nesorazmerno skromnim znižanjem globe, priznanim iz naslova olajševalnih okoliščin

480 Komisija je v točkah od 650 do 656 obrazložitve izpodbijanega sklepa v bistvu menila, da je treba v skladu s točko 29 Smernic o načinu določanja glob ob upoštevanju posebnih okoliščin te zadeve, in sicer tega, da družbe Credit Suisse niso odgovorne na eni strani za osnovni dogovor in na drugi strani za občasne primere usklajevanja, tem družbam priznati po 2 % za vsako od teh ravnanj in torej skupno 4-odstotno znižanje globe iz naslova olajševalnih okoliščin.

481 Tožeče stranke navajajo, da Komisija v znižanju, ki jim ga je priznala iz naslova olajševalnih okoliščin, ni zadostno upoštevala, da je bila odgovornost družb Credit Suisse ugotovljena le za eno od treh ravnanj, ki tvorijo enotno in trajajočo kršitev, in to še toliko bolj, ker je imelo to ravnanje najmanjšo težo med vsemi tremi. Po njihovem mnenju bi morala Komisija zaradi odražanja te stvarnosti uporabiti približno 75-odstotno znižanje globe ali vsaj dvotretjinsko znižanje, to je 66-odstotno. Poleg tega Komisiji očitajo, da ni upoštevala olajševalnih okoliščin v zvezi s, prvič, domnevno zelo omejeno vpletenostjo družb Credit Suisse in, drugič, dejstvom, da se je izognila uporabi spornega protikonkurenčnega ravnanja s tem, da je informacije, pridobljene v zadevni klepetalnici, posredovala strankam, prodajnim mestom in drugim trgovcem.

482 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

483 V zvezi s tem je treba na prvem mestu spomniti, kot je razvidno iz točke 335 zgoraj, da so imela vsa ravnanja, ki tvorijo enotno in trajajočo kršitev, skupni cilj, ki je bil v bistvu ublažiti običajne negotovosti, ki so neločljivo povezane s trgom promptnega valutnega trgovanja, ne da bi bilo mogoče med njimi ugotoviti kakršno koli domnevno razliko glede njihove teže. Tako ni mogoče pritrditi tožečim strankam, ko na splošno in nenatančno trdijo, da je šlo pri izmenjavah informacij za ravnanje z „najmanjšo težo“ med tremi ravnanji, ki tvorijo navedeno kršitev, in da je treba to upoštevati v okviru olajševalnih okoliščin.

484 Na drugem mestu, trditev tožečih strank, s katerimi se želi dokazati obstoj drugih olajševalnih okoliščin od tistih, ki jih je Komisija priznala v izpodbijanem sklepu, prav tako ni mogoče sprejeti.

485 V zvezi s tem, prvič, ker je bila odgovornost družb Credit Suisse za enotno in trajajočo kršitev ugotovljena le v delu, ki se nanaša na izmenjave informacij, je treba spomniti, da je bilo ravnanje teh družb, kot je razvidno iz več kot sto pogovorov, analiziranih v izpodbijanem sklepu, zelo podobno ravnanju drugih sodelujočih bank v istem obdobju. Sodelovanje družb Credit Suisse pri kršitvi tako ni bilo bistveno omejeno, kar bi lahko bila olajševalna okoliščina v smislu točke 29 Smernic o načinu določanja glob.

486 Drugič, v zvezi z domnevnim konkurenčnim ravnanjem družb Credit Suisse je dovolj ugotoviti, da ker ta trditev v bistvu temelji na trditvah, zavrnjenih v fazi analize drugega in tretjega tožbenega razloga, Komisiji tega elementa nikakor ni bilo treba sprejeti kot olajševalno okoliščino.

487 Tretjič in zadnjič, analizirati je treba posledice napake Komisije, ugotovljene pri preučitvi prvega tožbenega razloga, v zvezi z opredelitvijo pogovora z dne 9. maja 2012 (točka 276 obrazložitve izpodbijanega sklepa) v delu, v katerem ta opredelitev spada v presojo relativne teže sodelovanja družb Credit Suisse pri zadevni kršitvi, v okviru katere se lahko ta teža zmanjša iz naslova olajševalnih okoliščin (glej točke od 107 do 117 obrazložitve izpodbijanega sklepa).

488 Vendar je treba v zvezi s tem ugotoviti, da ta napaka pri opredelitvi, ki jo je storila Komisija, nima posledic za sorazmernost zneska globe z vidika posebnih okoliščin obravnavane zadeve. Ob upoštevanju več kot sto pogovorov, preučenih v izpodbijanem sklepu, katerih en del se je zgodil pred, drug del pa po pogovoru z dne 9. maja 2012, ki ni mogel ne prekiniti poteka ravnanja, očitanega družbam Credit Suisse, ne vplivati nanj, namreč dejstvo, da je bil zgolj ta edini pogovor napačno upoštevan proti njim, prav tako ne omogoča, da bi se zmanjšala teža kršitve, pripisana tem družbam, glede na veliko število pojavitev in težo ravnanja, ki se jim očita.

489 Ob upoštevanju teh elementov je treba drugi del četrtega tožbenega razloga zavrniti.

d) Četrti del četrtega tožbenega razloga: kršitev načela enakega obravnavanja

490 Tožeče stranke trdijo, da je Komisija kršila načelo enakega obravnavanja s tem, da ni upoštevala, prvič, dejstva, da je bila odgovornost družb Credit Suisse ugotovljena samo za en element enotne in trajajoče kršitve, kar s 4-odstotnim znižanjem, ki ga je uporabila Komisija, ni dovolj upoštevano, in drugič, omejenega sodelovanja družb Credit Suisse pri domnevni kršitvi, medtem ko je bilo drugim bankam, vpletenim v domnevna dejanja, priznano znižanje za časovno prekrivanje. Tako naj Komisija ne bi upoštevala individualne odgovornosti družb Credit Suisse. Nazadnje, tožeče stranke Komisiji očitajo, da pri določitvi glob v tej zadevi ni pravilno izvajala svoje diskrecijske pravice.

491 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

492 Uvodoma je treba opozoriti, da je v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 445 zgoraj, načelo enakega obravnavanja kršeno le, če se primerljivi položaji obravnavajo različno ali se različni položaji obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno.

493 Prav tako je treba opozoriti, da v okviru izračuna glob, naloženih podjetjem, ki so sodelovala pri omejevalnem sporazumu, različno obravnavanje zadevnih podjetij izhaja iz izvajanja pooblastil, ki jih ima Komisija na tem področju. Komisija mora namreč v okviru svojega polja proste presoje individualizirati sankcijo glede na ravnanja in značilnosti teh podjetij, da lahko v vsakem primeru zagotovi polno učinkovitost pravil Unije o konkurenci (glej sodbo z dne 5. decembra 2013, Caffaro/Komisija, C-447/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:797, točka 50 in navedena sodna praksa).

494 V zvezi s tem je treba glede trditve o neenakem obravnavanju zaradi domnevnega neupoštevanja omejenega sodelovanja družb Credit Suisse pri kršitvi opozoriti, da je Komisija v nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, pri izračunu globe upoštevala trajanje njihovega sodelovanja, ki je v obravnavanem primeru med vsemi sodelujočimi pri kršitvi najkrajše (točke od 643 do 645 obrazložitve izpodbijanega sklepa). Poleg tega je Komisija upoštevala dejstvo, da so družbe Credit Suisse sodelovale le pri eni enotni in trajajoči kršitvi – v delu, ki se nanaša na izmenjave informacij –, ki je predmet izpodbijanega sklepa v obravnavani zadevi, v nasprotju z drugimi bankami, ki so bile vpletene v več kršitev v različnih klepetalnicah. Različno obravnavanje položajev družb Credit Suisse in drugih bank pa je treba zato šteti za objektivno utemeljeno v smislu sodne prakse, navedene v točkah 492 in 493 zgoraj, z razlikami glede trajanja in števila kršitev, storjenih v različnih klepetalnicah.

495 Poleg tega je treba ugotoviti, da se tožeče stranke s svojimi splošnimi in nepodrobnimi trditvami v zvezi s tem, da je Komisija domnevno kršila načelo enakega obravnavanja, ker družbam Credit Suisse ni hotela priznati od 66- do 75-odstotnega znižanja osnovnega zneska globe, enako kot

drugim strankam, ki so sodelovale v več kršitvah na tem trgu, da bi se upoštevalo časovno prekrivanje, v bistvu skušajo opirati na olajševalno okoliščino, povezano z ravnanjem drugih sodelujočih pri kršitvi.

496 V skladu z ustaljeno sodno prakso pa se udeleženec pri kršitvi načeloma ne more sklicevati na olajševalno okoliščino, ki se nanaša na ravnanje drugih udeležencev pri tej kršitvi (glej sodbo z dne 11. julija 2019, Huhtamäki in Huhtamaki Flexible Packaging Germany/Komisija, T-530/15, neobjavljena, EU:T:2019:498, točka 193 in navedena sodna praksa). Tako bi to, da so bili drugi člani kartela vključeni v drugih obdobjih ali v več kršitvah v različnih klepetalnicah, eventualno lahko pomenilo obteževalno okoliščino, ki se upošteva v zvezi z njimi, ne pa olajševalne okoliščine v prid družb Credit Suisse (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2019, Huhtamäki in Huhtamaki Flexible Packaging Germany/Komisija, T-530/15, neobjavljena, EU:T:2019:498, točka 194 in navedena sodna praksa).

497 Vsekakor je treba ugotoviti, da je bilo znižanje, priznano drugim sodelujočim podjetjem v sklepu o poravnavi, uporabljeno ne za osnovni znesek, za katerega ga uveljavljajo tožeče stranke, pač pa v okviru izračuna približka. Torej zahtevano znižanje ni primerljivo s tistim, ki je bilo priznano drugim sodelujočim pri kršitvi.

498 Zato je treba četrti del četrtega tožbenega razloga zavrniti.

e) Peti del četrtega tožbenega razloga: nezadostna obrazložitev izpodbijanega sklepa v zvezi s sorazmernostjo izračuna globe, naložene tožečim strankam, glede na globo, naloženo drugim sodelujočim pri kršitvi

499 Tožeče stranke Komisiji očitajo, da ni zadostno obrazložila dejavnikov, ki so upoštevni za izračun glob, naloženih strankam poravnave. Menijo, da jim je zato odvzeta možnost, da ocenijo obseg kršitve pravice družb Credit Suisse do enakega obravnavanja, enako pa je Splošnemu sodišču odvzeta možnost, da presodi sorazmernost znižanja, priznanega tem družbam zaradi njihovega omejenega sodelovanja.

500 Komisija izpodbija trditve tožečih strank.

501 V zvezi s tem je treba navesti, da argumentacija tožečih strank glede domnevne nezadostne obrazložitve sorazmernosti zneska globe, kot je predstavljena v tožbi, v bistvu temelji na nemogoči primerjavi znižanja globe družb Credit Suisse z znižanjem globe, priznanim drugim strankam, ki so sklenile poravnavo, in sicer zato, ker tožeče stranke ob vložitvi tožbe niso imele na voljo sklepa o poravnavi. Vendar pa tožeče stranke po tem, ko je ta sklep postal dostopen v postopku pred Splošnim sodiščem, niso v fazi replike predložile nobene dodatne trditve glede te nezadostne obrazložitve.

502 Ko so bile tožeče stranke na obravnavi vprašane o tem, so potrdile, da v bistvu ne vztrajajo več pri svoji argumentaciji, navedeni v okviru petega dela četrtega tožbenega razloga, kar zadeva nezadostno obrazložitev izpodbijanega sklepa glede „dejavnikov, ki so upoštevni za izračun glob, naloženih strankam poravnave“. Vendar so menile, da je drugi del njihove argumentacije, povezan s sorazmernostjo globe, za namene te tožbe še vedno aktualen.

503 V zvezi s tem pa je treba ugotoviti, da pojasnila, ki so ga tožeče stranke glede sorazmernosti globe navedle na obravnavi, nikakor ne podpira argumentacija, ki jo vsebuje peti del četrtega tožbenega razloga in kot je povzeta v točkah 499 in 501 zgoraj. Trditev o sorazmernosti znižanja globe, ki je

splošna, nepodrobna in v tožbi obravnavana v dveh stavkih, od katerih gre pri drugem za posledico, ki jo tožeče stranke izpeljujejo iz nerazpoložljivosti sklepa o poravnavi, namreč nikakor ni izražena samostojno v razmerju do pomanjkljive obrazložitve. Ker se ta trditev navezuje na argumentacijo, ki je bila med postopkom opuščena, je ni več treba preučiti.

504 Vsekakor znižanje globe, naložene družbam Credit Suisse, na podlagi olajševalnih okoliščin zaradi znižanj, priznanih drugim sodelujočim pri kršitvi, ne more biti primeren element za ugotavljanje morebitne nesorazmernosti globe (glej po analogiji sodbo z dne 4. julija 2006, Hoek Loos/Komisija, T-304/02, EU:T:2006:184, točka 85). Navedena znižanja so namreč zlasti posledica različnih okoliščin, ki so povezane z individualnim ravnanjem družb Credit Suisse in individualnim ravnanjem drugih sodelujočih pri kršitvi ter katerih upoštevanje pri izračunu globe je utemeljeno z načelom individualizacije sankcije. Kot pa je razvidno iz točk od 492 do 498 zgoraj, je Komisija glede na to, da so druge banke, vpletene v zadevno kršitev, sodelovale tudi pri drugih kršitvah, do katerih je prišlo v drugih klepetalnicah, in so bile torej v objektivno drugačnih položajih kot družbe Credit Suisse, lahko uporabila drugačno znižanje. Te argumentacije torej ni mogoče sprejeti.

505 Iz navedenega izhaja, da je četrti tožbeni razlog delno utemeljen, kar zadeva prvi del, ki se nanaša na prilagoditveni faktor, povezan z vzdrževanjem trga. V preostalem pa je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

2. Sklepna ugotovitev glede člena 2(a) izpodbijanega sklepa

506 Iz vsega navedenega izhaja, da napaka Komisije v zvezi s podatki, uporabljenimi za določitev prilagoditvenega faktorja, ki se uporabi za izračun približka, privede do razglasitve ničnosti člena 2(a) izpodbijanega sklepa.

C. Predlog za znižanje zneska globe

507 Tožeče stranke s tretjim tožbenim predlogom Splošnemu sodišču predlagajo, naj zniža znesek globe, naložene družbam Credit Suisse, in to neodvisno od ugotovitev Splošnega sodišča glede njihovega prvega predloga, ki se nanaša na razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa.

508 Tako je treba odločiti o predlogu za znižanje zneska globe, ki ga podajajo tožeče stranke, na podlagi neomejene pristojnosti, ki je Splošnemu sodišču priznana s členom 261 PDEU in členom 31 Uredbe št. 1/2003.

509 V zvezi s tem je treba opozoriti, da čeprav sodišče Unije lahko v skladu s sodno prakso Sodišča na podlagi neomejene pristojnosti, ki mu je v skladu s členom 261 PDEU podeljena s členom 31 Uredbe št. 1/2003, preseže zgolj nadzor zakonitosti sankcije in presojo Komisije nadomesti s svojo ter tako odpravi, zniža ali zviša naloženo globo ali periodično denarno kazen, izvajanje te neomejene sodne pristojnosti ni enakovredno nadzoru po uradni dolžnosti, postopek pa ostaja kontradiktoren. Tožeča stranka mora načeloma navesti tožbene razloge zoper sporni sklep in v utemeljitev teh razlogov predložiti dokaze (glej v tem smislu sodbo z dne 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, točki 193 in 194 ter navedena sodna praksa).

510 Izvajanje neomejene pristojnosti Splošnega sodišča na podlagi člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 pomeni, da je treba upoštevati težo in trajanje zadevne kršitve ob spoštovanju predvsem načel obrazložitve, sorazmernosti, individualizacije sankcij in enakega obravnavanja, ne da bi bilo Splošno sodišče vezano na okvirna pravila, ki jih je Komisija določila v svojih smernicah o načinu določanja glob, tudi če te lahko sodišča Unije vodijo pri izvajanju njihove neomejene pristojnosti (glej sodbo z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 90 in navedena sodna praksa).

511 Navesti je treba tudi, da Splošno sodišče globe ne določi z natančnim aritmetičnim postopkom. Poleg tega mora Splošno sodišče, kadar odloča na podlagi neomejene pristojnosti, samo opraviti presojo in pri tem upoštevati vse okoliščine primera (glej sodbo z dne 15. julija 2015, Trafilerie Meridionali/Komisija, T-422/10, EU:T:2015:512, točka 398 in navedena sodna praksa).

512 Splošno sodišče mora v okviru svoje obveznosti obrazložitve podrobno navesti dejavnike, ki jih je upoštevalo pri določitvi zneska globe (glej v tem smislu sodbo z dne 14. septembra 2016, Trafilerie Meridionali/Komisija, C-519/15 P, EU:C:2016:682, točka 52).

513 V obravnavani zadevi je treba za določitev zneska globe za sankcioniranje kršitvenega ravnanja družb Credit Suisse, kot izhaja iz preučitve petih tožbenih razlogov, navedenih v tej tožbi, upoštevati v nadaljevanju navedene okoliščine.

514 Na prvem mestu, glede teže in trajanja kršitve je treba navesti naslednje.

515 Primerno je uporabiti metodologijo, v okviru katere se – tako kot pri tej, ki ji je Komisija sledila v obravnavanem primeru – na začetku določi osnovni znesek globe, ki se lahko nato prilagodi glede na posebne okoliščine zadeve.

516 Najprej, kar zadeva vrednost prodaje kot začetni podatek, je treba kot približek upoštevati nominalne letne zneske družb Credit Suisse, povezane s transakcijami nakupa in transakcijami prodaje valutnih parov v upoštevnem obdobju. Dalje, te nominalne letne zneske je treba prilagoditi z uporabo faktorja, ki ga tvori vsota, prvič, polovice cenovnega razpona v zvezi s prihodki od dejavnosti vzdrževanja trga in, drugič, 10 % cenovnega razpona v zvezi s prihodki od dejavnosti za lastni račun.

517 Kot je razvidno iz točk od 428 do 436 zgoraj, je Komisija napačno menila, da podatki iz vzorca izmenjav informacij, ki so potekale v zadevni klepetalnici, pomenijo „najboljše razpoložljive podatke“ za izračun prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, kar je povzročilo nepravilnosti v izračunu približka družb Credit Suisse, čeprav gre pri tem približku za sestavino izračuna osnovnega zneska globe in posledično končnega zneska globe, ki jim je bila naložena. Izpodbijani sklep je torej treba spremeniti, da bi se pri določitvi približka upoštevali podatki Bloomberg BFIX (glej točke od 437 do 448 zgoraj).

518 Na eni strani, glede prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, tožeče stranke menijo, da je na podlagi teh podatkov cenovni razpon znašal 1,47 bazične točke in da je zato ta prilagoditveni faktor, ki predstavlja 50 % tega razpona, znašal 0,73 bazične točke. Tožeče stranke so ta cenovni razpon v višini 1,47 bazične točke izračunale tako, da so se oprle na ponderirano povprečje razponov, ki izhajajo iz podatkov Bloomberg BFIX, v zvezi z valutnimi pari G10, sestavljenimi iz najmanj ene valute EGP, za upoštevno obdobje in te razpone uporabile za

nominalne zneske družb Credit Suisse za vsakega od teh valutnih parov. Menijo namreč, da so valutni pari, s katerimi se pogosto trguje, bolj likvidni in imajo zato večje cenovne razpone. Tako naj bi uporaba aritmetičnega povprečja znatno napihnila vrednost prodaje družb Credit Suisse.

519 Komisija pa je v odgovoru na ukrep procesnega vodstva, ki ga je sprejelo Splošno sodišče, menila, da na podlagi podatkov Bloomberg BFIX cenovni razpon znaša 2,3 bazične točke in da zato prilagoditveni faktor, povezan z vzdrževanjem trga, znaša 1,15 bazične točke. Komisija je ta cenovni razpon izračunala tako, da se je oprla na aritmetično povprečje cenovnih razponov, ki izhajajo iz podatkov Bloomberg BFIX, v zvezi z valutnimi pari G10, sestavljenimi iz vsaj ene valute EGP, za upoštevno obdobje. Komisija meni, da je metoda, pri kateri se za cenovne razpone uporabi aritmetično povprečje, tista, ki je najbližje metodologiji, uporabljeni v izpodbijanem sklepu.

520 V zvezi s tem je treba poudariti, da je Komisija nominalne zneske družb Credit Suisse upoštevala že pri izračunu nominalnih letnih zneskov. Kot je Komisija v bistvu navedla v dupliki, če je namen teh zneskov odražati dejavnost družb Credit Suisse, je namen cenovnih razponov za potrebe izračuna prilagoditvenega faktorja zlasti odražati gospodarsko pomembnost kršitve in dejansko strukturo poslov sodelujočih podjetij v zvezi s finančnimi produkti, ki so predmet kršitve. To pa ne bi veljalo, če bi bili ti razponi ponderirani glede na nominalne zneske družb Credit Suisse za vsak valutni par. Poleg tega, ker se cenovni razponi, ki izhajajo iz podatkov Bloomberg BFIX, ne nanašajo le na posle, ki so jih izvedle družbe Credit Suisse, bi lahko ponderiranje teh razponov glede na nominalne zneske družb Credit Suisse za vsak valutni par, nasprotno, močno podcenilo vrednost prodaje teh družb. Zato je treba ugotoviti, da je za namene izračuna prilagoditvenega faktorja, povezanega z vzdrževanjem trga, metoda izračuna cenovnega razpona, ki jo predlagajo tožeče stranke, manj primerna od tiste, ki jo predlaga Komisija, in da je posledično treba upoštevati ta faktor v višini, ki jo predlaga Komisija, to je 1,15 bazične točke.

521 Na drugi strani, kar zadeva prilagoditveni faktor, povezan s trgovanjem za lastni račun, tožečim strankam ni uspelo omajati presoje Komisije, v skladu s katero ta znaša 0,1 bazične točke (glej točke od 449 do 458 zgoraj). Zato skupni prilagoditveni faktor v zvezi s približkom, izračunan na podlagi podatkov Bloomberg BFIX, znaša 1,25 bazične točke (ali 0,0125 %).

522 Posledično, ker tožečim strankam ni uspelo izpodbiti vrednosti 1.060.802.752.528 EUR za nominalne letne zneske družb Credit Suisse, ki je bila sprejeta v izpodbijanem sklepu (glej točke od 407 do 416 zgoraj), po pomnožitvi vrednosti teh zneskov s prilagoditvenim faktorjem, ki je 1,25 bazične točke, približek vrednosti prodaje za družbe Credit Suisse znaša 132.600.344 EUR, kot je Komisija izračunala v odgovoru na ukrep procesnega vodstva, ki ga je sprejelo Splošno sodišče.

523 Dalje, Splošno sodišče meni, da je primerno upoštevati naravo kršitve in njen geografski obseg ter iz naslova njene teže uporabiti 16 % vrednosti prodaje iz razlogov, predstavljenih v točkah 472 in 473 zgoraj.

524 Poleg tega je treba upoštevati trajanje sodelovanja tožečih strank pri kršitvi, kot to trajanje izhaja iz izpodbijanega sklepa, ker ga tožeče stranke niso izpodbijale in ker nanj ne vpliva ugotovitev glede pogovora z dne 9. maja 2012, podana v točki 117 zgoraj. Zato je treba za trajanje sodelovanja pri kršitvi upoštevati 0,42 leta.

525 Nazadnje, po zgledu Komisije je treba prišteti dodatni znesek v višini 16 % vrednosti prodaje, da bi se zadostilo potrebi po naložitvi globe v odvračilnem znesku neodvisno od trajanja kršitve.

526 Na drugem mestu, po zgledu preudarkov v izpodbijanem sklepu je primerno osnovni znesek globe iz naslova olajševalnih okoliščin znižati za 2 %, ker družbe Credit Suisse niso bile odgovorne za občasne primere usklajevanja, in za 2 %, ker niso bile odgovorne za osnovni dogovor.

527 Na tretjem mestu, v znesku globe, ki ga bo določilo Splošno sodišče, je ustrezno upoštevana potreba po naložitvi globe v odvračilnem znesku, kot je razvidno iz točke 525 zgoraj.

528 Glede na vse zgornje preudarke Splošno sodišče meni, da pravična presoja okoliščin te zadeve glede na načelo individualizacije sankcije in načelo njene sorazmernosti narekuje, da se znesek globe določi na 28.920.000 EUR, pri čemer so zanjo solidarno odgovorne družba UBS Group, ki je pravna naslednica družbe Credit Suisse Group, družba UBS, ki je pravna naslednica družbe Credit Suisse, in družba Credit Suisse Securities (Europe).

IV. Stroški

529 V skladu s členom 134(3) Poslovnika vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka uspe samo deloma.

530 V obravnavani zadevi so tožeče stranke uspele s predlogom za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v delu, ki se nanaša na njegov člen 2(a), in predlogom za znižanje zneska globe, niso pa uspele s predlogom za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijanega sklepa. V teh okoliščinah tožeče stranke in Komisija nosijo vsaka svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (sedmi senat)

razsodilo:

1. **Člen 2(a) Sklepa Komisije C(2021) 8612 final z dne 2. decembra 2021 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva AT.40135 – FOREX (Sterling Lads)) se razglasi za ničen.**

2. **Znesek globe, za katero so solidarno odgovorne družba UBS Group AG, ki je pravna naslednica družbe Credit Suisse Group AG, družba UBS AG, ki je pravna naslednica družbe Credit Suisse AG, in družba Credit Suisse Securities (Europe) Ltd, se določi na 28.920.000 EUR.**

3. **V preostalem se tožba zavrne.**

4. **Vsaka stranka nosi svoje stroške.**

Kowalik-Bańczyk Buttigieg Ricziová

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 23. julija 2025.

Podpisi

Kazalo

I. Dejansko stanje . . . 2

A. Postopek, v katerem je bil sprejet izpodbijani sklep . . . 2

B. Izpodbijani sklep . . . 3

1. Zadevni proizvodi in zadevni sektor . . . 3

2. Ravnanja, ki se očitajo družbam Credit Suisse . . . 5

3. Globa . . . 7

a) Osnovni znesek globe . . . 7

b) Končni znesek globe . . . 7

II. Predlogi strank . . . 7

III. Pravo . . . 8

A. Člen 1 izpodbijanega sklepa . . . 8

1. Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in nezadostna obrazložitev opredelitve spletnih izmenjav informacij kot protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj . . . 8

a) Uvodne ugotovitve . . . 8

b) Prvi del prvega tožbenega razloga: Komisija ni dokazala obstoja osnovnega dogovora in posledično tega, da spletne izmenjave informacij pomenijo protikonkurenčni sporazum in/ali usklajeno ravnanje . . . 9

c) Drugi del prvega tožbenega razloga: neobstoj dokazov o tem, da so spletne izmenjave informacij pomenile samostojne sporazume in/ali usklajena ravnanja . . . 11

1) Prvi in drugi očitek: napačna razlaga nekaterih dokazov iz zadevnega obdobja, ki jo je podala Komisija, oziroma spletne izmenjave informacij ne pomenijo protikonkurenčnih sporazumov in/ali usklajenih ravnanj . . . 11

i) Dopustnost nekaterih trditev in dokazov tožečih strank . . . 11

ii) Protikonkurenčnost pogovorov, ki jih tožeče stranke posebej izpodbijajo . . . 13

– Pogovori z dne 14. junija, 5. avgusta in 4. oktobra 2011 ter 7. februarja in 1. junija 2012 . . . 13

– Pogovor z dne 14. maja 2012 . . . 14

– Pogovor z dne 11. aprila 2012 . . . 15

– Pogovor z dne 13. aprila 2012 16

– Pogovor z dne 9. maja 2012 17

– Pogovor z dne 5. junija 2012 19

– Pogovor z dne 25. aprila 2012 20

– Pogovor z dne 10. februarja 2012 21

– Pogovori z dne 25. aprila, 19. junija ter 3. in 4. julija 2012 23

– Sklepne ugotovitve glede pogovorov, ki jih tožeče stranke posebej izpodbijajo 25

iii) Protikonkurenčnost pogovorov, ki niso posebej izpodbijani 26

2) Tretji očitek: napačna uporaba prava s strani Komisije, ker je ugotovila, da legitimno pojasnilo zadevnih izmenjav informacij, ki so ga zagotovile družbe Credit Suisse, ni upoštevno 28

2. Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in nezadostna obrazložitev opredelitve spletnih izmenjav informacij kot „omejevanja zaradi cilja“ 29

a) Uvodne ugotovitve 29

b) Prvi del drugega tožbenega razloga: neobstoj dokazov o obstoju omejevanja zaradi cilja 30

1) Drugi očitek: napake, ki naj bi jih Komisija storila pri presoji okvira zadevnega trga 32

i) Preglednost promptnega valutnega trga 32

ii) Struktura zadevnega trga 33

iii) Dvojna vloga trgovcev 34

2) Prvi očitek: ugotovitev Komisije, da je bil cilj zadevnih izmenjav informacij omejevati konkurenco, temelji na nepravilnih dejanskih predpostavkah, ki niso bile preverjene 35

i) Izmenjave informacij o cenovnih razponih (bid-ask spreads) 36

ii) Izmenjave informacij o naročilih strank 37

iii) Izmenjave informacij o odprtih pozicijah tveganja 38

iv) Izmenjave informacij o trenutnih ali prihodnjih dejavnostih trgovanja 38

3) Tretji očitek: napake Komisije pri opiranju na pravno opredelitev zadevnih izmenjav informacij, predstavljeno v dokazih, ki so bili predloženi, da bi se dosegle prizanesljivost in vloge za poravnavo 39

4) Četrti očitek: Komisija se ni mogla opreti na svoje izkušnje z izmenjavami informacij v drugih tržnih okvirih ali drugih finančnih zadevah, da bi zmanjšala dokazno breme, ki ga nosi 41

5) Sklepne ugotovitve glede prvega dela drugega tožbenega razloga 42

c) Drugi del drugega tožbenega razloga: napake Komisije v okviru analize legitimne ali za konkurenco pozitivne narave zadevnih izmenjav informacij 43

3. Tretji tožbeni razlog: kršitev člena 101 PDEU in nezadostna obrazložitev opredelitve kot enotne in trajajoče kršitve, ki je bila uporabljena v izpodbijanem sklepu 48

a) Prvi del tretjega tožbenega razloga: nezadostnost dokazov in obrazložitve v zvezi z obstojem celovitega načrta, s katerim se je uresničeval skupni cilj, h kateremu so družbe Credit Suisse nameravale prispevati, za katerega so vedele ali ki bi ga morale predvideti 49

1) Obstoj „celovitega načrta“, s katerim se je uresničeval skupni cilj 49

2) Seznanjenost z uresničevanim skupnim ciljem in namen prispevati k njemu . . . 51

3) Distanciranje od izmenjav informacij 53

b) Drugi del tretjega tožbenega razloga: napačna uporaba prava v zvezi z opredelitvijo osnovnega dogovora kot elementa enotne in trajajoče kršitve, ki je bil lahko predmet različnih stopenj sodelovanja 54

4. Peti tožbeni razlog: kršitev načela dobrega upravljanja 56

5. Sklepna ugotovitev glede člena 1 izpodbijanega sklepa 58

B. Člen 2(a) izpodbijanega sklepa 58

1. Četrti tožbeni razlog: kršitev člena 23 Uredbe št. 1/2003, Smernic o načinu določanja glob, načel sorazmernosti in enakega obravnavanja ter obveznosti obrazložitve 58

a) Prvi del četrtega tožbenega razloga: napaka pri izračunu približka 59

1) Nominalni letni zneski družb Credit Suisse 60

2) Enotni prilagoditveni faktor, uporabljen v izpodbijani odločbi 61

i) Prilagoditveni faktor, povezan z vzdrževanjem trga 62

ii) Prilagoditveni faktor, povezan s trgovanjem za lastni račun 66

3) Alternativna metodologija, ki jo tožeče stranke predlagajo za izračun približka . 68

b) Tretji del četrtega tožbenega razloga: precenitev globe zaradi faktorja, povezanega s težo kršitve 69

c) Drugi del četrtega tožbenega razloga: napaka v zvezi z nesorazmerno skromnim znižanjem globe, priznanim iz naslova olajševalnih okoliščin 71

d) Četrti del četrtega tožbenega razloga: kršitev načela enakega obravnavanja 72

e) Peti del četrtega tožbenega razloga: nezadostna obrazložitev izpodbijanega sklepa v zvezi s sorazmernostjo izračuna globe, naložene tožečim strankam, glede na globo, naloženo drugim sodelujočim pri kršitvi 73

2. Sklepna ugotovitev glede člena 2(a) izpodbijanega sklepa 74

C. Predlog za znižanje zneska globe 74

IV. Stroški 77